

ИЗВЕШТАЈ ЗА РАБОТАТА НА ЦАРИНСКАТА УПРАВА ВО 2018 ГОДИНА

Јануари 2019

СОДРЖИНА

I. РЕГУЛАТОРНА РАМКА	4
I.1. Царинска регулатива	4
I.2. Акцизи	11
I.3. Заштита на права од интелектуална сопственост	11
I.4. Административни и технички работи	12
I.5. Друга регулатива која има влијание врз царинското работење	13
II. ЕУ ИНТЕГРАЦИЈА	14
II.1. Усогласување со царинската регулатива на ЕУ	14
II.1.1. Заеднички транзитен систем на ЕУ и ЕФТА земјите	14
II.2. Развој на административниот капацитет согласно ЕУ стандардите	15
II.2.1. Царина 2020 – Програма на Европската комисија	15
III. ЧОВЕЧКИ РЕСУРСИ ВО ЦАРИНСКАТА УПРАВА	19
III.1. Вработување	19
III.2. Обуки и стручно оспособување	19
III.3. Интегритет	22
III.4. Внатрешна ревизија	25
III.5. Наградување и унапредување	25
IV. ДИГИТАЛИЗАЦИЈА	27
IV.1. ИКТ инфраструктура	27
IV.2. Достапност на ИТ системи	28
V. ОЛЕСНУВАЊЕ И ЗАБРЗУВАЊЕ НА ЦАРИНСКИТЕ ПОСТАПКИ	29
V.1. Услови за спроведување на царинските формалности	29
V.2. Е-Царина	29
V.2.1. Нов софтвер за обработка на царински декларации	29
V.2.2. EXIM	29
V.3. Обем на извршени работи	30
V.3.1. Царински и акцизни одобрености и лиценци	30
V.3.2. Преференцијално потекло на стоките	32
V.4. Промет на товарни моторни возила (ТМВ) на граничните премини	32
V.5. Обработени царински декларации	33
V.6. Наплатени приходи	36
V.6.1. Царина	37
V.6.2. ДДВ	38
V.6.3. Акцизи	39
V.6.4. Надоместоци	39
VI. КОНТРОЛА И ПРИМЕНА НА ЗАКОНИТЕ	41
VI.1. Основи	41
VI.2. Управување со ризици	42
VI.3. Царинска и друга контрола	44

VI.3.1.	Царинска контрола на влез, излез, транзит и во внатрешноста	44
VI.3.2.	Контрола при царинење на стока	58
VI.3.3.	Пријавени девизи	59
VI.3.4.	Царинска лабораторија	60
VI.3.5.	Резултати од постцаринска контрола	60
VI.3.6.	Преземени правни мерки за откриените неправилности	61
VI.3.7.	Решенија за дополнителна наплата на увозни и акцизни давачки	62
VI.3.8.	Кривични пријави	62
VI.3.9.	Царински, девизни и акцизни прекршоци	62
VI.4.	Учество во меѓународни активности	63
VII. ТРАНСПАРЕНТНОСТ И СОРАБОТКА ВО ОБЛАСТА НА ЦАРИНАТА		66
VII.1.	Односи со јавноста	66
VII.1.1.	Позначајни настани	66
VII.1.2.	Меѓународна соработка	72
VII.1.3.	Соработка со бизнис заедницата	85
VII.2.	Царинска соработка	93
VII.2.1.	Меѓуинституционална соработка	93
VII.3.	Интернет и интранет	96
VII.4.	Отворена царинска телефонска линија (197)	96

I. РЕГУЛАТОРНА РАМКА

I.1. Царинска регулатива

Во 2018 година донесени се следните акти и регулативи во врска со царинското работење:

- Објавена е **Одлука за укинување на увозната давачка – царинската стапка за електрични акумулатори литиум-јонски** („Сл. весник на РМ“ бр. 1 од 03.01.2018 година). Одлуката стапи на сила со денот на нејзиното објавување во „Сл. Весник на РМ“, а ќе се применува од 1 јануари до 31 октомври 2018 година.
- Објавен е **Законот за ратификација на дополнителниот протокол 5 на договорот за изменување и пристапување на централно европскиот договор за слободна трговија** („Сл. весник на РМ“ бр. 12 од 18.01.2018 година).

Дополнителниот протокол 5 кој претставува дополнување на Договорот за изменување и пристапување на Централно европскиот договор за слободна трговија, склучен во 2006 година, е усвоен на 26 мај 2017 година во Белград, во присуство на сите ЦЕФТА страни. Овој протокол овозможува олеснување во трговијата што ќе се постигне преку воспоставување на транспарентни средства и поедноставување на царинските и трговските процедури за елиминирање на можните ризици во извозот и непречен пристап на пазарите во регионот, односно основање на рационална пазарна инфраструктура. Во таа насока е предвидена размена на податоци и поедноставување на инспекциските контроли од повеќе надлежности на ресорните органи во секоја земја во регионот, како и нивно взаемно синхронизирање, односно ќе се унифицираат потребните постапки на царинските управи и инспекциските служби при увозот и извозот на стоките. Предвидено е меѓусебно признавање на програмите на националните овластени економски оператори на секоја ЦЕФТА страна под услов законодавството и примената на секоја национална програма да е целосно во согласност со соодветното право на Европска Унија. ЦЕФТА страните размената на податоци ќе ја вршат користејќи електронска опрема, со цел да се зајакне и да се подобри квалитетот на анализа на ризик и ефективноста на безбедни контроли и да се воспостави заедничка рамка за управување со ризик, заеднички критериуми за ризик и заеднички приоритетни области за контрола. Во техничките анекси на Протоколот се наведуваат документите и податоците што треба да се разменуваат помеѓу надлежните институции на ЦЕФТА страните, со методологијата која ќе се користи во постапката за размена на податоци. За целосна примена на одребите од овој Дополнителен протокол 5 ќе се грижи ЦЕФТА Мешовитиот комитет и ЦЕФТА Комитетот за олеснување на трговијата, формиран со Одлука на Мешовитиот комитет во 2014 година. Потребата од итна примена на Протоколот произлегува и од заклучоците од Самитот во Париз во 2016 година и Самитот на земјите на Западен Балкан во Трст во јули 2017 година. Поради

можностите за усогласување и олеснување на постапките при извозот и увозот на стоките, се оценува дека со овој Протокол во значителна мерка ќе се подобри протокот на стоки, а со тоа и трговската размена во регионот. Соодветно, се очекува зголемување на трговската размена на Република Македонија, а освен во рамки на регионалниот пазар, Дополнителниот протокол треба да овозможи и зголемена размена со трети пазари, особено со пазарите на Европската Унија.

- Објавена е **Одлука за укинување на царинската стапка за ткаенини од предиво со голема јачина, од најлон или од други полиамиди или од полиестри** („Сл. весник на РМ“ бр. 44 од 12.03.2018 година) за ткаенини (од тарифната ознака 5407 10 00 00), каде царинската стапка треба да изнесува 0% и ќе се применува до 31.12.2018 година.
- Објавена е **Одлука за укинување на увозната давачка – царинската стапка за замрзнато свинско месо и свинско сало исчистено од месо и живинско сало, неистопени или поинаку издвоени, свежи, разладени, замрзнати, солени, во саламура, сушени или чадени** („Сл. весник на РМ“ бр. 86 од 11.05.2018 година). Според содржината на одлуката истата ќе се применува за увоз на месо од страна на однапред утврдени производители на преработки од месо врз основа на мислење од Стопанска комора на Република Македонија со царинска стапка 0% за дефинирани тарифни ознаки во одлуката. Одлуката ќе се применува од 21.05.2018 година до 30.11.2018 година.
- Објавена е **Одлука за дополнување на Одлуката за определување на видови на стоки кои се предмет на постапување на царинските органи на определени гранични премини** („Сл. весник на РМ“ бр. 86 од 11.05.2018 година), со што се определува дека внесувањето на, изнесувањето од, како и транзитот преку царинското подрачје на Република Македонија, се врши и на граничниот премин Јажинце.
- Објавена е **Уредба за изменување и дополнување на Уредбата за распоредувањето на одредени стоки во Комбинираната номенклатура согласно регулативите на Европската Комисија** („Сл. весник на РМ“ бр. 99 од 29.05.2018 година). Оваа уредба претставува седумнаесето дополнување на основната Уредба за распоредување на одредени стоки во Комбинираната номенклатура согласно регулативите на Европската Комисија, објавена во „Сл. весник на РМ“ бр. 2/2014. Со уредбата се усвоени вкупно 8 нови регулативи на ЕУ кои се донесени во период од 01.10 до 31.12.2017 година и ќе бидат ставени вон сила две регулативи кои биле претходно усвоени за распоредување на одредени стоки во Комбинираната номенклатура. Регулативите се однесуваат за распоредување на разновидна стока како: електронски уред, етил алкохол, ламинирани дрва, производ од алуминиум, фотографски плочи и филмови, електротермички уред и производ од железна или челична жица. Распоредувањето на наведените стоки се совпаѓа со распоредувањето на таква

и слична стока увезена во Република Македонија и не предизвикува измени во примената на Царинската тарифа.

- Објавени се **листите на стоки кои се увезуваат во рамки на тарифни квоти** со намалени или укинати царински давачки и кои ќе се применуваат во второто полугодие на 2018 година. („Сл. весник на РМ“ бр. 116 од 25.06.2018 година). Објавените листи се однесуваат за увоз во рамки на квоти на стоки со потекло од Европската унија, Турција, Украина, Швајцарска конфедерација и Норвешка. Распределбата на тарифните квоти се одвива по принципот „прв дојден, прв корисник“ преку информацискиот систем ЕКСИМ.
- Министерството за надворешни работи објави дека **Одлуката број 1/2018 на Мешовитиот комитет воспоставен со Договорот за слободна трговија помеѓу Република Македонија и Република Турција**, потпишана во Анкара на 30 јануари 2018 година и ратификувана од двете страни, стапува во сила на 1 август 2018 година („Сл. весник на РМ“ бр.129 од 12.07.2018 година) – со оваа измена за извоз во Турција од 1 август 2018 година се применува Регионалната конвенција за Паневромедитерански преференцијални правила за потекло.
- Објавен е **Закон за изменување и дополнување на Царинскиот закон** („Сл. весник на РМ“ бр. 144 од 03.08.2018 година) – со цел усогласување на одредбите кои се однесуваат на овластените економски оператори со Царинскиот закон на Унијата бр. 952/2013, со што ќе се овозможи взаемното признавање на издадените одобренја за овластен економски оператор во рамките на ЦЕФТА страните што претставува поволност и олеснување на регионалната трговија. Втора причина е усогласување на законските одредби за употреба на гаранции за обезбедување на плаќање на царинскиот долг или други давачки кои можат да настанат во врска со стоката ставена во транзитна постапка, со одредбите на Царинскиот закон на Унијата бр. 952/2013 и Конвенцијата за заедничка транзитна постапка, кои влегоа во сила на 1 мај 2016 година. Се врши и допрецизирање на крајниот рок за известување на должникот за долгот кога царинскиот долг е последица на дејствие кое во моментот на извршување можело да резултира со кривична постапка. Со предложените измени и дополнувања на прекршочните одредби на Царинскиот закон се врши допрецизирање на одредени повреди на материјалните одредби од законот и се врши усогласување на прекршочните одредби од Царинскиот закон со одредбите на Законот за Царинската управа и Законот за прекршоците, за царинските службеници при конкретни царински прекршоци во спроведувањето на забрзаните постапки покрај врачување на мандатен платен налог на сторителите на прекршоците да им врачуваат и прекршочен платен налог. Со цел економичност и ефикасност на прекршочната постапка во наплатата на изречените глоби и увозните давачки за стоките – предмет на прекршок, со измените и дополнувања на прекршочните одредби од законот, по барање на сторителот на прекршок стоката – предмет на прекршок не се

одзема ако сторителот на прекршок се согласи веднаш да ја плати изречената глоба и за истата да спроведе некоја од дозволените царински постапки или употреба на стоката определени со овој закон.

- Објавено е **Решение за определување на привремен граничен премин „Свети Наум“** („Сл. весник на РМ“ бр. 145 од 06.08.2018 година), со цел спроведување на активности што произлегуваат од ратификуван меѓународен договор за преминување на државната граница по воден пат и престој на територијата на Република Македонија и Република Албанија. Привремениот граничен премин се утврдува да работи од 15 јуни до 15 октомври 2018 година со работно време од 9-20 часот. Лицата кои имаат намера да ја преминат границата преку овој граничен премин со себе можат да носат предмети наменети исклучиво за лична употреба. Привремениот граничен премин не може да се користи за транспорт, односно пренесување на стоки преку државната граница кои подлежат на плаќање на царина, данок или други давачки. Со ова решение се определува начинот на преминување на државната граница и условите за преминување на државната граница.
- Објавено е **Решение за определување на привремен граничен премин „Лесница“** („Сл. весник на РМ“ бр. 145 од 06.08.2018 година), за државјани на Република Македонија и на Република Србија кои имаат основана причина за преминување на државната граница и престој во пограничната зона на ден 19.8.2018 година во местото Козји дол, Општина Трговиште, Република Србија и на ден 8.9.2018 година во село Огут, Општина Крива Паланка, Република Македонија. Привремениот граничен премин се утврдува да работи на 19.8.2018 година и 8.9.2018 година со работно време од 8-21 часот. Лицата кои имаат намера да ја преминат границата преку овој граничен премин со себе можат да носат предмети наменети исклучиво за лична употреба. Привремениот граничен премин не може да се користи за транспорт, односно пренесување на стоки кои подлежат на плаќање на царина, данок или други давачки преку државната граница. Со ова решение се определува начинот на преминување на државната граница и условите за преминување на државната граница.
- Објавена е **Уредбата за изменување и дополнување на Уредбата за распоредувањето на одредени стоки во Комбинираната номенклатура согласно регулативите на Европската Комисија** („Сл. весник на РМ“ бр.157 од 24.8.2018 година), претставува осумнаесеттото дополнување на основната Уредба за распоредување на одредени стоки во Комбинираната номенклатура согласно регулативите на Европската Комисија (објавена во „Сл. весник на РМ“ бр. 2/2014). Со Уредбата за изменување и дополнување на Уредбата за распоредувањето на одредени стоки во Комбинираната номенклатура согласно регулативите на Европската Комисија, се усвоени вкупно пет нови регулативи на ЕУ кои се донесени во период од 1.1 до 31.3.2018 година и ќе биде ставена вон сила една регулатива која била претходно усвоена за распоредување на

одредена стока во Комбинираната номенклатура. Регулаторите се однесуваат за распоредување на разновидна стока како: навлака за душек, електричен апарат за третман на кожа, рачен распрскувач, суровина т.н. мастербач и сплотена алуминиумска згура. Распоредувањето на наведените стоки се совпаѓа со распоредувањето на таква и слична стока увезена во Република Македонија и не предизвикува измени во примената на Царинската тарифа.

- Објавен е **Закон за ратификација на измените и дополнувањата на Конвенцијата за заедничка транзитна постапка, извршени со Одлуката бр. 1/2017 на Мешовитата комисија на ЕУ-ЕФТА за заеднички транзит од 05.12.2017 година** („Сл. весник на РМ“ бр. 166 од 7.9.2018 година) – со измените и дополнувањата се изврши понатамошно усогласување на Конвенцијата со транзитната постапка со измените во Царинскиот законик на Унијата во делот на одредбите кои се однесуваат на употребата на електронските транспортни документи како транзитна декларација кои што започнуваат да се применуваат од 1 мај 2018 година и се врши измена на одредени одредби за транзитот и за царинскиот статус на стока од Унијата кои ќе се применуваат во подоцнежна фаза, бидејќи за нив е потребно надградување на постојниот електронски систем. Најзначајни измени кои се извршени во Конвенцијата се следниве: Извршени се измени во текстот на Додаток I – Заедничка транзитна постапка и Додаток II – Царински статус на стока како стока на Унијата и одредби што се однесуваат на еврото. Со овие измени се пропишува употребата на електронските транспортни документи како транзитна декларација и се врши измена на одредени одредби за транзитот и за царинскиот статус на стока од Унијата кои ќе се применуваат во подоцнежна фаза, бидејќи за нив е потребно надградување на постојниот електронски систем. Додаден е нов Додаток IIIa – Транзитни декларации, транзитни придружни документи и други документи со кој се пропишуваат документите кои ќе се користат од датумите на поставување на надградбата на Новиот комјутеризиран транзитен систем (НКТС) наведени во Прилогот на Одлуката за спроведување на Комисијата (ЕУ) 2016/578. Додадени се нови прилози кон додатоците кои ќе се применуваат од датумите на поставување на надградбата на НКТС.
- Објавена е **Одлука за укинување на увозната давачка-царинската стапка за замрзнато свинско месо и свинско сало исчистено од месо и живинско сало, неистопени или поинаку издвоени, свежи, разладени, замрзнати, солени, во саламура, сушени или чадени** („Сл. весник на РМ“ бр. 197 од 30.10.2018 година), со што се пропишува автономна мерка за укинување на увозните давачки, односно царинската стапка, за повеќе тарифни ознаки кои опфаќаат замрзнато свинско месо. Мерката ќе се применува од 1 декември 2018 година до 1 јуни 2019 година.
- Објавена е **Уредба за изменување и дополнување на Уредбата за распоредувањето на одредени стоки во Комбинираната номенклатура**

согласно регулативите на Европската Комисија („Сл. весник на РМ“ бр. 201 од 5.11.2018 година), што представува деветнаесетто дополнување на основната Уредба за распоредување на одредени стоки во Комбинираната номенклатура согласно регулативите на Европската Комисија (објавена во „Сл. весник на РМ“ бр. 2/2014). Со уредбата ќе бидат усвоени вкупно пет нови регулативи на ЕУ кои се донесени во период од 1 април до 30 јуни 2018 година. Регулативите се однесуваат за распоредување на разновидна стока како: алуминиумски цевки за примена во моторни возила, перниче за инвалидска количка, стегач за ортоза, додаток во исхрана за имунитет и суперабсорпционен полимер. Распоредувањето на наведените стоки се совпаѓа со распоредувањето на таква и слична стока увезена во Република Македонија и не предизвикува измени во примената на Царинската тарифа.

- Објавена е **Одлука за изменување на одлуката за укинување на увозната давачка – царинската стапка за замрзнато свинско месо и свинско сало исчистено од месо и живинско сало, неистопени или поинаку издвоени, свежи, разладени, замрзнати, солени, во саламура, сушени или чадени** („Сл. весник на РМ“ бр. 218 од 28.11.2018 година). Според содржината на Одлуката за тарифните ознаки и количините наведени во табелата подолу царинската стапка треба да изнесува 0%.
- Објавени се **Листи на стоки кои се увезуваат во рамки на тарифни квоти со намалени или укинати царински давачки** („Сл. весник на РМ“ бр. 239/2018) и кои ќе се применуваат во првото полугодие на 2019 година. Објавените листи се однесуваат за увоз во рамки на квоти на стоки со потекло од Европската унија, Турција, Украина, Швајцарска конфедерација, Норвешка, како и стоки со потекло од земјите членки на Светската трговска организација. Распределбата на тарифните квоти се одвива по принципот „прв дојден, прв корисник“ преку информативниот систем ЕКСИМ.
- Објавена е **Одлука за усогласување и менување на Царинската тарифа за 2019 година** („Сл. весник на РМ“ бр. 227 од 12.12.2018 година), која е составен дел на Законот за Царинска тарифа („Сл. весник на РМ“ бр. 23/03, 69/04, 10/2008, 160/2008, 35/2010, 11/2012, 93/2013, 44/2015, 81/2015 и 192/2015) и истата се носи согласно член 5 став 1 од предметниот закон. Во Царинската тарифа за 2019 година нема намалување на царинските стапки, оттука донесувањето на Одлуката за нејзино усогласување и менување не предизвикува фискални импликации. Усогласувањето на Царинската тарифа за 2019 година се однесува на системот на имиња и нумерички ознаки (номенклатурата), единечните мерки, како и забелешките кон соодветните оддели и глави со номенклатурата на Комбинираната номенклатура на Европската унија.
- Објавена е **Уредба за изменување и дополнувања на уредбата за спроведување на Царинскиот закон** („Сл. весник на РМ“ бр. 233 од 20.12.2018 година), што има за цел усогласување на одредбите кои се однесуваат на

овластените економски оператори со Законот за изменување и дополнување на Царинскиот закон („Сл. весник на РМ“ бр. 144/18), Царинскиот закон на Унијата ЕУ (бр. 952/2013), Делегираната Регулатива ЕУ (бр. 2015/2446), Регулатива за спроведување ЕУ (бр. 2015/2447), Делегирана Регулатива ЕУ (бр. 2016/341) со што ќе се овозможи взаемното признавање на издадените одобренија за овластен економски оператор во рамките на ЦЕФТА страните што претставува поволност и олеснување на регионалната трговија. Суштински со измените се менува целото поглавје за овластен економски оператор и се утврдуваат поблиските критериуми за стекнување на статусот овластен економски оператор, како и поволностите кои произлегуваат од истиот и се уредува начинот на одобрување по поднесено барање и давање на одобрение, како и правните дејства на даденото одобрение. Исто така се пропишува следењето на одобренијата, како и процесот на соработка и размена на информации во врска со ОЕО со царинските органи од други земји со кои Република Македонија има склучено Договор за взаемно признавање, како и со Агенцијата за цивилно воздухопловство кога имателот на одобрение е регулиран агент или познат испраќач согласно Уредбата за обезбедување од дејствија на незаконско постапување. Со измените на Уредбата исто така се усогласуваат дел од одредбите за спроведување на транзитната постапка со измените во Конвенцијата за заедничка транзитна постапка кои што стапија на сила на 1 мај 2016 година. Исто така со измените во Уредбата се усогласуваат и одредбите кои се однесуваат на продажба на стока, а кои се избришани со Законот за изменување и дополнување на Царинскиот закон („Сл. весник на РМ“ бр. 154/15).

- Објавена е **Уредбата за изменување и дополнување на Уредбата за распоредувањето на одредени стоки во Комбинираната номенклатура согласно регулативите на Европската Комисија** („Сл. весник на РМ“ бр. 234 од 20.12.2018 година). Уредбата претставува дваесетто дополнување на основната Уредба за распоредување на одредени стоки во Комбинираната номенклатура согласно регулативите на Европската Комисија (објавена во „Сл. весник на РМ“ бр. 2/2014). Уредбата се донесува врз основа на членот 5, став 3 и став 4 од Законот за Царинска тарифа („Сл. весник на РМ“ бр. 23/03, 69/04, 10/08, 160/08, 35/10, 11/12, 93/13, 44/15, 81/15 и 192/15) согласно кој Владата на Република Македонија го пропишува распоредувањето на одредени стоки во Комбинираната номенклатура, согласно регулативите на Европската Комисија во рок од три месеци од денот на објавувањето на истите во „Службен весник на Европската унија“. Со Уредбата ќе бидат усвоени вкупно четири нови регулативи на ЕУ кои се донесени во период од 01.07.2018 до 30.09.2018 година и ќе бидат ставени вон сила пет регулативи кои била претходно усвоени за распоредување на одредена стока во Комбинираната номенклатура. Регуллативите се однесуваат за распоредување на разновидна стока како што се: дел од апаратот за предавање или прием на глас, слика или други податоци

во безжична мрежа; електронски уред за анализа на гас или чад; останати обувки со горништа и надворешен ѓон од текстилен материјал – обувки за танцување и препарат што се употребува за исхрана на животните.

- Објавени се **Листи на стоки кои се увезуваат во рамки на тарифни квоти** со намалени или укинати царински давачки и кои ќе се применуваат во првото полугодие на 2019 година („Сл. весник на РМ“ бр.239/2018). Објавените листи се однесуваат за увоз во рамки на квоти на стоки со потекло од Европската унија, Турција, Украина, Швајцарска Конфедерација, Норвешка, како и стоки со потекло од земјите членки на Светската трговска организација. Распределбата на тарифните квоти се одвива по принципот „прв дојден, прв корисник“ преку информацискиот систем ЕКСИМ.

I.2. Акцизи

Во 2018 година донесени се следните акти и регулативи во врска со акцизното работење:

- Донесена е измена и дополнување на **Законот за акцизите** („Сл. весник на РМ“ бр. 120 од 29.06.2018), со што е извршено дополнување на членовите 37 и 44 каде се пропишани одредби за уништување на контролните марки кои се чуваат во НБРМ, а кои не се подигнати во предвидениот рок од 3 месеци и е направено техничко усогласување со постојните одредби од Законот за акцизите;
- **Упатство за начинот и постапката за враќање на акциза за употребен течен нафтен гас (ТНГ) во процесот на производство – четврто издание**, во надлежност на Секторот за акцизи, со кое се уредува начинот и постапката при одлучување по барањата за враќање на платената акциза за употребен течен нафтен гас во процесот на производство.

I.3. Заштита на права од интелектуална сопственост

Еден од главните приоритети на Царинската управа е унапредување на институционалниот и административниот капацитет за ефикасна и ефективна борба против фалсификатите и пиратеријата, преку воведување на зајакнати мерки на царинска контрола за откривање и спречување на увоз, транзит и извоз на стоки што го повредуваат правото од интелектуална сопственост, како и зголемена соработка со носителите на ова право и нивните застапници во Република Македонија, од една страна, како и со сите надлежни институции во земјата и странство, од друга. Царинската управа презема бројни активности во борбата против фалсификувањето и пиратеријата и ќе продолжи со оваа борба во насока на заштита на животот, здравјето и безбедноста на граѓаните, економијата и буџетот на државата и општеството во целина.

Заклучно со 31 декември 2018 година во Царинската управа бројот на регистрирани барања за царинска заштита на трговски марки во однос на права од интелектуална сопственост изнесува 1.001, додека на крајот на 2017 година изнесуваше 970.

Нови барања за заштита на права од интелектуална сопственост во Царинската управа имаат регистрирано и следните трговски марки: BEATS, MINIONS, GENEVA LABORATORIES LIMITED, JOHNNIE WALKER, HUNTER, SMIRNOFF, CAPTAIN MORGAN, ETIMAT, DANIEL WELLINGTON, MOTOROLA, PHILIPS, GORGIO ARMANI, DIESEL, SOUTH PARK – VOLCANO, SOUTH PARK – CARTMAN SUCKS, SOUTH PARK – CARTMAN FINDS LOVE, VIACOM, SCANIA, GEZER, STUDIO MODERNA, TAC, KUMTEL, JAFFA CHAMPION, LAVAZZA, BOTTEGA, STANLEY BLACK & DECKER, HERMES, THE BLACK & DECKER, PATEK PHILIPPE, PP, ADIDAS, ADIDAS EQUIPMENT, READ BIRD, YELLOW BIRD, BLUE BIRD, WHITE BIRD, BLACK BIRD, GREEN BIRD, ANGRY BIRD, MIGHTY EAGLE, HELMET PIG, MOUSTACHE, CANON, MICHAEL KORS, SWAROVSKI, PEUGEOT, NOVARTIS, CITROEN, LUMINOR, RADIOMIR, PANERAI, B52 ENERGY DRINK, INSENTRESS, KEYTRUDA, BELSOMRA, ARCOXIA, CANCIDAS, GARDASIL, INVANZ, MSD – MERCK SHARP&DOHME, MATTEL, BARBIE, HOT WHEELS, MONSTER HIGH, FISHER-PRICE, UGG, BIODOM, SC BIODOME, VIVA, US POLO ASSN, BORA CREATIONS S.L, STONE ISLAND, BABYLISS, SUPER MODE, HARIBO, RICHARD MILLE, SAMSUNG, OPEL, POLO RALPH LAUREN, ICE WATCH, OMEGA, SWATCH, JACK DANIELS, PANASONIC, BUGATTI, BEAUTE PRESTIGE INTERNATIONAL, SKODA и YVES SAINT LAURENT.

Врз основа на член 30 став 1 од Законот за царински мерки за спроведување на заштита на правата од интелектуална сопственост („Сл. весник на РМ“ бр. 88/2015, 154/2015, 192/2015 и 23/16), Владата на Република Македонија донесе Одлука за бесплатно отстапување на одземена стока на Министерството за труд и социјална политика за помош на евидентирани приматели на социјална помош, и тоа за вкупно 1,514 парчиња стока со завршена царинска постапка.

I.4. Административни и технички работи

Во 2018 година се донесени следните нови уредби, упатства и процедури кои се однесуваат на работата на Секторот за административни и технички работи:

- **Процедура за активирање на аларм за детекција на натрапници**, со што се уредува начинот на активирање на алармот за детекција на натрапници, а исто така и начинот на користење на алармниот уред (систем за алармирање) за контрола на пристап и итна дојава во случај на провала и неовластен пристап на натрапници;

- **Процедура за јавни набавки (седмо издание)** со која се утврдува начинот на постапување при вршење на сите набавки во Царинската управа, освен набавките за кои не се применува Законот за јавни набавки, пропишано со истиот закон. Со Процедурата за канализира целокупниот процес на јавна набавка, со цел да се овозможи почитување на законските одредби од областа на јавните набавки, како и навремено и квалитетно снабдување на Царинската управа со потребните ресурси.

I.5. Друга регулатива која има влијание врз царинското работење

Во 2018 година не се донесени други акти и регулативи кои имаат влијание врз царинското работење.

II. ЕУ ИНТЕГРАЦИЈА

И во 2018 година посебно место во агендата на Царинската управа имаа активностите насочени кон перманентно усогласување и примена на царинското законодавство на ЕУ во Република Македонија, исполнување на техничките и организациските барања, развој на административниот капацитет, како и проширување на јавната свест за начинот и филозофијата на функционирањето на Царинската унија.

II.1. Усогласување со царинската регулатива на ЕУ

II.1.1. Заеднички транзитен систем на ЕУ и ЕФТА земјите

Конвенциите за заедничката транзитна постапка и за поедноставување на формалностите при трговија со стока обезбедуваат единствено движење на стоката во рамките на земјите членки, од една влезна точка до местото на завршување на транзитната постапка, без разлика на тоа низ колку држави и гранични премини стоката треба да транзитира. Електронската транзитна декларација со која е започната транзитна постапка во која било земја членка на Конвенцијата за заедничка транзитна постапка е прифатлива за сите земји членки на Конвенцијата.

Во 2018 година во царинските испостави во Република Македонија обработени се вкупно 84.659 царински декларации во заедничката транзитна постапка (транзит од Република Македонија за ЕУ и ЕФТА земјите), а од странските царински испостави примени се вкупно 33.950 транзитни движења во кои нашите испостави се нотирани како одредишни испостави (транзит од ЕУ и ЕФТА земјите за Република Македонија). Низ територијата на Република Македонија транзитирале вкупно 45.281 транзитни движења во кои нашите испостави ја презедоа улогата на транзитни испостави.

Во 2017 година во царинските испостави во Република Македонија беа обработени вкупно 64.830 царински декларации во заедничката транзитна постапка (транзит од Република Македонија за ЕУ и ЕФТА земјите), а од странските царински испостави беа примени вкупно 20.059 транзитни движења во кои нашите испостави се нотирани како одредишни испостави (транзит од ЕУ и ЕФТА земјите за Република Македонија). Низ територијата на Република Македонија транзитирале вкупно 39,893 транзитни движења во кои нашите испостави ја презедоа улогата на транзитни испостави.

Заклучно со декември 2018 година издадени се вкупно 139 одобренија на економските оператори со кои им се овозможува пристап кон НКТС и 63 одобренија на главните обврзници за користење на банкарска гаранција во заедничката транзитна постапка.

II.2. Развој на административниот капацитет согласно ЕУ стандардите

II.2.1. Царина 2020 – Програма на Европската комисија

Во рамки на Програмата на Заедницата „Царина 2020“ во 2018 година се одржаа следните активности:

- **Состанок на проектна група за ИТ технологии и инфраструктура**, во Брисел, Белгија. На овој состанок беа презентирани планираните активности што ги очекуваат членките на CCN¹ интранет мрежата, а кои што се однесуваат на миграцијата кон CCN2, подготовки и тестирање што се прави заради потврда на спремноста за префрлање на комуникацијата кон новата CCN2 платформа);
- **Состанок на проектна група за ИТ технологии и инфраструктура**, во Брисел, Белгија, со цел презентации за статусот на поврзаниот проект и планираните активности и развој, управувањето со проектите, анализа на најдобрите практики и споделување на заедничкото искуство во управувањето/администрирањето на мрежата и поврзаните услуги;
- **Подготовка за тестирање на новата платформа CCN2 како и обука за користење на web сервисите во NCTS**, во Брисел, Белгија, со цел подготовка за тестирање на новата платформа CCN2 како и обука за користење на web сервисите во NCTS;
- **Состанок на проектна група за ИТ технологии и инфраструктура (CCN и CCN2)**, во Брисел, Белгија, со цел размена на информации за имплементација на CCN2, CCN, SPEED2 и др.
- **5-ти состанок на комуникациска група на ЕУ за царина и даноци** во Брисел, Белгија, со цел разгледување на извештајот од последниот работен состанок на групата и преземените активности по повод одбележување на 50 години постоење на Царинската унија;
- **4-ти заеднички состанок на групата за поддршка на обуките**, во Брисел, Белгија, со цел следење на новини и планови за обуки;
- **Состанок на проектна група поврзана со хемиските поглавја на ХС/КН**, во Брисел, Белгија, со цел презентација на стандардот ИСО 8217 - нафтени производи – гориво, разгледување на предлози за креирање на нови дополнителни забелешки на глава 27, презентација на документот „Измами

¹ CCN - Common Communication Network (Заедничка комуникациска мрежа)

во секторот за автомобилските дизел горива“ и ажурирање на ECICS² базата на податоци;

- **Редовни состаноци на Координативната група за Електронска Царина**, (ECCG) во Брисел, Белгија, за запознавање статусот со реализацијата на прокетите и активностите за измени во тековните и воспоставување на нови ИТ царински системи (NCTS, TARIC, Single Window, ECS³, ICS⁴ и др) од Повеќегодишниот стратешки план на ЕУ за имплементација на е-Царина (MASP⁵), а со цел усогласување на истите со новиот Царински закон на ЕУ (UCC⁶);
- **Студиска посета за начинот на имплементација на ЕОРИ⁷ и референтни податоци**, во Вилнус, Литванија, со цел размена на информации и стекнување на знаења за начинот на имплементација на ЕОРИ и референтни податоци;
- **Состанок на мрежата на Национални координатори на Програмата Царина 2020**, во Стокхолм, Шведска, со цел размена на искуства, информирање за примената на новите правила, користење на алатките за програмата и активности за зајакнување на мрежата на националните координатори;
- **Регионална работилница насловена „Blockchain and Distributed Ledger Technology for Taxation and Customs IT Systems“**, во Валета, Малта, со цел запознавање со нов вид на технологија со која записите од дистрибуираните бази на податоци наместо да се разменуваат ќе се споделуваат, особено трансакциите помеѓу учесниците во процесот. Се работи за нов начин на работа кој ќе предизвика реструктурирање на даночните и царински ИТ системи;
- **Работилница за царинска контрола на прекурзори**, во Парну, Естонија, со цел да се зголеми размената на информации со други истражни органи, да се разгледа управувањето со ризик при увоз, транзит, извоз и пренос на прекурзори;
- **Семинар за високи раководители во врска со размена на информации за царинското работење кон трети држави (кои не се членки на ЕУ)**, во Албена, Бугарија, со цел размена на информации во врска со царинското

² ECICS – European Customs Inventory of Chemical Substances (Европска царинска листа на хемиски супстанции)

³ ECS – Export Control System (Систем за контрола на извоз)

⁴ ICS – Import Control System (Систем за контрола на увоз)

⁵ MASP - Multi-Annual Strategic Plan (https://ec.europa.eu/taxation_customs/general-information-customs/electronic-customs_en#heading_2)

⁶ Union Customs Code

⁷ EORI – Economic Operators Registration and Identification System (Систем за регистрација и идентификување на економски оператори)

работење кон трети држави кои не се членки на ЕУ, особено со акцент на видовите на информации и целите за нивната размена;

- **Состанок за проектните групи за Автоматизиран извозен систем и НКТС**, во Брисел, Белгија, со цел учество на состанок за проектните групи за Автоматизиран извозен систем и НКТС;
- **Семинар за царинска тарифа**, во Минстер, Германија, со цел да се утврди референтна рамка и современи техники како основа за обезбедување униформност во распоредувањето на стоки и соодветно решавање на разликите помеѓу земјите – членки во оваа област;
- **Состанок на проектната група за UCC⁸ AES⁸ и UCC**, во Брисел, Белгија, со цел следење на сите промени во спецификациите и прилагодување на нашата апликација кон истите;
- **Регионална работилница за усогласување и имплементација на Царинскиот закон на Унијата (UCC)**, во Будва, Црна Гора, со цел размена на искуства и идентификување на најдобри практики во примената на Царинскиот закон на Унијата;
- **Состанок на експерти за UCC, AES и UCC NCTS**, во Брисел, Белгија, со цел следење на промените во спецификациите и вршење на прилагодување на нашата апликација кон истите;
- **Обука за земање на мостри и „Samancta“**, во Тирана, Албанија, со цел запознавање со можностите кои ги нуди апликацијата „Samancta“ при земање на мостри и начин на земање на мостри;
- **Студиска посета на царинска лабораторија во Вилнус**, во Вилнус, Литванија, со цел зајакнување на оперативните и институционалните капацитети на царинската лабораторија со зајакнување на системот за управување со квалитет во согласност со ISO/IEC 17025 – општи барања за компетентност на лабораториите за тестирање – референтен стандард за царинските лаборатории;
- **Состанок на мрежата на координатори за работни посети**, во Тирана, Албанија, со цел размена на практични искуства помеѓу земјите членки, користење на PICS и примена на новите правила и алатки во програмата кои треба да придонесат олеснување на процедурите за реализација на работните посети преку Програмата и зголемување на бројот на работни посети;
- **Состанок на групата за поддршка на обуките**, во Варшава, Полска, со цел да се разбере иднината на ЕУ обуките и развојот, идната улога на групата за

---

⁸ AES – Automated Export System (Автоматизиран извозен систем)

подршка на обуките и новите предизвици поврзани со вештините што се бараат од царинските службеници;

- **23-та пленарна седница на Координативната група за контрола на кеш,** во Брисел, Белгија, со цел учество на седницата.

III. ЧОВЕЧКИ РЕСУРСИ ВО ЦАРИНСКАТА УПРАВА

Царинската управа и во текот на 2018 година континуирано инвестира во унапредување и развој на менаџментот со човечки ресурси, сметајќи ги човечките ресурси за движечка сила за постигнување на поставените стратешки цели за интеграцијата во ЕУ и унапредување на ефикасноста на работата на институцијата.

На крајот на декември 2018 година во Царинската управа се вработени 1.119 лица. Од вкупниот број вработени 2 лица се со статус на **функционери (директор и заменик директор)**, 1.012 лица се со статус на **царински службеници** согласно Законот за Царинската управа, 11 лица се со статус на **административни службеници** согласно Законот за административни службеници и 94 лица се со статус на **работници** согласно Законот за работни односи.

Во однос на стручната подготовка, 3 вработени се **доктори на науки**, 49 вработени се **магистри**, 648 се со **високо образование**, 13 се со **вишо образование**, 383 се со **средно образование** и 23 вработени се со **образование од друг вид**. Ова значи дека 62,55% од вкупниот број вработени во Царинска управа се со високо образование.

Донесено е **Упатство за работно време (четврта верзија)** со кое се доуреди изгледот на магнетната каратичка за евиденција на работно време

III.1. Вработување

Во 2018 година има 44 нови вработувања во Царинската управа врз основа на спроведен јавен оглас со договор за вработување на определено време до 31.12.2018 година.

III.2. Обуки и стручно оспособување

Во 2018 година, беа спроведени 286 активности за стручно оспособување на царинските службеници со вкупно 1.959 учесници. Во просек секој учесник има следено обука во траење од околу 11,36 часа (11 часа и 22 минути). Вкупниот број на часови на реализирани обуки во овој период, спореден со бројот на вработени, укажува на тоа дека за еден вработен се обезбедени обуки и стручно оспособување со просечно времетраење од 20,76 часа (20 часа и 46 минути).

Во 2017 година, беа спроведени 178 активности за стручно оспособување на царинските службеници со вкупно 1.011 учесници.

Во 2018 година позначајни одржани обуки се:

- **Модул ТАРИМ и интеграција на мерките во ТАРИМ согласно бизнис концептот на ТАРИК** – со цел запознавање со основни поими и елементи кои го сочинуваат модулот ТАРИМ, начин на функционирање и целта на системот, како и запознавање со бизнис концептот;
- **Е-обука за родова еднаквост – почетен и напреден степен**, чија цел е подигање на свеста кај вработените за родовата еднаквост;
- **Зајакнување на оперативните и институционалните капацитети на царинската администрација** – со цел преглед на постојната стратегија за обука и стратегија за долгорочна обука која се интегрира во изготвената царинска деловна стратегија;
- **Новини во царинско законодавство, распоредување на стока и царинска вредност на стока** – целта беше запознавање со новините во царинското законодавство, распоредување на стока и царинска вредност на стока; измени во Царинскиот закон, Упатство за привремено чување, измени во Упатство за вредност, ново упатство за каталог „ScwackeNet“, распоредување на компјутери и софтвер, распоредување на четирицикли и комбинирани моторни возила;
- **Бихејвиористичка анализа** – со цел идентификување на невообичаено однесување и собирање информации преку согледувања на вербалните и невербалните индикатори;
- **Работилница за ревизија на Уредбата за спроведување на Царинскиот закон, проценка на царинскиот информативен систем (ЦИС) и предложеното ИТ решение;**
- **Користење на меѓународни и поединечни транспортни дозволи** – со цел подобрување на знаењата на учесниците во врска со овластувањата на Царинската управа согласно Законот за превоз во патниот сообраќај, видовите на превоз и меѓународни транспортни дозволи, правила за користење на меѓународни дозволи, сертификати, ЕКМТ дозволи⁹, нивно значење, начин на користење, видови на прекршоци и евиденција во патен дневник;
- **Управување со ризик во областа на царинската вредност и вредности пониски од прифатливите за царински потреби** – со цел на учесниците да им се презентира царинската вредност и вредностите пониски од прифатливите за царински потреби како една од најтешките ризични области, да се дискутира за најдобрата практика на ЕУ, методи за анализа и упатства;
- **Национална работилница за задолжителна информација за потекло на стока** – со цел подобрување на знаењата на учесниците за задолжителна

---

⁹ Мултилатерални годишни дозволи од квотата на Европската конференција на министрите за транспорт - ЕКМТ

информација за потекло и запознавање со системот царински одлуки на ЕУ и Хрватска;

- **Ракување со рентген „Smits Haiman 100100V“** – со цел учесниците да се стекнат со вештини за ракување со наведениот рентген апарат;
- **Радијациона заштита и сигурност** – со цел подобрување на знањата на учесниците за извори и опасност од јонизирачко зрачење, детекција и инструменти на јонизирачко зрачење, практични вежби, одговор на радијациони вонредни настани на граничните премини и улога на ДРС, ЦУ и ГП;
- **Работилница за овластен економски оператор (ОЕО)** – со цел запознавање со најдобрите практики на ЕУ кои се однесуваат на новите услови утврдени за доделување на статус на ОЕО, издавање на одобренија, а поврзано со организационата структура на царинската администрација;
- **Зајакнување на оперативните и институционалните капацитети на царинската администрација** – со цел натамошен развој на политиката за соработка на оперативно и меѓуинституционално ниво;
- **Работилница за номотехнички правила** – со цел подобрување на теоретските и практичните знаења за номотехничките правила;
- **Зајакнување на оперативните и институционалните капацитети на царинската администрација** – со цел подготовка на нова ИТ стратегија;
- **Обука за врвно раковоство - раководење и лидерство** - со цел подобрување на вештини за раководење и лидерство;
- **Обука за давање прва помош за управување со чамци** - со цел стекнување на вештини за прва помош на вода;
- **Безбедност и класифицирани информации** - со цел вработените да се запознаат со безбедносните стандарди за ракување со класифицирани информации, како и ризиците при ракување со овие информации;
- **Финансиски истраги** – со цел подобрување на знаењата на учесниците за финансиските истраги;
- **Систем за обработка на царински декларации** – со цел запознавање со Системот за обработка на царински декларации и акцизни документи (СОЦДАД-АД) и подготовка на различни модули;
- **Работилница за потекло на стока** – со цел запознавање со ревизија на ПЕМ конвенција, дополнителен протокол 5 и воведување на целосна кумулација и иземање од царина (drawback);
- **Обука за докази за капитал и финансиска состојба на економски оператор** – со цел подобрување на знаењата на учесниците за правилно читање на

финансиските извештаи, а заради утврдување на финансиската стабилност на економските оператори;

- **Работилница за запознавање со критериумите за ОЕО** – со цел запознавање со критериумите за ОЕО: безбеден синџир на снабдување, финасиска солвентност и соодветен систем за евиденција;
- **Управување со промени** – со цел подобрување на знаењата за управување со промени и зајакнување на интегритет;
- **Обука за акцизи, обележување на минерални масла и примена на мерките на трговска и девизна политика во царинските постапки** – со цел подобрување на знаењата на царинските службеници за правилно пресметување на акцизите, процесот на контрола во малопродажба, акцизни марки;
- **Обука за постапување со отпад** – со цел подобрување на знаењата на царинските службеници за царинење на отпад при увоз за облагородување.

III.3. Интегритет

Збирот од сите политики, стандарди и процедури воспоставени во една организација кои ја зајакнуваат нејзината отпорност кон корупцијата и го намалуваат ризикот од коруптивно однесување од страна на нејзините вработени го означува системот за интегритет. Интегритет на ниво на една организација, значи „отпорност на корупција“.

Во 2018 година се спроведени **101 внатрешна истрага** врз основа на Планот на активности на Секторот за професионална одговорност, примените поплаки кои се однесуваат на незаконско и непрофесионално постапување на вработените, информациите примени на отворената царинска линија 197 во кои се содржани наводи за непрофесионално однесување на царински службеници, како и врз основа на информациите што ги доставуваат или непосредно ги презентираат раководителите на организационите единици и вработените во Царинската управа. Притоа во 15 случаи се утврдени неправилности. Во истиот период во 2017 година беа спроведени 74 внатрешни истраги, пришто во 23 случаи се утврдени неправилности и дадени препораки за отстранување на истите.

Број на спроведени внатрешни истраги по организациски единици										
Организационен дел	2017					2018				
	Прв квартал	Втор квартал	Трет квартал	Четврт квартал	Вкупно	Прв квартал	Втор квартал	Трет квартал	Четврт квартал	Вкупно
Централна управа	2	3	1	3	9	4	2	/	1	7
Царинарница Скопје	5	4	4	7	20	7	8	12	10	37
Царинарница Куманово	3	3	7	3	16	5	7	5	6	23
Царинарница Штип	/	1	3	/	4	/	1	2	4	7
Царинарница Гевгелија	2	5	3	2	12	2	2	5	3	12
Царинарница Битола	3	5	/	5	13	2	1	5	7	15
Вкупно	15	21	18	20	74	20	21	29	31	101

Во 2018 година во врска со постапувањето на вработените согласно позитивните законски одредби, подзаконските акти и оперативните инструкции на Царинската управа, извршени се **54 внатрешни контроли**, при што во 23 случаи се констатирани неправилности, додека во 2017 година беа извршени 44 внатрешни контроли а во 16 случаи се констатирани неправилности.

Број на спроведени внатрешни контроли по организациски делови										
Организационен дел	2017					2018				
	Прв квартал	Втор квартал	Трет квартал	Четврт квартал	Вкупно	Прв квартал	Втор квартал	Трет квартал	Четврт квартал	Вкупно
Централна управа	5	4	6	2	17	6	4	5	3	18
Царинарница Скопје	1	4	3	1	9	6	6	3	4	19
Царинарница Куманово	/	/	1	2	3	/	1	2	2	5
Царинарница Штип	/	1	1	1	3	/	/	2	2	4
Царинарница Гевгелија	/	/	2	4	6	/	/	2	1	3
Царинарница Битола	1	1	1	3	6	/	1	1	3	5
Вкупно	7	10	14	13	44	12	12	15	15	54

Во 2018 година, преку **отворената царинска телефонска линија (197)** се примени **32 поплаки** и **4 on-line** пријави во кои странките генерално наведуваат непрофесионално однесување на царинските службеници во постапувањето при извршување на нивните обврски и овластувања. По спроведените внатрешни истраги изготвени се 30 извештаи со кои не е утврдена основаност на поплаките, додека за 6 во тек се истражни активности. Во истиот период минатата 2017 година беа примени 23 поплаки и 6 on-line пријави од кои во 1 случај е утврдена основаност на содржината на поплаката.

Согласно обврската, по склучување на договор за вработување со Царинската управа или по престанок на работниот однос, службените лица од Царинската управа да достават пополнет анкетен лист до Секторот за професионална одговорност, во 2018 година евидентирани се 112 царински службеници кои доставиле **анкетен лист** и 65 кои доставиле **обрасци за промена на имотната состојба**. Во истиот период во 2017 година беа евидентирани 35 царински службеници кои доставиле анкетен лист и 66 кои доставиле образец за промена на имотна состојба. Во 2018 година поднесени се 116 изјави за интереси, додека во 2017 година беа поднесени 5 изјави за интереси и 1 известување поврзано со поднесената изјава за интереси.

Во 2018 година е ревидиран и изработен нов **Регистар на ризични точки во царинското работење подложни на корупција за период јануари-март 2018 година, период април-јуни, јули-септември и октомври-декември 2018 година**, како и **Водич за најчести грешки и пропусти во севкупното работење на Царинската управа за периодот јануари-јуни 2018 година и јули-декември 2018 година**, кои се применуваат како корисни алатки за перманентно и ефикасно справување со можните кршења на царинското законодавство преку вршење на интерни контроли, а со тоа и за превенција од корупцијата.

По завршување на двогодишниот циклус од воведувањето на инструментот САФ во Царинската управа, како една од најдобрите алатки за управување со квалитет во институциите, од вкупно 36 мерки се имплементираа и целосно реализирани се 21 мерка или 58,33%. Делумно реализирани се 2 мерки или 5,56%, а во тек на реализација се вкупно 9 мерки или 25%.

Во 2018 година донесени се 22 решенија со кои се изречени **дисциплински мерки** – од кои со 2 решенија е изречена **парична казна** во износ од 15% од последната исплатена месечна нето-плата на работник во траење од 1 месец, со 1 решение е изречена **парична казна** во износ од 15% од последната исплатена месечна нето-плата на работник во траење од 2 месеци, со 9 решенија е изречена **парична казна** во износ од 15% од последната исплатена месечна нето-плата на работник во траење од 3 месеци, со 3 решенија е изречена **парична казна** во износ од 15% од последната исплатена месечна нето-плата на работник во траење од 4 месеци, со 4 решенија е изречена **парична казна** во износ од 15% од последната исплатена месечна нето-плата на работник во траење од 5 месеци и со 3 решенија е изречена **парична казна** во износ од 15% од последната исплатена месечна нето-плата на работник во траење од 6 месеци.

Донесени се 3 решенија со кои предлогот за поведување на постапка за утврдување на одговорност се одбива како неоснован, а постапката се запира.

Донесени се 2 решенија за престанок на работен однос во Царинската управа.

Во 2018 година донесени се 8 решенија со кои на царински службеници им е утврдена **основната плата во намален износ** од 15% поради тоа што не ги оствариле просечните, односно очекуваните резултати од работата.

III.4. Внатрешна ревизија

Внатрешната ревизија е независна активност на давање објективно уверување и совет, воспоставена со цел да придонесе за зголемување на вредноста и подобрување на работењето на субјектот. Таа помага субјектот да ги исполни своите цели, применувајќи систематски, дисциплиниран пристап за процена и подобрување на ефективноста во процесите на управување со ризикот, контролата и управувањето.

Во 2018 година во Царинската управа се извршени 17 **внатрешни ревизии**. Врз основа на извршените ревизии утврдени се 75 **наоди** и дадени се 78 **препораки за подобрување на работењето**. Од вкупно дадените препораки целосно се реализирани 64 препораки, 3 препораки се делумно реализирани, во тек на реализација се 4 препораки, а за 7 препораки не е изминат рокот за имплементација.

Во 2017 година во Царинската управа беа извршени 17 внатрешни ревизии. Врз основа на извршените ревизии беа утврдени 60 наоди и дадени 63 препораки за подобрување на работењето.

Во 2018 година изготвен е **Квартален извештај за извршените ревизии и активностите на внатрешната ревизија** за IV квартал во 2017 година и степен на спроведување на препораките заклучно со IV квартал во 2017 година. Изготвен е и **Годишен извештај за воспоставениот внатрешен контролен систем во Царинска управа на Република Македонија за 2017 година**. Изготвен е и **Квартален извештај за извршените ревизии и активностите на внатрешната ревизија** за I квартал од 2018 година и степен на спроведување на препораките заклучно со I квартал од 2018 година. Изготвен е **Извештај за извршените ревизии и активностите на внатрешната ревизија за 2017 година**, кој е доставен до Министерството за финансии – Централна единица за хармонизација, како прилог на Годишниот финансиски извештај на Царинската управа на Република Македонија.

III.5. Наградување и унапредување

Во 2018 година донесени се 73 решенија со кое на царински службеници им се утврдени **основни плати во зголемен износ од 15%**, поради тоа што работата ја извршиле со особен успех и квалитет.

По повод 14-ти април, Денот на Царинската управа, доделени се следните награди на царински службеници:

- 126 јубилејни награди за 10 години непрекината работа во Царинската управа;
- 36 јубилејни награди за 20 години непрекината работа во Царинската управа;
- 7 јубилејни награди за 30 години непрекината работа во Царинската управа и
- 4 пофалници.

Согласно Правилникот за системот на наградување на царински службеници („Слвесник на РМ“ бр. 28/15 и 194/16) донесени се 28 **решенија за доделување на парична награда** во висина од 10.000,00 денари, поради постигнати исклучителни резултати во работењето со вонредно залагање при спроведувањето на работните задачи.

Во 2018 година во Царинската управа се извршени вкупно 293 **унапредувања**. Во Централна управа унапредени се 111 царински службеници: 9 царински службеници на работно место помошник директор, 23 царински службеници на работно место началник, 6 царински службеници на работно место управник, 19 царински службеници на работно место шеф на служба, 16 царински службеници на работно место самостоен советник, 4 царински службеници на работно место советник, 18 царински службеници на работно место инспектор, 7 царински службеници на работно место систем-инженер, 1 царински службеник на работно место главен инспектор, 2 царински службеници на работно место виш инспектор, 1 царински службеник на работно место помлад инспектор и 5 царински службеници на работно место оператор.

Во истиот период во царинарниците унапредени се 182 царински службеници: 4 царински службеници на работно место помошник управник, 62 царински службеници на работно место шеф на царинска испостава, 6 царински службеници на работно место шеф на служба, 3 царински службеници на работно место водител на отсек, 15 царински службеници на работно место виш цариник контролор, 41 царински службеник на работно место водач на смена, 24 царински службеници на работно место водител на смена, 9 царински службеници на работно место самостоен советник, 1 царински службеник на работно место виш цариник и 17 царински службеници на работно место цариник.

IV. ДИГИТАЛИЗАЦИЈА

IV.1. ИКТ инфраструктура

Во втората половина на 2018 година интензивно се работеше на подготовка на новата Стратегија за развој на ИКТ на Царинската управа која се однесува на периодот 2019-2023. Подготвената стратегија го дава патоказот по кој ќе се одвива развојот на ИКТ системите на Царинската управа во следните пет години, а кој е во согласност со развојната стратегија на ЦУ како целина. Во Стратегијата се дадени мисијата, визијата и стратешките приоритети и цели на ЦУ во развојот на ИКТ, како и активностите и неопходните ресурси за нивна реализација. Царинската управа во периодот 2019-2023 година планира да имплементира повеќе проекти од сите области од царинското работење, кои треба да бидат информатички поддржани и да ѝ помогнат на ЦУ во навремена реализација на предвидените активности за креирање на соодветен административен капацитет и воспоставување на интероперабилност со системите на ЕУ, кои се предуслов за пристапување на Република Македонија во Европската Унија (во натамошниот текст: ЕУ).

Со цел обезбедување непрекинато на ИКТ системите и унапредување и забрзување на царинските постапки со примена на нови ИТ технологијата, во текот на 2018 година реализирани се активности за унапредување на постоечката ИКТ инфраструктура.

Обезбедено е одржување и развој на Новиот компјутеризиран транзитен систем (НКТС), системот Интегрирана тарифна околина (ИТО), Интегрираниот информатички систем (ИИС), Системот за наплата, Системот за евиденција на работно време и контрола на пристап и Системот за видео надзор и препознавање на регистарски таблици.

Обезбедена е непрекинато на телекомуникациските линкови, со примарни и бекап линкови на сите царински испостави, како и поддршка на целокупната хардверска опрема на ИКТ системите.

Започната е постапка за набавка на софтверско решение за Service Desk систем, чија цел е унапредување на ефикасноста на ИКТ услугите и поддршка на корисниците при користењето на ИТ системите, во и надвор од работното време.

Направена е анализа на тековната состојба на хардверската опрема и подготвена е техничка спецификација за набавка на консолидирана хардверска инфраструктура на ИКТ системите во ЦУ.

Со цел модернизација на персоналната ИТ опрема, во функција се ставени 350 компјутерски уреди, како: компјутери, монитори, печатари, матрични печатари, лаптопи и скенери.

Обемот на користење на тековните апликации од страна на царинските службеници и економските оператори е даден во следната табела:

Назив на апликација	Тип индикатор	2017				2018			
		Прв квартал	Втор квартал	Трет квартал	Вкупно (јан.-сеп.)	Прв квартал	Втор квартал	Трет квартал	Вкупно (јан.-сеп.)
ЕХИМ Лиценци	корисници	6.425	6.539	6.582	6.582	6.732	6.792	6.823	6.823
	пристапи	117.695	124.983	121.594	364.272	114.966	113.592	113.433	341.991
ЕХИМ Квоти	корисници	6.425	6.539	6.582	6.582	6.732	6.792	6.823	6.823
	пристапи	1.689	1.757	1.701	5.147	1.647	1.742	1.668	5.057
Веб портал	корисници	18.137	7.586	9.316	9.316	12.261	11.565	11.762	11.762
	пристапи	464.356	297.133	175.097	936.586	260.659	230.464	227.613	718.736
АСИКУДА	корисници	2.023	2.009	2.019	2.019	2.031	2.301	2.385	2.385
	пристапи	632.374	647.196	619.727	1.899.297	606.020	614.150	607.152	1.827.322
Работно време	корисници	1.131	1.126	1.110	1.110	1.098	1.095	1.085	1.085
	пристапи	173.252	141.785	142.592	457.629	144.581	127.154	127.771	399.506
Лука	корисници	112	112	109	109	99	92	88	88
	пристапи	22.213	13.905	11.593	47.711	25.198	18.203	18.313	61.714
ЕДМС	корисници	1.131	1.126	1.110	1.110	1.098	1.095	1.085	1.085
	пристапи	73.284	73.194	68.738	215.216	79.773	83.450	78.542	241.765
ПЕК	корисници	460	463	463	463	468	471	474	474
	пристапи	5.761	6.318	6.319	18.398	6.475	5.503	4.141	16.119
Бордер	корисници	980	975	965	965	949	954	954	954
	пристапи	135.531	144.214	148.615	428.360	148.693	153.990	151.063	453.746
НКТС	корисници	902	913	930	930	949	951	954	954
	пристапи	73.568	84.300	90.794	248.662	77.939	85.914	85.218	249.071

IV.2. Достапност на ИТ системи

Во текот на 2018 година спроведени се голем број оперативни активности за поддршка и непречена функционалност на ИКТ инфраструктурата во ЦУ.

Просечната достапност на ИКТ системите и апликациите во 2018 година изнесуваше 99.5%.

Во 2018 за одржување на непрекинатост на ИКТ системите решени се 3.775 инциденти и сервисни побарувања. Од нив 2.169 инциденти се однесуваат на хардверска опрема и мрежни проблеми, а 1.606 инциденти и сервисни побарувања се однесуваат на софтверските решенија.

V. ОЛЕСНУВАЊЕ И ЗАБРЗУВАЊЕ НА ЦАРИНСКИТЕ ПОСТАПКИ

V.1. Услови за спроведување на царинските формалности

Царинската управа перманентно работи на одржување на постојните и воведување на нови можности за олеснување и забрзување на царинските постапки и условите за нивно спроведување, со поддршка од информатичка и комуникациска технологија.

V.2. Е-Царина

V.2.1. Нов софтвер за обработка на царински декларации

Во 2018 година продолжија активностите за развој на новиот Систем за обработка на царински декларации и акцизни документи (СОЦДАД), започнат во декември 2012 година, кој треба да го замени постојниот систем ASYCUDA.¹⁰

Во овој период членовите на работните групи, заедно со испорачателот на овој систем, работеа на имплементација на петтата последна фаза на воведување на системот. Во овој период се оддржаа поголем број подготвителни работилници кои имаат за цел успешна имплементација на оваа фаза од проектот.

Со воведување на СОЦДАД, Царинската управа ќе обезбеди безбедно, интероперативно ИТ решение во согласност со стандардите на СЦО и ЕУ, целосно бесхартиена околина при спроведување на царинските и акцизните постапки преку размена на електронски податоци со економските оператори и другите државни институции, забрзување на царинските и акцизните постапки за економските оператори и целосна компатибилност со системите на ЕУ.

V.2.2. EXIM

На крајот од 2018 година, во EXIM¹¹ беа регистрирани 83.405 економски оператори – корисници на системот, кои преку 12¹² (од 17 регистрирани) државни органи,

---

¹⁰ Новиот СОЦДАД, кој треба да го замени постојниот систем ASYCUDA, ќе обезбеди интероперабилност и интерконекции со царинските информатички системи на ЕУ, управување со царинските декларации и акцизните документи (поднесување, евидентирање, прифаќање, обработка и архивирање), контрола на движењето на акцизните добра и царинските стоки преку размена на стандардизирани електронски пораки со економски оператори, ефикасност во спроведување на контролите околу наплатени и вратени царински давачки, акцизи, такси и други давачки, олеснување на трговија преку забрзан проток на стока, како и подобрување на безбедноста на синџирот на снабдување, согласно стандардите на ЕУ и СЦО.

¹¹ Електронскиот систем за издавање увозни и извозни дозволи и тарифни квоти - EXIM е достапен на Web страницата на Царинската управа од јануари 2008 година и оттогаш наваму масовно се користи од економските оператори (работата на EXIM е уредена со повеќе интерни акти на Царинската управа, како и со Уредба донесена од страна на Владата на Република Македонија).

директно вклучени во постапката на издавање на дозволите, можеа да аплицираат за 60 различни видови увозни, извозни и транзитни дозволи и тарифни квоти.

Во 2018 година преку EXIM се издадени 97.801 увозни, извозни и транзитни дозволи и 6.872 квоти. Најголем број од издадените дозволи во овој период се однесуваат на увоз на прехранбени производи (39.113), ветеринарни документи (13.513), потврди за органолептички преглед (13.472), согласности за царинење на стока за општа употреба (11.870), медицински помагала (5.765) и лекови (3.509).

Просечното време за добивање на овие дозволи во 2018 година изнесуваше околу 1,06 часа.

Име на дозволата	БРОЈ НА УВОЗНИ И ИЗВОЗНИ ДОЗВОЛИ ИЗДАДЕНИ ПРЕКУ EXIM									
	2017					2018				
	Прв квартал	Втор квартал	Трет квартал	Четврт квартал	Вкупно	Прв квартал	Втор квартал	Трет квартал	Четврт квартал	Вкупно
Одобрение за увоз на ветеринарно медицински препарати	51	56	48	44	199	58	46	37	62	203
Документ за ветеринарна проверка на продукти за исхрана на животни при увоз	138	147	133	140	558	158	140	144	158	600
Ветеринарен влезен документ за живи животни	74	61	56	55	246	59	64	63	74	260
Ветеринарен влезен документ за производи од животинско потекло	2,860	3,350	3,341	3,427	12,978	3,073	3,365	3,415	3,640	13,513
Согласност пратката со храна, производи и материјали кои доаѓаат во контакт со храната да влезе на територијата на Република Македонија	8,114	9,266	8,975	10,153	36,508	8,800	9,870	9,697	10,746	39,113
Одобрение за пренесување (трансфер) на оружје и муниција при увоз	20	27	26	9	82	8	29	32	21	90
Дозвола за увоз на прекурсори	39	29	23	52	143	32	22	36	47	137
Дозвола за извоз на опојни дроги и психотропни супстанции	126	134	96	146	502	117	152	125	120	514
Дозвола за увоз на прекурсори	59	59	67	44	229	66	70	60	81	265
Одобрение за увоз на лекови	950	894	878	1,006	3,728	887	836	857	929	3,509
Одобрение за увоз на медицински помагала	1,415	1,494	1,284	1,409	5,602	1,349	1,386	1,391	1,639	5,765
Одобрение за увоз на опасни и други видови на хемикалии	250	310	322	286	1,168	285	330	308	359	1,282
Дозвола за увоз на опојни дроги и психотропни супстанции	49	34	32	37	152	49	46	65	44	204
Дозвола за транспорт/транзит на опасни материи	323	390	402	368	1,483	393	449	439	474	1,755
Согласност за царинење на предметите за општа употреба	2,475	2,800	2,719	2,997	10,991	2,635	2,976	2,992	3,267	11,870
Потврда за извршен органолептички преглед и земени мостри	3,845	3,319	2,662	3,895	13,741	3,859	3,205	2,544	3,864	13,472
Уверение за извоз и изнесување на незаштитени културни добра	101	129	120	110	460	96	145	135	126	502
Други дозволи	635	680	627	1,162	3,104	590	781	685	723	2,779
ВКУПНО	21,524	23,179	21,831	25,340	91,874	22,514	23,932	23,033	26,374	95,853

V.3. Обем на извршени работи

V.3.1. Царински и акцизни одобренија и лиценци

На крајот на декември 2018 година, вкупно 263 компании имаа одобренија за вршење работи на застапување во царински постапки, додека во декември 2017 имаше 248 вакви компании. На крајот на декември 2018 година бројот на физички лица – иматели на лиценци за вршење работи на застапување во царински постапки изнесуваше 1.154, додека во декември 2017 година имаше 1.143 вакви лица.

Најзастапен вид царинска постапка со економски ефект е увозот за облагородување, по што следи царинско складирање и извозот за облагородување. Имателите на ваков вид на одобренија во најголем процент припаѓаат на текстилната индустрија, по што следат иматели од областа на чевларската индустрија и металургијата. На крајот на декември 2018 година 176 трговски друштва се иматели на одобренија за увоз за облагородување и 10 трговски друштва поседуваат одобренија за извоз за облагородување. Одобренија за

¹² Покрај овие 12, во постапката на издавање на дозволи преку системот индиректно се вклучени уште 2 државни органи.

царинско складирање поседуваат 91 трговско друштво. Издадените одобренија за **еднократна примена** во 2018 година изнесуваат 5,855.

На крајот на декември 2017 година, 172 трговски друштва биле иматели на одобренија за увоз за облагородување и 11 трговски друштва поседувале одобренија за извоз за облагородување, додека 86 трговски друштва поседувале одобренија за царинско складирање. Издадените одобренија за еднократна примена во 2017 година изнесувале 5,574.

На крајот на декември 2018 година активни се 216 одобренија за **поедноставени царински постапки** од кои 49 одобренија за **локално царинење при увоз**, 63 одобренија за **локално царинење при извоз**, 65 одобренија за **овластен примач во транзит**, 34 одобренија за **овластен испраќач** и 5 одобренија за **поедноставено декларирање**.

Во декември 2017 година биле активни 215 одобрение за **поедноставени царински постапки**.

Заклучно со декември 2018 година важечки се 547 **Задолжителни тарифни информации (ЗТИ)** кои ги издава Царинската управа по писмено барање од страна на правно или физичко лице за утврдување на тарифната ознака за одреден тип на стока, со цел да се утврдат царинските и другите давачки или примена на нетарифни мерки за планиран увоз или извоз. Во декември 2017 година биле важечки 575 ЗТИ. ЗТИ има важност од 3 години и придонесува за упростување и забрзување на царинските постапки во делот на тарифно распоредување на стоките, за зголемување на предвидливоста на царинското постапување на економските оператори, како и за еднообразна примена на Царинската тарифа и правилна наплата на царинските давачки.

Во 2018 година издадени се 8 нови **одобренија за одобрен извозник**. Бројот на издадени одобренија за одобрен извозник заклучно со крајот на 2017 година изнесуваше 140. Овој број континуирано се зголемува во текот на 2018 година, односно се зголемува и листата на одобрени извозници иматели на ова одобрение, па така вкупниот број на издадени одобренија за одобрен извозник заклучно со декември 2018 година изнесува 148, од кои 138 се активни. Со издавање на одобрението за одобрен извозник на имателот му се овозможува поедноставување на постапката за докажување на потеклото при извоз, односно му се овозможува да изготвува изјави во фактура со кои го докажува преференцијаното потекло без разлика на вредноста на стоката за која се однесува изјавата. Ова е особено важно доколку извозникот веќе поседува и одобрение за локално царинење и извозната постапка ја извршува надвор од царинските терминали и надвор од работното време.

Вкупниот број на активни **одобренија за одложено плаќање** на крајот на декември 2018 година изнесува 209, а нивниот број на крајот на декември 2017 година изнесуваше 192.

На крајот на декември 2018 година вкупниот број на **активни акцизни дозволи** по економски оператори изнесува 79. На крајот на декември 2017 година, вкупниот број на активни акцизни дозволи по економски оператори изнесуваше 78.

На крајот на декември 2018 година вкупниот број на **активни одобренија за акцизно повластено користење** по економски оператори изнесува 310. На крајот на декември 2017 година вкупниот број на активни одобренија за акцизно повластено користење по економски оператори изнесуваше 313.

V.3.2. Преференцијално потекло на стоките

Република Македонија има склучено договори за слободна трговија со Турција, Украина и државите членки на ЕУ, ЕФТА и ЦЕФТА.

Реализираниот надворешен трговски промет во 2018 година, за кој е користен доказ за преференцијално потекло, изнесува 488.91 милијарди денари и е зголемен во однос на истиот период во 2017 година кога изнесуваше 435.31 милијарди денари. Најголем дел од овој промет е остварен со земјите членки на ЕУ и изнесува 402.10 милијарди денари или 82.25%, и е зголемен во однос на истиот период во 2017 година кога изнесуваше 355.69 милијарди денари. Размената со земјите членки на ЦЕФТА во 2018 година изнесува 64.72 милијарди денари или 13.24% од вкупно остварениот промет со преференцијално потекло и е зголемен во однос на истиот период во 2017 година кога изнесуваше 60.10 милијарди денари. Најголем процент од остварениот промет со преференцијално потекло со земјите членки на ЦЕФТА отпаѓа на трговската размена со Србија.

ВКУПНО КОРИСТЕЊЕ НА ДОГОВОРНЕ ЗА СЛОБОДНА ТРГОВИЈА (Во милијарди денари)																				
Договорна страна	Увоз и извоз во 2017 година									Увоз и извоз во 2018 година										
	Прв квартал		Втор квартал		Трет квартал		Четврт квартал		Вкупно (јан.-дек.)	Прв квартал		Втор квартал		Трет квартал		Четврт квартал		Вкупно (јан.-дек.)		
	МКД	%	МКД	%	МКД	%	МКД	%	МКД	%	МКД	%	МКД	%	МКД	%	МКД	%	МКД	%
ЕУ	80.05	83.25	88.07	80.84	88.65	81.28	98.91	81.65	355.69	81.71	92.37	83.73	96.82	81.12	102.52	82.28	110.39	82.00	402.10	329.12
ЕФТА	0.42	0.43	0.49	0.45	0.46	0.42	0.58	0.48	1.95	0.45	0.56	0.51	0.71	0.59	0.67	0.54	0.71	0.53	2.65	0.54
ЦЕФТА	11.92	12.40	15.86	14.56	15.86	14.54	16.45	13.58	60.09	13.80	13.18	11.94	16.67	13.96	16.87	13.54	18.01	13.38	64.72	13.24
Албанија	0.96	0.99	1.33	1.22	1.19	1.09	1.26	1.04	4.73	1.09	0.85	0.77	1.40	1.17	1.28	1.03	1.21	0.90	4.74	0.97
Б и Х	1.63	1.69	2.04	1.88	2.26	2.07	2.46	2.03	8.39	1.93	1.69	1.53	2.14	1.80	2.35	1.89	2.38	1.77	8.57	1.75
Црна Гора	0.39	0.40	0.56	0.52	0.63	0.58	0.52	0.43	2.10	0.48	0.42	0.38	0.58	0.49	0.63	0.51	0.61	0.45	2.24	0.46
Косово	2.57	2.67	3.40	3.12	3.43	3.15	3.18	2.63	12.58	2.89	2.82	2.56	3.56	2.99	3.41	2.74	3.73	2.77	13.52	2.77
Србија	6.36	6.61	8.48	7.78	8.31	7.62	8.96	7.40	32.10	7.37	7.34	6.66	8.89	7.45	9.17	7.36	10.03	7.45	35.43	7.25
Молдавија	0.03	0.03	0.06	0.05	0.04	0.03	0.08	0.06	0.20	0.05	0.05	0.04	0.09	0.08	0.03	0.02	0.05	0.03	0.21	0.04
Турција	3.69	3.84	4.41	4.05	3.98	3.65	4.96	4.10	17.05	3.92	4.07	3.69	5.02	4.21	4.42	3.55	5.39	4.00	18.89	3.86
Украина	0.07	0.07	0.10	0.09	0.13	0.12	0.23	0.19	0.53	0.12	0.15	0.13	0.14	0.12	0.10	0.13	0.10	0.10	0.54	0.11
Вкупно	96.16	100.00	108.94	100.00	109.07	100.00	121.14	100.00	435.31	100.00	110.33	100.00	119.35	100.00	124.60	100.00	134.62	100.00	488.91	346.88

V.4. Промет на товарни моторни возила (ТМВ) на граничните премини

Во 2018 година на граничните премини за патен сообраќај вкупно транзитирале околу 842 илјади ТМВ, од кои околу 446 илјади полни, а околу 396 илјади празни ТМВ. Најголем промет е остварен на граничните премини со Грција, и тоа околу 293 илјади ТМВ или околу 34.8%. Најголем промет по поединечни премини е

остварен на ГП Богородица со околу 23% од вкупниот промет. Во истиот период минатата 2017 година вкупно транзитираа околу 839 илјади ТМВ, од кои околу 454 илјади полни, а околу 385 илјади празни ТМВ.

ВКУПЕН ПРОМЕТ НА ТМВ ПО ГРАНИЧНИ ПРЕМИНИ (ВО ИЛЈАДИ)																						
Граничен премин		Косово			Србија			Бугарија			Грција			Албанија				Вкупно				
		Блаце	Дажинце	Вкупно	Табановце	Пелинце	Вкупно	Деве Баир	Делчево	Ново Село	Вкупно	Дојран	Богородица	Маџилга	Вкупно	Стење	Кафасан		Св.Науи	Блато	Вкупно	
2017	Прв квартал	Полни	6.5	0.0	6.5	28.4	0.0	28.4	7.4	3.3	3.3	14.0	20.0	24.5	3.2	47.7	0.1	13.0	0.0	0.2	13.3	109.8
		Празни	14.5	0.8	15.3	13.6	0.0	13.6	5.6	3.9	6.3	15.9	6.5	23.2	3.0	32.8	0.3	8.0	0.1	0.8	9.3	86.8
		Вкупно	20.9	0.8	21.8	42.0	0.0	42.0	13.1	7.2	9.6	29.8	26.6	47.7	6.2	80.5	0.4	21.1	0.1	1.0	22.6	196.7
	Втор квартал	Полни	12.4	0.0	12.4	33.8	0.0	33.8	9.3	3.7	3.8	16.7	19.4	28.8	2.1	50.2	0.1	14.8	0.0	0.2	15.1	128.1
		Празни	22.7	1.6	24.3	16.4	0.1	16.5	6.3	4.1	7.1	17.5	6.4	27.7	2.9	37.0	0.5	10.2	0.1	1.0	11.7	107.0
		Вкупно	35.1	1.6	36.7	50.3	0.1	50.3	15.5	7.8	10.9	34.2	25.7	56.5	5.0	87.2	0.6	25.0	0.1	1.2	26.7	235.1
	Трет квартал	Полни	10.5	0.0	10.5	27.8	0.0	27.8	9.9	3.6	3.4	17.0	16.8	23.4	1.6	41.8	0.1	13.7	0.0	0.3	14.1	111.2
		Празни	21.3	1.8	23.1	16.5	0.1	16.6	6.7	4.5	6.3	17.6	5.8	24.4	3.0	33.2	0.5	9.5	0.1	0.8	11.0	101.4
		Вкупно	31.8	1.8	33.6	44.4	0.1	44.4	16.7	8.1	9.8	34.6	22.5	47.8	4.6	75.0	0.7	23.2	0.1	1.1	25.1	212.6
	Четврт квартал	Полни	9.5	0.0	9.5	28.3	0.0	28.3	10.0	3.8	3.2	16.9	13.5	22.7	2.0	38.2	0.1	11.8	0.0	0.3	12.2	105.2
		Празни	19.1	1.1	20.2	15.3	0.0	15.3	6.9	4.1	6.4	17.4	5.7	18.8	2.9	27.5	0.4	7.9	0.1	0.9	9.3	89.7
		Вкупно	28.6	1.1	29.7	43.6	0.0	43.6	16.9	7.9	9.5	34.3	19.3	41.5	4.9	65.7	0.5	19.8	0.1	1.2	21.5	194.9
	ВКУПНО (Јан.-декр.)	Полни	38.8	0.0	38.8	118.3	0.0	118.3	36.6	14.3	13.7	64.6	69.7	99.3	8.9	177.9	0.4	53.3	0.0	1.0	54.7	454.3
		Празни	77.6	5.3	82.9	61.9	0.2	62.0	25.6	16.7	26.1	68.3	24.4	94.2	11.8	130.4	1.7	35.7	0.3	3.5	41.2	384.9
		Вкупно	116.5	5.3	121.7	180.2	0.2	180.4	62.2	31.0	39.8	132.9	94.1	193.5	20.7	308.3	2.1	89.0	0.3	4.5	95.9	839.2
2018	Прв квартал	Полни	6.1	0.0	6.1	28.7	0.0	28.7	8.8	3.4	3.6	15.7	9.8	17.1	2.3	29.2	0.1	8.6	0.0	0.2	8.8	88.5
		Празни	14.0	0.7	14.7	12.6	0.0	12.6	6.2	3.9	6.9	16.9	5.8	21.5	2.5	29.8	0.3	5.2	0.0	0.4	5.9	80.0
		Вкупно	20.0	0.7	20.7	41.3	0.0	41.3	14.9	7.3	10.4	32.7	15.5	38.7	4.8	59.0	0.3	13.7	0.0	0.6	14.7	168.4
	Втор квартал	Полни	10.4	0.6	11.1	27.6	0.0	27.6	11.7	3.8	4.7	20.2	20.3	22.9	2.4	45.5	0.1	16.7	0.0	0.2	17.0	121.4
		Празни	20.5	2.5	23.0	15.8	0.0	15.9	7.0	4.3	8.0	19.4	5.9	25.8	2.8	34.5	0.5	10.1	0.0	0.4	11.1	103.8
		Вкупно	30.9	3.1	34.1	43.4	0.0	43.4	18.7	8.2	12.7	39.6	26.2	48.6	5.2	80.0	0.6	26.8	0.0	0.6	28.1	225.2
	Трет квартал	Полни	10.5	0.0	10.5	24.6	0.1	24.7	12.0	4.6	4.1	20.7	11.3	26.3	2.0	39.5	0.1	15.0	0.0	0.2	15.4	110.8
		Празни	20.9	1.3	22.2	15.8	0.1	15.9	7.0	4.9	7.2	19.1	5.6	29.0	3.2	37.9	0.4	9.5	0.1	0.5	10.5	105.6
		Вкупно	31.4	1.3	32.7	40.4	0.1	40.5	19.0	9.5	11.3	39.8	16.9	55.3	5.2	77.4	0.5	24.5	0.1	0.8	25.9	216.3
	Четврт квартал	Полни	10.2	0.0	10.2	38.2	0.0	38.2	12.7	3.9	3.8	20.4	13.2	24.0	2.5	39.8	0.1	16.5	0.0	0.3	16.9	125.4
		Празни	21.6	1.1	22.7	16.5	0.0	16.5	8.0	4.4	7.2	19.6	5.7	28.2	3.3	37.2	0.3	10.1	0.0	0.6	11.0	107.1
		Вкупно	31.8	1.1	33.0	54.7	0.0	54.7	20.7	8.3	11.0	40.0	18.9	52.2	5.8	77.0	0.4	26.6	0.0	0.9	27.9	232.5
	ВКУПНО (Јан.-декр.)	Полни	37.3	0.6	37.9	119.0	0.1	119.1	45.2	15.8	16.1	77.0	54.5	90.3	9.2	154.0	0.4	56.8	0.0	0.9	58.1	446.1
		Празни	77.0	5.7	82.6	60.8	0.1	60.9	28.2	17.5	29.3	75.0	23.0	104.5	11.8	139.4	1.5	34.8	0.2	2.0	38.5	396.4
		Вкупно	114.2	6.3	120.5	179.7	0.2	180.0	73.4	33.3	45.4	152.0	77.6	194.8	20.9	293.4	1.9	91.7	0.2	2.9	96.6	842.5

V.5. Обработени царински декларации

Во 2018 година обработени се 1.063,8 илјади **царински декларации** од кои најголемиот дел се однесуваат на **увоз** (околу 45,40%) и **транзит** (околу 29,20%), по кои следи **извозот** (околу 22,63%) и **повторниот извоз** (околу 2,77% од вкупно обработените декларации). Учеството на **поедноставените постапки** во вкупните извозни и увозни постапки изнесува 24,22%. Притоа, поедноставените постапки во извозот учествуваат со 42,33%, а во увозот со 15,20%.

V. ОЛЕСНУВАЊЕ И ЗАБРЗУВАЊЕ НА ЦАРИНСКИТЕ ПОСТАПКИ

БРОЈ НА РЕАЛИЗИРАНИ ЦАРИНСКИ ПОСТАПКИ ВО 2017 И 2018 ГОДИНА (во илјади)										
Вид на царинска постапка	2017					2018				
	Прв квартал	Втор квартал	Трет квартал	Четврт квартал	Вкупно (јан.-дек.)	Прв квартал	Втор квартал	Трет квартал	Четврт квартал	Вкупно (јан.-дек.)
Транзитна	70.68	81.44	85.75	79.49	317.35	73.60	80.94	74.28	81.82	310.63
Извоз	46.05	60.07	59.81	57.46	223.39	49.21	63.82	65.34	62.35	240.72
Редовен извоз	24.03	33.60	32.84	32.08	122.55	26.82	35.45	36.63	36.86	135.76
Поедноставена постапка при извоз	21.31	25.75	26.23	24.65	97.94	21.67	27.57	27.88	24.76	101.89
Привремен извоз	0.60	0.72	0.75	0.73	2.80	0.72	0.80	0.83	0.73	3.07
Увоз	100.45	120.78	116.35	119.08	456.66	104.62	123.45	120.19	134.77	483.02
Редовен увоз	70.27	84.96	84.00	92.18	331.41	77.84	95.18	95.93	105.58	374.53
Поедноставена постапка при увоз	23.04	27.18	24.70	17.29	92.20	18.75	19.24	16.44	18.97	73.40
Царинско складирање	1.76	1.82	1.90	2.20	7.68	1.98	2.07	1.68	2.20	7.93
Привремен увоз	4.90	6.21	5.09	6.65	22.85	5.39	6.29	5.41	7.18	24.27
Увоз на привремено извезена стока	0.49	0.61	0.67	0.76	2.53	0.65	0.67	0.72	0.84	2.89
Повторен извоз	6.54	6.49	6.71	7.19	26.93	6.99	7.29	7.27	7.96	29.51
Вкупно	223.61	268.77	268.62	263.22	1,024.22	234.31	275.51	267.07	286.90	1,063.78

Во 2018 година вообичаено доминираше патниот сообраќај со околу 96,86% од вкупно обработените царински декларации. Авио-сообраќајот учествуваше со 2,61%, а железничкиот сообраќај со 0,29%.

ОБРАБОТЕНИ ДЕКЛАРАЦИИ СПОРЕД ВИД НА ТРАНСПОРТ (во илјади)								
Вид на транспорт		Патен	Железнички	Авионски	Поштенски	Друг	Вкупно	
2017	Прв квартал	Увоз	101.20	0.50	3.50	0.30	0.20	105.70
		Извоз	48.80	1.40	4.10	0.00	0.00	54.30
		Транзит	72.90	0.00	0.00	0.00	0.00	72.90
		Вкупно	222.90	1.90	7.60	0.30	0.20	232.90
	Втор квартал	Увоз	119.21	0.72	3.64	0.34	0.22	124.13
		Извоз	63.45	0.26	4.14	0.06	0.02	67.93
		Транзит	81.40	0.02	0.00	0.00	0.00	81.42
		Вкупно	264.06	1.00	7.78	0.40	0.24	273.48
	Трет квартал	Увоз	114.93	0.52	3.53	0.34	0.16	119.48
		Извоз	62.64	0.12	3.71	0.07	0.03	66.57
		Транзит	85.71	0.04	0.00	0.00	0.00	85.75
		Вкупно	263.28	0.68	7.24	0.41	0.19	271.79
	Четврт квартал	Увоз	116.99	0.65	4.06	0.35	0.16	122.21
		Извоз	60.75	0.15	3.57	0.06	0.03	64.56
		Транзит	79.44	0.05	0.00	0.00	0.00	79.49
		Вкупно	257.17	0.85	7.63	0.41	0.19	266.26
Вкупно (јан.-дек.)	Увоз	452.33	2.39	14.73	1.33	0.74	471.52	
	Извоз	235.64	1.93	15.52	0.18	0.08	253.36	
	Транзит	319.45	0.11	0.00	0.00	0.00	319.56	
	Вкупно	1,007.41	4.43	30.25	1.51	0.82	1,044.43	
2018	Прв квартал	Увоз	102.79	0.63	3.34	0.31	0.15	107.23
		Извоз	52.74	0.07	3.16	0.05	0.05	56.06
		Транзит	73.45	0.05	0.00	0.00	0.00	73.50
		Вкупно	228.98	0.75	6.50	0.35	0.20	236.78
	Втор квартал	Увоз	119.97	0.62	3.47	0.29	0.16	124.50
		Извоз	67.04	0.17	3.41	0.08	0.03	70.73
		Транзит	80.89	0.06	0.00	0.00	0.00	80.95
		Вкупно	267.90	0.84	6.88	0.36	0.19	276.18
	Трет квартал	Увоз	116.15	0.53	3.46	0.34	0.15	120.63
		Извоз	68.69	0.20	3.44	0.17	0.04	72.53
		Транзит	74.24	0.04	0.00	0.00	0.00	74.28
		Вкупно	259.08	0.76	6.89	0.51	0.19	267.43
	Четврт квартал	Увоз	130.33	0.49	4.10	0.33	0.19	135.45
		Извоз	66.42	0.17	3.48	0.18	0.05	70.31
		Транзит	81.76	0.06	0.00	0.00	0.00	81.82
		Вкупно	278.52	0.72	7.58	0.51	0.24	287.58
Вкупно (јан.-дек.)	Увоз	469.25	2.27	14.37	1.27	0.65	487.80	
	Извоз	254.90	0.61	13.49	0.47	0.17	269.63	
	Транзит	310.34	0.20	0.00	0.00	0.00	310.54	
	Вкупно	1,034.48	3.08	27.86	1.74	0.82	1,067.97	

Во 2018 година најголем дел од вкупниот број на декларации се обработени во Царинарница Скопје и тоа 37,5%. Во Царинарница Гевгелија обработени се 22,9% од вкупниот број на декларации, а во Царинарница Куманово се обработени 21% од вкупниот број на декларации. Останатите 18,5% се обработени во Царинарница Битола (10,2%) и Царинарница Штип (8,3%).

V. ОЛЕСНУВАЊЕ И ЗАБРЗУВАЊЕ НА ЦАРИНСКИТЕ ПОСТАПКИ

КУПНО ОБРАБОТЕНИ ЦАРИНСКИ ДЕКЛАРАЦИИ ВО 2017 И 2018 ГОДИНА ПО ЦАРИНСКИ ИСПОСТАВИ (ВО ИЛЈАДИ)																				
Царинска испостава	2017								2018											
	Прв квартал Број	%	Втор квартал Број	%	Трет квартал Број	%	Четврт квартал Број	%	Вкупно (ан. дек.) Број	%	Прв квартал Број	Втор квартал Број	Трет квартал Број	Четврт квартал Број	Вкупно (ан. дек.) Број	%				
Царинарница Скопје	83.4	36.1	98.9	36.1	96.8	35.6	102.9	38.6	382.0	36.6	88.1	37.2	102.7	37.0	100.0	37.4	110.7	38.5	401.5	37.5
1 ЦИ Скопје 1	27.0	11.7	34.0	12.4	31.3	11.5	36.0	13.5	128.3	12.3	29.7	12.5	37.1	13.4	35.8	13.4	40.5	14.1	143.1	13.4
2 ЦИ Скопје 2	26.3	8.8	22.3	8.1	21.8	8.0	22.9	8.6	87.3	8.4	20.7	8.7	22.0	7.9	21.7	8.1	24.4	8.5	88.7	8.3
3 ЦИ Скопје 3	9.7	4.2	10.0	3.6	9.6	3.5	10.9	4.1	40.1	3.8	9.5	4.0	11.0	4.0	10.2	3.8	11.7	4.1	42.3	4.0
4 ЦИ Скопје 4	6.8	2.9	8.0	2.9	7.6	2.8	9.1	3.4	31.5	3.0	7.6	3.2	8.0	2.9	7.6	2.9	8.0	2.8	31.3	2.9
5 ЦИ Слободна зона Скопје	4.1	1.8	4.8	1.7	4.6	1.7	5.5	2.1	19.0	1.8	5.8	2.5	6.7	2.4	6.4	2.4	6.9	2.4	25.8	2.4
6 ЦИ Пошта Скопје	0.7	0.3	0.7	0.3	0.7	0.3	0.7	0.3	2.8	0.3	0.7	0.3	0.6	0.2	0.8	0.3	0.8	0.3	2.9	0.3
7 ЦИ Аеродром Скопје	7.3	3.2	7.3	2.7	6.8	2.5	7.2	2.7	28.8	2.7	6.2	2.6	6.4	2.3	6.4	2.4	7.1	2.5	26.2	2.4
8 ЦИ Блаци	5.1	2.2	8.4	3.1	11.3	4.2	6.4	2.4	31.3	3.0	5.2	2.2	6.8	2.5	7.7	2.9	7.4	2.6	27.1	2.5
9 ЦИ Тетово	2.2	0.9	3.4	1.2	3.2	1.2	4.1	1.5	12.8	1.2	2.8	1.2	3.8	1.4	3.6	1.3	3.9	1.4	14.1	1.3
11 ЦИ Замке	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.2	0.1	0.2	0.0
Царинарница Куманово	51.9	22.5	58.9	21.5	59.3	21.8	60.8	22.8	230.9	22.1	51.5	21.7	57.5	20.7	57.2	21.4	58.8	20.4	224.9	21.0
10 ЦИ Куманово	7.6	3.3	8.0	2.9	8.4	3.1	8.3	3.1	32.4	3.1	6.9	2.9	8.0	2.9	7.4	2.8	6.4	2.2	28.7	2.7
11 ЦИ Табачнице Автопат	36.6	15.8	41.6	15.2	41.6	15.3	42.9	16.1	162.6	15.6	36.6	15.4	40.7	14.7	40.8	15.2	42.4	14.8	160.5	15.0
12 ЦИ ЈМС Табачнице	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
13 ЦИ Дево Баир	7.7	3.3	9.3	3.4	9.3	3.4	9.6	3.6	36.0	3.4	8.0	3.4	8.8	3.2	9.1	3.4	10.0	3.5	35.8	3.3
Царинарница Штип	18.4	8.0	20.4	7.5	21.1	7.8	22.9	8.6	82.8	7.9	20.4	8.6	22.8	8.2	22.5	8.4	23.3	8.1	89.1	8.3
14 ЦИ Штип	12.9	5.6	14.1	5.1	14.4	5.3	15.8	5.9	57.1	5.5	14.1	6.0	15.8	5.7	15.2	5.7	16.0	5.8	61.1	5.7
15 ЦИ Делчево	3.9	1.7	4.3	1.6	4.6	1.7	5.0	1.9	17.8	1.7	4.4	1.8	4.8	1.7	5.2	2.0	5.0	1.8	19.8	1.8
16 ЦИ Велес	1.7	0.7	2.1	0.8	2.1	0.8	2.2	0.8	8.0	0.8	1.9	0.8	2.2	0.8	2.1	0.8	2.3	0.8	8.5	0.8
Царинарница Гевгелија	56.4	24.5	71.6	26.1	69.4	25.6	56.1	21.1	253.5	24.3	57.7	24.3	64.9	23.4	59.6	22.3	62.5	21.7	244.7	22.9
17 ЦИ Богородица	11.3	4.9	16.1	5.9	18.2	6.7	12.4	4.6	58.0	5.6	14.6	6.1	14.3	5.2	11.9	4.4	14.5	5.0	55.3	5.2
18 ЦИ Гаврилска	12.6	5.5	16.5	6.0	15.8	5.8	17.0	6.4	61.8	5.8	16.4	6.9	18.5	7.0	18.4	7.2	20.8	7.2	76.4	7.1
19 ЦИ Кавадарци	20.0	8.7	22.5	8.2	21.1	7.8	12.4	4.6	76.0	7.3	14.5	6.1	14.3	5.2	13.4	5.0	12.4	4.3	54.6	5.1
20 ЦИ Струмица	2.7	1.2	7.0	2.6	4.4	1.6	4.3	1.6	18.4	1.8	3.8	1.6	7.2	2.6	5.2	1.9	4.7	1.6	20.9	2.0
21 ЦИ Ново Село	3.4	1.5	3.6	1.3	3.8	1.4	3.9	1.5	14.7	1.4	3.1	1.3	4.1	1.5	4.4	1.6	4.5	1.6	16.1	1.5
22 ЦИ Дорев	6.3	2.8	8.8	3.1	6.1	2.3	6.2	2.3	24.6	2.4	5.3	2.2	5.5	2.0	5.3	2.0	5.6	1.9	21.7	2.0
Царинарница Битола	20.6	8.9	24.2	8.8	25.0	9.2	23.6	8.9	93.4	9.0	19.5	8.2	29.5	10.6	28.2	10.5	32.3	11.2	109.4	10.2
23 ЦИ Битола	4.4	1.9	4.3	1.6	4.2	1.6	4.6	1.7	17.6	1.7	4.7	2.0	5.5	2.0	5.0	1.9	6.9	2.4	22.2	2.1
24 ЦИ Мериштије	4.1	1.8	3.5	1.3	3.1	1.2	3.3	1.2	14.0	1.3	2.9	1.3	29.5	10.6	3.4	1.3	4.5	1.6	40.2	3.8
25 ЦИ Грмлен	3.4	1.5	4.7	1.7	4.5	1.7	4.5	1.7	17.1	1.6	3.7	1.6	5.5	2.0	4.9	1.8	5.4	1.9	19.5	1.8
26 ЦИ Охрид	0.6	0.3	0.7	0.3	0.7	0.3	0.8	0.3	2.8	0.3	0.7	0.3	0.4	0.2	1.5	0.6	1.6	0.6	4.3	0.4
27 ЦИ Охрид Аеродром	0.1	0.0	0.2	0.1	0.3	0.1	0.1	0.1	0.7	0.1	0.1	0.0	0.0	0.0	0.3	0.1	0.1	0.1	0.6	0.1
28 ЦИ Струга	2.6	1.1	3.2	1.1	3.2	1.2	3.0	1.1	11.9	1.1	2.6	1.1	0.9	0.3	3.1	1.2	3.1	1.1	9.8	0.9
29 ЦИ Крпача	5.5	2.4	7.6	2.8	8.8	3.3	7.2	2.7	29.1	2.8	4.6	2.0	3.3	1.2	9.9	3.7	10.7	3.7	28.6	2.7
30 ЦИ Блато	0.0	0.0	0.0	0.0	0.1	0.0	0.1	0.0	0.2	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.1	0.0	0.1	0.0
Вкупно	230.6	100.0	274.0	100.0	271.6	100.0	266.4	100.0	1,042.7	100.0	237.1	100.0	277.4	100.0	267.6	100.0	287.6	100.0	1,069.6	100.0

V.6. Наплатени приходи

Во 2018 година остварен е **вкупен приход од 86.897,97 милиони денари**. Овој износ е:

↑ поголем за 3,2% во однос на **планираниот приход од 84.234,00 милиони денари** и

↑ поголем за 11,1% во однос на **остварениот приход во 2017 во износ од 78.214,26 милиони денари**.

План и наплатата во 2018 година, споредено со периодот од 2015 до 2017 година:

во милиони денари

ПЕРИОД	План 2018	Остварено 2018	Остварено 2017	Остварено 2016	Остварено 2015
Јануари-декември	84.234,00	86.897,97	78.214,26	72.942,01	67.233,68
ИНДЕКС	Наплата/план 2018		2018/2017	2018/2016	2018/2015
Период 2018/17/16/15		3,2%	11,1%	19,1%	29,2%

Во табелата во продолжение се прикажани планирани и наплатени приходи по вид на давачки за период јануари-декември 2018 година, споредено со истиот период од 2017 до 2015 година.

План и наплатата по вид на давачки во 2018 година, споредено со периодот од 2015 до 2017 година:

во милиони денари

ПРИХОД	План Јануари-декември	Остварено Јануари-декември	Остварено Јануари-декември	Остварено Јануари-декември	Остварено Јануари-декември	Индекс: Наплата/План 2018	Индекс: 2018/2017
--------	-----------------------	----------------------------	----------------------------	----------------------------	----------------------------	---------------------------	-------------------

	2018	2018	2017	2016	2015	%	%
1	2	3	4	5	6	7 (3:2)	8 (3:4)
Царина	5.600,00	5.603,71	5.174,70	4.760,74	4.330,39	↑0,1%	8,3%
ДДВ	49.113,00	51.832,45	46.060,92	42.098,25	39.538,69	↑5,5%	12,5%
Акциза	28.838,00	28.775,05	26.314,95	25.402,30	22.736,49	↓0,2%	9,3%
Надоместоци	683,00	686,76	663,70	680,72	628,10	↑0,6%	3,5%
ВКУПНО	84.234,00	86.897,97	78.214,26	72.942,01	67.233,68	↑3,2%	11,1%

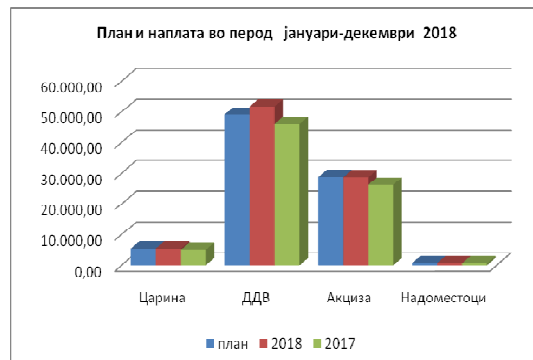
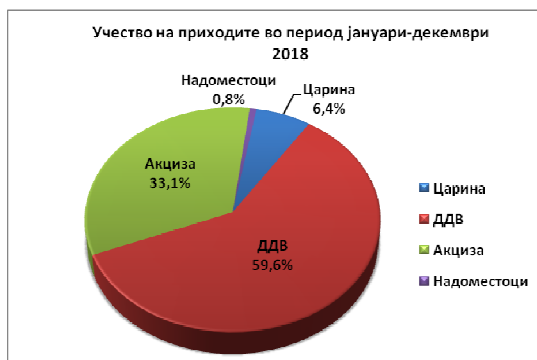
Од табелата може да се забележи:

Во 2018 година во однос на планираниот износ за 2018 година остварена е:

- ↑ **зголемена наплата** на:
 Царина за 0,1%
 ДДВ за 5,5% и
 Надоместоци за 0,6%.
- ↓ **намалена наплата:**
 Акциза за 0,2%.

Во 2018 година во однос на наплатените приходи за 2017 година остварена е:

- ↑ **зголемена наплата** на:
 Царина за 8,3%
 ДДВ за 12,5%
 Акциза за 9,3% и
 Надоместоци за 3,5%
- ↓ **намалена наплата:**
 Нема.

V.6.1. Царина

Во 2018 година остварен е **вкупен приход од царина** од 5.603,71 милиони денари. Овој износ е:

- ↑ поголем за 0,1% во однос на **планираниот приход** од 5.600,00 милиони денари и
- ↑ поголем за 8,3% во однос на **остварениот приход** во 2017 година во износ од 5.174,70 милиони денари.

План и наплатата во 2018 година, споредено со периодот од 2015 до 2017 година:

во милиони денари

ЦАРИНА	План 2018	Остварено 2018	Остварено 2017	Остварено 2016	Остварено 2015
Јануари-декември	5.600,00	5.603,71	5.174,70	4.760,74	4.330,39
ИНДЕКС	Наплата/план 2018		2018/2017	2018/2016	2018/2015
Период 2018/'17/'16/'15	0,1%		8,3%	17,7%	29,4%

V.6.2. ДДВ

Во 2018 година остварен е **вкупен приход од ДДВ од увоз** од 51.832,45 милиони денари. Овој износ е:

- ↑ поголем за 5,5% во однос на **планираниот приход** од 49.113,00 милиони денари и
- ↑ поголем за 12,5% во однос на **остварениот приход** во 2017 година во износ од 46.060,92 милиони денари.

План и наплатата во 2018 година, споредено со периодот од 2015 до 2017 година:

во милиони денари

ДДВ – Увоз	План 2018	Остварено 2018	Остварено 2017	Остварено 2016	Остварено 2015
Јануари-декември	49.113,00	51.832,45	46.060,92	42.098,25	39.538,69
ИНДЕКС	Наплата/план 2018		2018/2017	2018/2016	2018/2015
Период 2018/'17/'16/'15	5,5%		12,5%	23,1%	33,1%

V.6.3. Акцизи

Во 2018 година остварен е **вкупен приход од акциза** од 28.775,05 милиони денари. Овој износ е:

- ↓ понизок за 0,2% во однос на **планираниот приход** од 28.838,00 милиони денари и
- ↑ поголем за 9,3% во однос на остварениот во 2017 година во износ од 26.314,95 милиони денари.

План и наплатата во 2018 година, споредено со периодот од 2015 до 2017 година:

во милиони денари

АКЦИЗА	План 2018	Остварено 2018	Остварено 2017	Остварено 2016	Остварено 2015
Јануари-декември	28.838,00	28.775,05	26.314,95	25.402,30	22.736,49
ИНДЕКС	Наплата/план 2018		2018/2017	2018/2016	2018/2015
Период 2018/'17/'16/'15	-0,2%		9,3%	13,3%	26,6%

V.6.4. Надоместоци

Структурата на видови приходи кои Царинската управа ги наплаќа од надоместоците се состојат од приходи за надоместоци при увоз на употребувани производи, надоместоци за увоз на пластични производи и амбалажа, надоместоци при увоз за задолжителни резерви на нафта и нафтени деривати, надоместоци за заштита на озонската обвивка и надоместоци при извоз на делови собрани од природата.

Во 2018 година остварен е **вкупен приход од надоместоци** 686,76 милиони денари. Овој износ е:

- ↑ повисок за 0,6% во однос на **планираниот приход** од 683,00 милиони денари и
- ↑ повисок за 3,5% во однос на **остварениот приход** во 2017 година во износ од 663,70 милиони денари.

План и наплатата во 2018 година, споредено со периодот од 2015 до 2017 година:

во милиони денари

НАДОМЕСТОЦИ	План 2018	Остварено 2018	Остварено 2017	Остварено 2016	Остварено 2015
Јануари-декември	683,00	686,76	663,70	680,72	628,10
ИНДЕКС	Наплата/план 2018		2018/2017	2018/2016	2018/2015
Период 2018/'17/'16/'15	0,6%		3,5%	0,9%	9,3%

VI. КОНТРОЛА И ПРИМЕНА НА ЗАКОНИТЕ

Контрола на примената на законите во Царинската управа подразбира спроведување контрола од аспект на наплатата на буџетските приходи, спречување на нелегална трговија и нелојална конкуренција, спречување трговија со забранета стока и финансирање тероризам, заштита на животот и здравјето на луѓето, како и заштита на животната средина и културното наследство.

VI.1. Основи

Во 2018 година Царинската управа продолжи да ги унапредува системите за анализа на ризик, царинско разузнавање, контрола на трговски друштва, истрагите и работата на специјалните единици.

Донесени се следните документи:

- **Акционен план за 2018 година за спроведување на стратегијата за спречување на нелегалното производство, промет и шверц на тутун и тутунски производи за 2016-2018 година и**
- **Акционен план за 2018 година за спроведување на Стратегијата за заштита на правата од интелектуална сопственост за период 2016 - 2018 година.**

Комитетот за контрола и безбедност (ККБ) во 2018 година одржа 4 состаноци на кои разгледа и усвои Тримесечен извештај за работа на комитетот за периодот 1 октомври-31 декември 2017 година, Годишен извештај за работа на комитетот за 2017 година и План за работа на комитетот за 2018 година. Усвоен е нов Деловник за работата на комитетот. Комитетот ја разгледа информацијата за отварање на граничен премин Белановце-Станчиќ и донесе заклучоци дека од технички аспект преземање на било какви активности за отварање на привремен граничен премин со терминал во моментот е неизводливо и може да ја доведе во прашање реализацијата на ИПА проектот, одлучи да побара информација за тоа дали другата договорна страна, (Република Косово) во моментот е спремна и подготвена за времено отварање на контејнерски граничен премин, да се има предвид изградбата на планираниот премин Белановце-Станчиќ и во таа насока навремено да се изврши подготовка за кадровските потреби. Комитетот ја разгледа состојбата на граничните премини во периодот на зголемен сообраќај од аспект на контрола и безбедност и преземените мерки за непречено одвивање на протокот на возила, стока и патници на граничните премини, како и потребата од зголемување на бројот на царински службеници, посебно зголемено присуство на мобилни тимови и царински кучиња на граничните премини, како и потребата од ефикасни разузнавачки информации.

Комитетот за поедноставување и забрзување на царинските постапки донесе Деловник за работа и на одржаните состаноци беше направена анализа на спроведувањето на Упатството за постапка на пуштање во слободен промет на пратки кои ги превезуваат брзите пошти и беше заклучено дека упатството се спроведува без проблеми и е предложено иземање на брзите пошти од примена на хартиена евиденција. Комитетот направи анализа на повеќе упатства (Упатство за царинење на стоки, Упатство за селективност – во делот кој се однесува на пополнување на контролниот акт и Упатство за царинска вредност) и донесе конкретни заклучоци за измени и дополнувања на овие упатства со цел забрзување на царинските постапки. Исто така ја разгледа можноста за укинување на некои извештаи.

VI.2. Управување со ризици

Управувањето со ризици претставува основно средство за спроведување на царинска контрола со цел поблиско профилирање и селектирање на таргетите, без непотребно одолговлекување и оптоварување на легалната трговија, поради што оваа област е предмет на перманентно уредување и унапредување од страна на Царинската управа.

Во областа на управувањето со ризиците, продолжено е со активности за утврдување и профилирање на ризици и начинот на вршење царински надзор во согласност со специфичностите на пошти, брзи пратки и карго, стоково царинење поединечно за секоја царинска испостава, патниците и личниот багаж за секој граничен премин поединечно (патен, авио и железнички сообраќај), поедноставени царински постапки, како и во царински складишта.

Комитетот за управување со ризици донесе нов Деловник за работа со кој е пропишан начинот на спроведување на неговата советодавна улога на директорот на Царинската управа во поглед на предлагање на неопходните тактички одлуки за исполнување на основните стратешки цели за управувањето со ризици, согласно донесената Стратегија за управување со ризици на Царинската управа.

Во 2018 година Комитетот за управување со ризици одржа 4 состаноци на кој беа разгледани повеќе информации и донесе заклучоци за постапување од соодветните организациони единици на Царинската управа со цел зголемување на ефикасноста при вршење на царинските контроли.

Донесена е нова **„Стратегија за управување со ризик за царински прашања 2018-2022“**, а се разгледани и компонентите на процесот на управување со ризици и постојните алатки за управување со ризици заради нивно надградување.

Во 2018 година се одржани повеќе работилници во рамките на **Твининг проектот „Зајакнување на оперативните и институционалните капацитети на Царинската управа“** кои се однесуваат на примена на хармонизираниот модел на

ЕУ за управување со ризик, за таргетирање на комерцијалниот сообраќај за царинска контрола, како и тест за ефикасноста на анализата на ризик, во согласност со европските стандарди, со цел обезбедување на усогласеност со законодавството на ЕУ.

Во април 2018 година, во рамките на Проектот, одржани се два семинари на тема **„Управување со ризик во областа на царинската вредност и вредности пониски од прифатливите за царински потреби“**. Целите на семинарите беа на учесниците да им се презентира царинската вредност и вредностите пониски од прифатливите за царински потреби како една од најтешките ризични области, се дискутираше за најдобрата практика на ЕУ, методи за анализа, упатства, корисни извори на податоци и алатки за управување со ризици во оваа област. Изготвени се препораки за управување со ризици во областа на царинската вредност и дадена е поддршка во спроведувањето на упатствата.

Во мај 2018 година, во рамките на Проектот, претставници на Царинската управа реализираа студиската посета во Литванија, чија основна цел беше запознавање на законодавството на ЕУ за управување со ризици, организација на работата, алатките кои се користат во процесот на управување со ризици, процедури и презентација на најдобрите практики во секојдневната работа на литванската царина, со цел разгледување на можностите за нива примена од страна на Царинската управа. Беше направена и презентација на Операцијата „Danube III“ и беа споделени корисни искуства од страна на експертите.

Во рамки на истиот проект, во декември 2018 година Одржана е работилница за внатрешните комуникациски системи а со посебен акцент на можностите и соодветна употреба на новиот систем за управување со ризици како дел од СОЦДАД кој е во тек на имплементација во Царинска управа.

Претставници од Царинската управа учествуваа во проектот **„Поддршка за олеснување на трговијата помеѓу земјите членки на ЦЕФТА“** во организација на GIZ (Германска асоцијација за меѓународна соработка) и ИТС (Меѓународен центар за трговија) на работилници во Будва и Скопје со цел проценка, споредба и дискусија на националните програми за управување со ризици и овозможување на развој на хармонизирана регионална стратегија за управување со ризик и профилирање во ЦЕФТА регионот, преку која ќе се овозможи заедничка регионална проценка на ризик на ОЕО (Овластен економски оператор).

Претставник на Царинската управа, акредитиран советник на СЦО, во текот на 2018 година спроведе две обуки – **Национални семинари за управување со ризици** за Царинските управи на Република Црна Гора и Узбекистан, и учествуваше во меѓународна операција „**Mirage**“ на СЦО за заштита на правата од интелектуална сопственост која се спроведе во месец септември 2018 година во Африканскиот регион на СЦО во кој аучествуваа 17 држави.

Организацијата на Национални семинари и спроведување на оперативни активности е дел од Стратегијата на СЦО за јакнење на капацитетите на царинските управи на земјите членки со цел унапредување на развојот и справување со предизвиците.

VI.3. Царинска и друга контрола

VI.3.1. Царинска контрола на влез, излез, транзит и во внатрешноста

Царинска контрола опфаќа контрола на законитоста на влез, излез, транзит и во внатрешноста, на стока и патници во царинското подрачје на Република Македонија и декларирањето на видот и количината на стоката.

Со примена на системот за анализа на ризик, во 2018 година, во соработка со други државни институции надлежни за контрола на примената на законите, како и врз основа на непосредна проценка на царинските службеници, царинска контрола резултираше со 268 успешни наоди. Контролата се реализираше и со користење на разновидна опрема донирана од ЕУ и опрема донирана преку Програмата EXBS¹³ на Амбасада на САД во Скопје.

За споредба, во 2017 година царинска контрола резултираше со 289 успешни наоди.

Спречување нелегална трговија со наркотички дроги, психотропни супстанции и прекурзори

¹³ EXBS – The Export Control and Related Border Security (Програма за контрола на извозот и граничната безбедност)

Во 2018 година во 16 акции спречени се обиди на шверц на 1.024.800 грама марихуана, 15 грама хероин и 2 383 грама кокаин.

На граничниот премин Богородица при влез во државата заплени се 309,585 килограми марихуана.

На граничниот премин Богородица при влез во државата заплени се 130 килограми марихуана откриени при контрола на празно товарно моторно возило.

На граничниот премин Богородица на излез од државата заплени се 39 килограми марихуана и 9 килограми хашиш, откриени при контрола на албанско патничко возило

На граничниот премин Богородица на излез од државата, во соработка со МВР заплени се 550 килограми марихуана, откриени при контрола на товарно моторно возило – ладилник сокриени во кровот на приколката

Спечување нелегален пренос на готови пари и хартии од вредност

Во 2018 година спречени се 32 обиди на шверц на девизи и тоа 308.730 евра, 31.500 американски долари, 32.300 швајцарски франци и 13.000 британски фунти.

На граничниот премин Богородица, при личен претрес на патничка во автомобил, пријавен за излез од државата, царинските службеници открија непријавени 34.000 евра, пронајдени во плик сместен во ташната на патничката.

На граничниот премин Богородица, при контрола на автомобил и личен претрес на возачот, пријавен за влез во државата, откриени се непријавени 7.300 евра, пронајдени во преграда помеѓу предните седишта на возилото и во облеката на возачот.

На граничниот премин Табановце при влез во државата откриени се и одземени 35.000 евра.

На граничниот премин Меѓународен Аеродром Скопје, при контрола на багаж и личен претрес на македонски државјанин пријавен за излез од државата, откриени се непријавени 82.000 евра.

Спечување неовластено тргување со лекови и медицински помагала

Во 2018 година спречени се 13 обиди на шверц на 41.786 парчиња лекови и медицински помагала.

На Меѓународниот аеродром „Скопје“ на излез од државата пронајдени се непријавени 34.500 таблети од лекот „Татол“ во багажот на патник и истите се привремено задржани.

На граничниот премин Ново Село при контрола на автомобил пријавен за влез во државата, откриени се 175 ќесички „Kamagra-Oral Jelly“ од 100 милиграми.

На граничниот премин Ново Село, при контрола на автомобил пријавен за влез во државата, откриени се 863 парчиња разни стоматолошки инструменти.

На граничниот премин Свети Наум, при контрола на патничко моторно возило на влез во државата откриени се 103 парчиња анестетици.

На граничниот премин Богородица, при контрола на товарно моторно возило на влез во државата откриени се 300 пенкала за инјектирање инсулин, 20 пакетчиња креми, 3.580 таблети, 60 капсули, 40 ампули и 6 сетови различни лекови.

Спречување нелегална трговија со прехранбени производи

Во 2018 година спречени се обиди на шверц на 4.565 килограми и 109.411 парчиња прехранбени производи.

На граничниот премин Богородица на излез од државата заплени се 350 пакети со тежина од по 12 килограми замрзнат пилешки стек со потекло од Бразил.

На граничниот премин Табановце автопат, при контрола на празно товарно комбе пријавено за влез во државата, откриени се 67 килограми свежи печурки, пронајдени во повеќе кеси сместени во товарниот дел и под совозачкото седиште на возилото.

Во царинската испостава Гевгелија при контрола на товарно моторно возило при увоз откриени се непријавени 839 килограми свежи калинки и тиквички.

Спречување нелегална трговија со цигари и други тутунски производи

Во 2018 година во 40 случаи спречени се обиди на шверц на 345.042 парчиња цигари и други тутунски производи.

На граничниот премин Богородица при излез од државата, при контрола на празен бугарски камион за превоз на возила, во специјално конструирани бункери во резервоарите за гориво, откриени се 430 штеки цигари.

На Меѓународниот аеродром „Скопје“ при влез во државата, при контрола на патните торби на двајца патници, откриени се непријавени 822 пури и 80 ножеви за пури.

На граничниот премин Аеродром при излез од државата откриени се непријавени 6.612 парчиња цигари.

На Меѓународниот аеродром „Скопје“, при излез од државата, откриени се непријавени 155 штеки цигари „Marlboro“ без акцизни маркички.

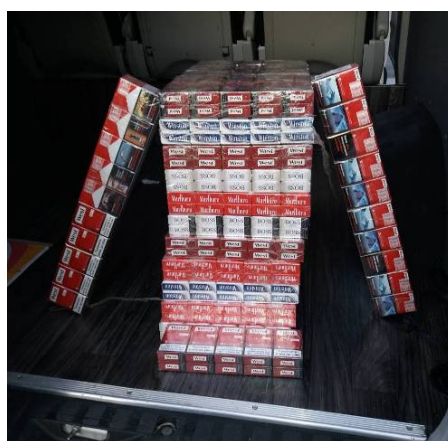
На граничниот премин Табановце автопат при излез од државата, при контрола на македонски камион за превоз на возила, во специјално конструирани бункери во резервоарите за гориво, откриени се 73 штеки цигари.

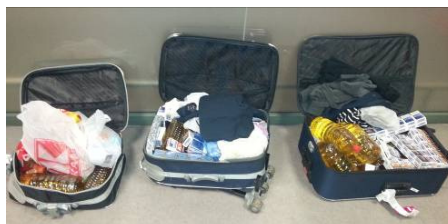
На Меѓународниот Аеродром Скопје се откриени 33 штеки цигари со македонски акцизни маркички при контрола на патна торба на шведска државјанка.

На граничниот премин Табановце при излез од државата мобилните царински тимови при контрола на комбе управувано од македонски државјанин открија 65 штеки цигари во специјално подготвено скривалиште во подот на возилото.

На Меѓународниот Аеродром Скопје кај македонска државјанка пријавена за излез од државата при контрола на чекираниот багаж пронајдени се 13 штеки цигари со македонски акцизни маркички и 62 литри домашна ракија.

Спречување нелегална трговија со облека, модни додатоци, текстилни производи и репроматеријали

Во 2018 година спречени се 61 обид на шверц на 80.231 готови текстилни производи и модни додатоци.

На Царинската испостава Скопје 1 при контрола на ТМВ царинските службеници открија непријавена стока - 24.275 парчиња готови текстилни производи.

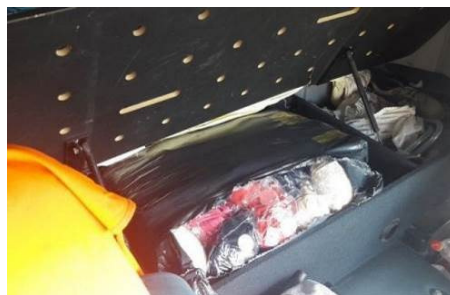
Во Царинската испостава Скопје 1 при контрола на стока со потекло од Турција, во 2 два одвоени случаи, царинските службеници открија непријавени 16.305 парчиња готови текстилни производи.

На граничниот премин Богородица, при контрола на автомобил на влез во државата, царинските службеници открија непријавени 388 парчиња облека и 24 пара папучи, пронајдени во повеќе кеси сместени помеѓу седиштата и во багажникот на возилото.

На граничниот премин Богородица, на влез во државата, при контрола на камион, откриени се 496 парчиња облека, сокриени во неколку црни кеси, сместени над горниот кревет и под долниот кревет во кабината на камионот

На граничниот премин Богородица, при контрола на турски автобус пријавен за влез во државата, пронајдени се 100 парчиња облека (женски кошули и фустани).

Во две патнички торби и неколку ќесиња на граничниот премин Богородица, при влез во Македонија, откриени се 182 парчиња разна облека (фустани, блузи, фармерки, панталони, шорцеви и детски комплекти) и 30 пара влечки.

На граничниот премин Богородица при влез во државата при контрола на романски автомобил откриени се 40 женски крзнени бунди.

На Меѓународниот Аеродром Скопје при влез во државата откриени се 2 луксузни рачни часовници, при контрола на патните торби на македонски државјанин.

На граничниот премин Дојран при влез во државата при контрола на турски камион откриени се и привремено задржани 1.312 спортски обувки со ознаки на заштитени трговски марки, поради сомневање дека производитите повредуваат права од интелектуална сопственост.

Спречување нелегална трговија со златен накит

Во 2018 година спречени се 5 обиди на шверц на 2.125 грама златен накит.

На граничниот премин Табановце при влез во државата заплени се 1.176 грама златен накит.

На Меѓународниот аеродром „Скопје“ при влез во државата, по направен личен претрес на патник, откриени се непријавени златен накит со вкупна маса од 230 грама и 1 златна пара со маса од 8 грама.

На граничниот премин Богородица при влез во државата заплени се 276 грама златен накит.

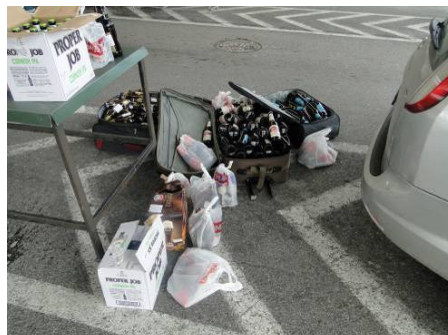
На Меѓународниот Аеродром Скопје при влез во државата при контрола на багажот на турска државјанка откриен е накит од бело злато во комбинација со голем број брилијанти, кој, според извршеното вештачење, е со вредност од околу 450 илјади евра.

Спечување нелегална трговија со алкохолни пијалоци

Во 2018 година спречен е шверц на 735 шишиња од различни марки.

На граничниот премин Табановце - автопат при влез во државата откриени се непријавени 166 литри пиво.

Исто така на Табановце, при влез во државата откриени се 92 различни шишиња со вино, џин, вотка, ликер и мартини.

Спречување нелегална трговија со козметика, парфеми, средства за хигиена

Во 2018 година спречени се 9 обиди на шверц на 4.625 парчиња козметика, парфеми и средства за хигиена.

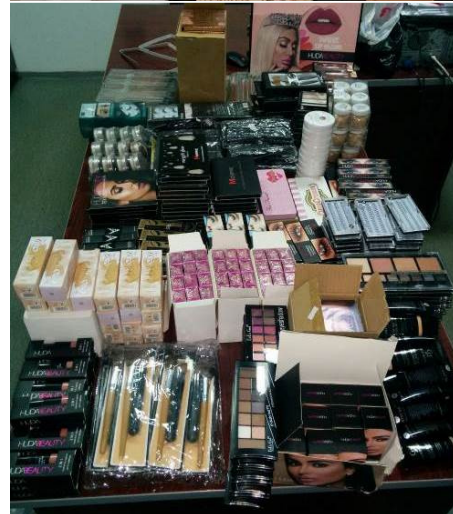
На Меѓународниот аеродром „Скопје“ при влез во државата, при контрола на патните торби на патник, откриени се непријавени 155 парфеми од по 50 милилитри и 12 сетови од дезодоранс и парфем.

На Меѓународниот аеродром „Скопје“ при контрола на чекираниот багаж на патник, откриени се непријавени 482 козметички производи и 137 ремени.

На граничниот премин Блаце при влез во Македонија откриени се 514 парчиња разни козметички производи, додатоци и алатки (пудри, сенки, маскари, четки, вештачки трепки, сјаеви за усни, коректори за лице, светки за лице, перли, тушеви за очи и гелови за лице).

Спречување нелегална трговија со други видови стока

Во 2018 година се спречени 268 обиди на шверц на разна стока.

На граничниот премин Деве Баир при влез во државата се откриени непријавени 4 делови за ТМВ.

На граничниот премин Табановце автопат, на влез во државата, при контрола на автобус, откриени се 149 парчиња разни компјутерски делови, 1 лаптоп и 1 мобилен телефон, пронајдени во просторот за багаж на автобусот.

На граничниот премин Кафасан во патничко возило при влез во државата, откриени се 30,6 килограми охридска пастрмка и 10 парчиња рибарски мрежи со должина од по 100 метри

На граничниот премин Табановце при влез во државата се откриени 4 парчиња воздушни пушки, 2 парчиња пригушувачи за воздушни пушки и 3 парчиња дијаболи за воздушни пушки.

409 силиконски футроли за мобилни телефони со ознаки на заштитени трговски марки откриени при контрола на пратка пријавена за увозно царинење во царинската испостава Аеродром Скопје – отсек за стоково царинење.

Контрола на акцизни стоки во внатрешен промет

Во 2018 година Царинската управа согласно своите надлежности кои што произлегуваат од Законот за акцизите, заедно со Управата за приходи согласно нејзините надлежности кои што произлегуваат од Законот за регистрирање на готовински плаќања, изврши повеќе контроли на обележување и употреба на контролни марки – бандероли во малопродажните и угостителски објекти кои вршат промет со акцизни добра. Притоа не се откриени акцизни стоки без бандероли, стоки за кои не е платена акциза и за кои не постојат документи за потекло и за здравствена исправност.

Заштита на права од интелектуална сопственост

Во 2018 година во 58 акции привремено се задржани 175,750 парчиња и 2,506 килограми стока поради основано сомневање за повреда на права од интелектуална сопственост.

Привремено задржаната стока во овој период е прикажана во следната табела:

ЗАДРЖАНИ ПРОИЗВОДИ ПОРАДИ СОМНЕВАЊЕ ДЕКА ПОВРЕДУВААТ ПРАВО ОД ИНТЕЛЕКТУАЛНА СОПСТВЕНОСТ												
Ред. бр.	Вид на производи	Единица мерка	2017					2018				
			Прв квартал	Втор квартал	Трет квартал	Четврт квартал	Вкупно (јан.-дек.)	Прв квартал	Втор квартал	Трет квартал	Четврт квартал	Вкупно (јан.-дек.)
1	Облека, додаточи и други поврзани производи и репроматеријали	Парче	117	0	130	4,442	4,689	1453	226	12,730	9,218	23,627
2	Обувки и додаточи	Пар	2,304	183	876	12	3,375	1,488	0	5,377	1,729	8,594
3	Парфени, дезодоранси, козметика и сл.	Парче	167,616	6,942	0	0	174,558	690	0	26,109	0	26,799
		Килограм	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
4	Телефони, ИТ, аудио, видео, делови и опрема и сл.	Парче	62	3	1	15	81	55	476	0	6	537
5	Авто делови и опрема	Парче	0	4,916	5,371	1	10,288	0	268	0	0	268
6	Лекови	Парче	0	0	0	176	176	0	0	0	76,850	76,850
7	Друго	Парче	295,247	666	217,512	14,501	527,926	259	1,052	37,764	0	39,075
		Килограм	0	0	0	0	0	30	0	0	2,476	2,506
Вкупно			465,346	12,710	223,890	19,147	721,093	3,945	2,022	81,980	87,803	175,750
			0	0	0	0	0	30	0	0	2,476	2,506

Во овој период покарактеристични се случаите на привремено задржаните енергетски пијалоци со 43% учество, козметички производи со учество од 24%, текстилни производи со учество од 17%, обувки со учество од 8% и други производи

со учество од 8%. Во однос на потеклото на привремено задржаната стока по оваа основа, доминира Турција со околу 40% по што следи НР Кина со 38% и други земји со 2%.

Врз основа на потврдената повреда на правата од интелектуална сопственост, во 2018 година, под царински надзор беа уништени 85,712 парчиња фалсификувани производи (81,984 парчиња шампони, 600 парчиња футроли за мобилни телефони, 564 парчиња тренерки, 450 пара влечки, 432 пара чорапи, 366 парчиња детски комплекти, 327 парчиња блузи, 144 парчиња играчки, 118 парчиња паричници, 97 парчиња пластични капачиња за автомобили, 88 парчиња дресови, 80 парчиња очила за сонце, 65 парчиња ташни, 60 парчиња фармерки, 60 парчиња ремени, 53 парчиња маици, 50 парчиња дојстици, 46 сетови бермуди и маици, 44 парчиња блузони, 35 пара спортски обувки, 18 парчиња јакни, 15 парчиња долен дел тренерки, 9 парчиња дуксери, 5 парчиња вратоврски, 4 парчиња шал и капа, 3 парчиња џемпери, 2 парчиња дијагностички уреди за моторни возила и 2 парчиња долен веш.

Контрола на управувањето со странски возила и јавен превоз

Поради непочитување на прописите за управување со странски моторни возила во Република Македонија, во 2018 година Царинската управа привремено задржа **95 патнички моторни возила, 1 товарно моторно возило, 26 моторцикли, 2 мопеди, 1 велосипед со мотор, 2 мини-моторцикли и 1 четирицикл.**

Во 2017 година Царинската управа привремено задржа 100 моторни возила.

VI.3.2. Контрола при царинење на стока

Контрола при царинење на стока е контрола на соодветноста на царинските и други документи и стока за царинско постапување согласно регулативата. Оваа контрола се врши при увоз, извоз, транзит и привремен увоз на правни лица и нивните управители, но се однесува и на физички лица, без оглед дали станува збор за резиденти или за нерезиденти.

Врз основа на непосредна царинска контрола при царинење на стока, во 2018 година во 48.821 случај се откриени несоодветни документи и стока за царинење и за усогласеност со мерките на трговската политика, од кои има 47.903 случаи на невалидни фактури, фалсификувани и други несоодветни документи и стока со цел прикажување пониска царинска вредност за пресметка на увозни давачки, 363 случаи на невалидни сертификати за преференцијално потекло на стоките со цел избегнување плаќање на увозни давачки, 416 случаи за несоодветно распоредување во тарифни ознаки за стока со помали увозни давачки, како и 139 случаи на презентирање на други видови несоодветни документи за стока заради

избегнување на плаќање на увозни давачки и на мерките на трговската политика. Со откриените невалидни и фалсификувани царински и други документи увозниците се обиделе да избегнат плаќање на околу 1.173 милиони денари на име увозни давачки.

За споредба, во 2017 година во 30.874 случаи беа откриени несоодветни документи за стока за царинење и за усогласеност со мерките на трговската политика, со кои увозниците се обиделе да избегнат плаќање на околу 1.059 милиони денари на име увозни давачки.

Најголем број од невалидните и фалсификувани документи за царинска вредност се однесува на увоз на употребувани патнички моторни возила, употребувана стока, отпадно железо, рекламен материјал, обувки, делови за мебел, синтетичка метража, лекови, стоматолошки инструменти, леќи, фустани, овошје, зеленчук, прехранбени производи, поштенски пратки преку ДХЛ и ТНТ и сл. Откриени се случаи на распоредувањето на стоките во несоодветни тарифни ознаки и се направени записници за потеклото на стоките.

VI.3.3. Пријавени девизи

Во 2018 година, на граничните премини во Република Македонија, пријавени се вкупно парични средства во противвредност на 11.996.059 евра, од кои 11.982.059 на влез во Република Македонија и 14.000 на излез од Република Македонија. Во просек се пријавени по 999.672 евра месечно.

Од вкупно пријавените девизи 171.492.145 се македонски денари, 7.013.226 се евра, 1.794.540 се швајцарски франци, 700.000 се норвешки круни, 512.103 се американски долари, 139.050 се канадски долари, 116.000 се австралиски долари, 18.600 се турски лири и 13.000 се британски фунти.

Во однос на царинските испостави, најмногу девизни средства се пријавени на ЦИ Аеродром Скопје (противвредност на 3.408.410 евра), ЦИ Богородица (противвредност на 2.681.820 евра), ЦИ Табановце автопат (противвредност на 2.111.608 евра), ЦИ Дојран (противвредност на 1.731.340 евра) и ЦИ Блаце (противвредност на 1.296.750 евра).

Во 2018 година пријавени се за 33,19% повеќе девизи во однос на истиот период во 2017 година.

VI.3.4. Царинска лабораторија

Во 2018 година, во Царинската лабораторија за анализа се **примени 293 мостри**. Најголем дел од мострите се однесуваат на производи од нафта и нафтени деривати, производи од прехранбената индустрија, алкохолни пијалоци, производи од хемиска индустрија и минерални производи.

Притоа, од вкупно примените 293 мостри во 2018 година, како и од мострите примени во претходните месеци, а кои се завршени во периодот јануари-декември, во **44 случаи** е констатирано дека стоката била распоредена во **несоодветна тарифна ознака**. Кај 6 случаи промената е извршена врз основа на лабораториска анализа и е констатирано непочитување на мерките на трговска политика, а кај останатите 38 случаи промените се извршени врз основа на техничка документација.

Несоодветното тарифно распоредување имало за цел распоредување во тарифна ознака со пониска или повисока царинска стапка или стапка на ДДВ, поради што е наложена **дополнителна наплата на околу 1.02 милиони денари** јавни давачки.

Во 2017 година беа примени 296 мостри за анализа. Во 67 случаи имаше несоодветно тарифно распоредување, при што беше наложена дополнителна наплата на јавни давачки во износ од околу 1.62 милиони денари и враќање на околу 0.10 милиони денари јавни давачки.

VI.3.5. Резултати од постцаринска контрола

Постцаринската контрола опфаќа контрола кај трговските друштва после спроведено царинење, како и надзор на иматели на одобренија за царински постапки со економски ефект, одобренија за поедноставени царински постапки, акцизни дозволи и др.

Во 2018 година ОКТД¹⁴ при 137 контроли на трговски друштва на податоците за увоз, извоз, поедноставени постапки, одобрен извозник, увоз за облагородување, царинско складирање и царинско застапување, откри 23 случаи на обиди за избегнување плаќање на увозни давачки во вкупен износ од околу 88,58 милиони денари и 19 случаи на непридржување кон царинските прописи. Обидите за избегнување царински и други давачки се однесуваат на пуштање на стока во слободен промет без истата да е увозно оцаринета, непријавени транспортни

¹⁴ ОКТ – Одделение за контрола на трговски друштва

трошоци, трошоци за продолжување гарантен рок, надоместоци за лиценци, неправилно тарифно распоредување и др. При извршени 21 контрола на корисници на ТНГ како погонско гориво откриени се 3 обиди за барање на поврат на акциза во поголем износ од законски пропишаниот. При извршени 61 контрола на иматели на акцизни дозволи или одобренија и на трговци на големо и мало со минерални масла како и по основа на завршување на претходни контроли откриени се 8 случаи на помалку платена акциза во износ од околу 8,9 милиони денари и се утврдени 12 акцизни прекршоци.

Во 2017 година ОКТД, при извршени 144 контроли на трговски друштва на податоците за увоз, поедноставени постапки, одобрен извозник, увоз за облагородување и царинско складирање, откри 41 случај на обиди за избегнување плаќање на увозни давачки во вкупен износ од околу 24,16 милиони денари и 19 случаи на непридржување кон обврските од издадено одобрение за увоз за облагородување, царинско складирање и одобрен извозник. Обидите за избегнување увозни давачки се однесуваат на погрешно распоредување по царинската номенклатура, непријавени транспортни трошоци, неправилни податоци во увозни ЕЦД-а за количина и вид на акцизно добро и пресметан ДДВ по помала стапка од законски пропишаната. При извршени 32 контроли на корисници на ТНГ како погонско гориво откриени се 7 случаи за барање на поврат на акциза во поголем износ од законски пропишаниот. При извршени 9 контроли на регистрирани трговци со минерални масла кои содржат материи за обележување на горивата откриени се 4 случаи на непридржување на обврските утврдени со Законот за акцизите и Законот за енергетика. При извршени 33 контроли на иматели на акцизни дозволи откриени се 6 случаи на помалку платена акциза во износ од 5.744.888 денари и 6 случаи на непридржување на обврските од акцизната дозвола или одобрение. За откриените прекршоци е спроведена соодветна прекршочна постапка.

VI.3.6. Преземени правни мерки за откриените неправилности

Покрај непосредно наложување (со записник) на плаќање на поголеми износи на увозни давачки и одземањето на царински и акцизни одобренија, за утврдените неправилности Царинската управа донесува управни решенија за дополнителна наплата на увозни и акцизни давачки и поднесува прекршочни и кривични пријави.

VI.3.7. Решенија за дополнителна наплата на увозни и акцизни давачки

Во 2018 година Царинската управа на име **дополнителна наплата на увозни давачки и ДДВ** донесе 527 решенија во вкупен износ од околу 140,52 милиони денари, од кои:

- 67 решенија за дополнителна наплата во вкупен износ од околу 4 милиони денари поради несоодветно распоредување на стоката во тарифна ознака со пониски (или нула) стапки на увозни давачки;
- 74 решенија за дополнителна наплата во вкупен износ од околу 59,7 милиони денари поради декларирана пониска вредност на стоката како основица за пресметка на увозните давачки, утврдено со проверка на фактури и други документи за царинска вредност во царинските служби на извозникот;
- 105 решенија за дополнителна наплата на вкупен износ од околу 4,7 милиони денари поради невалидни докази за преференцијално потекло на стоката, врз основа на проверка во царинските служби на извозникот;
- 280 решенија за дополнителна наплата на вкупен износ од околу 74 милиони денари по други основи и
- 1 решение за дополнителна наплата на вкупен износ од 0,1 милиони денари поради непочитување на акцизната регулатива

За споредба, во 2017 година Царинската управа на име **дополнителна наплата на увозни давачки и ДДВ** донесе 1.438 решенија во вкупен износ од околу 244,48 милиони денари.

VI.3.8. Кривични пријави

Во 2018 година Царинската управа поднесе **29 кривични пријави** против **36 физички** и **11 правни лица**, додека во минатата 2017 година Царинската управа поднесе 48 кривични пријави против 55 физички и 20 правни лица.

VI.3.9. Царински, девизни и акцизни прекршоци

Во 2018 година поднесени се 681 **прекршочна пријава** од кои 638 за царински прекршок, 29 за девизни прекршоци и 14 за акцизни прекршоци. Од вкупно поднесените пријави 409 се однесуваат на физички лица и 272 на правни лица.

Во 2017 година беа поднесени 384 **прекршочни пријави** од кои 324 за царински прекршоци, 50 за девизни прекршоци и 10 за акцизни прекршоци. Од вкупно поднесените пријави 345 се однесуваат на физички лица и 39 на правни лица.

Во 2018 година решени се вкупно 507 **прекршочни предмети** и притоа на сторителите им е изречена **глоба во износ од околу 34 милиони денари**. Во 392 предмети покрај глобата изречена е и посебна мерка одземање на стоката предмет на прекршокот, а во 31 предмет за сторен девизен прекршок изречена е мерка одземање на непријавените девизни средства, кои во денарска противредност изнесуваат околу 9,6 милиони денари.

Во 2017 година беа решени 433 **прекршочни предмети** и притоа на сторителите им е изречена **глоба во износ од околу 25 милиони денари**.

Во 2018 година се изречени 1.953 **мандатни казни** против 1.104 **физички лица** и 849 **правни лица**, при што на сторителите им се изречени казни во висина од околу 73 милиони денари.

Во 2017 година се изречени 2.228 **мандатни казни** против 1.355 **физички лица** и 822 **правни лица**, при што на сторителите им се изречени казни во висина од околу 21.52 милиони денари.

VI.4. Учество во меѓународни активности

Во 2018 година Царинската управа зеде учество во:

- **Меѓународна операција „Fox“**, организирана од СЦО, а фокусирана на можно пренасочување и неправилен (променет) опис на контејнерските транспорти на цигари кои се движат низ слободните трговски зони со активности во рамките на оперативната фаза на операцијата. Во операцијата се поканети да учествуваат земјите членки на СЦО.
- **Меѓународен проект „Global Shield“**, фокусиран на следење на увоз и извоз на хемикалии и други производи што може да се користат за изработка на експлозивни направи. Проектот е континуиран и во него учествуваат сите членки на СЦО.
- **Меѓународна операција „Know How III“**, организирана од SELEC¹⁵, а фокусирана на идентификување и спречување на увозот, извозот и транзитот на територијата на земјите членки на SELEC на сите видови на фалсификувани и пиратски стоки во комерцијални и некомерцијални пратки, транспортирани со сите видови на сообраќај (патен, железнички, воздушен, воден, поштенски, експрес пратки итн.). Учесници во операцијата се Албанија, Босна и Херцеговина, Бугарија, Македонија, Грција, Унгарија, Црна Гора, Молдавија, Романија, Србија и Турција.
- **Меѓународна операција „Thunderstorm“**, организирана од Интерпол во соработка со Светската царинска организација и Регионалните мрежи за

¹⁵ SELEC - Southeast European Law Enforcement Center (Центар за спроведување на законот во Југоисточна Европа)

спроведување на законот во областа на заштитата на дивиот свет¹⁶, фокусирана на спречување на нелегалната трговија со диви животни и растенија и на криминалот поврзан со шумите.

- **Меѓународна операција „Demeter IV“**, организирана од Светската царинска организација, фокусирана на контрола на прекуграничното движење на сите видови на отпад (опасен и друг) со цел идентификување и спречување на увозот, извозот и транзитот на нелегални пратки (без потребните дозволи или претходна согласност на надлежните органи, недеklarирани или погрешно декларирани), при што беа опфатени сите видови на сообраќај (патен, железнички, воздушен и воден).
- **Меѓународна операција „Jad Danube 3“**, фокусирана на спречување и откривање на криумчарењето мигранти, криумчарењето на акцизни стоки и измами со документација, а во истата учествуваа Frontex, Europol, Interpol и соодветните агенции за спроведување на законот од земјите учеснички во операцијата (Австрија, Бугарија, Грција, Естонија, Литванија, Полска, Романија, Словенија, Унгарија, Хрватска, Шведска, Албанија, Босна и Херцеговина и Македонија). Претставник од Царинската управа учествуваше во работата на координативниот центар на операцијата кој беше сместен во Софија, Бугарија.
- **Меѓународна полициско-царинска операција „Joint Activity Day Western Balkans 2018“ (JAD Western Balkans 2018)**, организирана во рамките на ЕМПАСТ проектот, насочена против нелегалната трговија со огнено оружје, муниција и дрога, илегална миграција и фалсификување лични документи.
- **Меѓународна полициско-царинска операција „Via Diagonalis“**, иницирана од Република Бугарија, во рамките на ЕМПАСТ проектот, а подржана од Europol и ЗКА, фокусирана на борбата против нелегалната трговија со дрога и прекурзори.
- **Меѓународна операцијата „Pangea XI“**, организирана од Организациониот комитет со кој претседава Интерпол, а е составен од меѓународни организации (Интерпол, СЦО и Еуропол), органи за спроведување на законот (OCLAESP, FDA-OCI, HSI и Одделот за царина и акциза на Хонг Конг), регулаторни здравствени агенции (НМА, HPRA, MHRA и Министерството за здравство на Малезија), приватен сектор (PSI) и јавен сектор (PFIPC), а фокусирана на борбата против криминалните активности поврзани со онлајн-трговијата со недозволен лекови и медицински помагала,
- **Меѓународна операција „Lionfish“**, организирана од Интепрол во сораотка со SELEC, фокусирана на борба против криумчарење на наркотички средства.

¹⁶ Wildlife Enforcement Networks - WENs

- **Меѓународна заедничка царинско-полициска операција „Pandora III“**, фокусирана на нелегална трговија со културни добра, организирана од Шпанија, со поддршка на Кипар, Холандија, Интерпол, Европол и СЦО.
- **Учество во меѓународната перација „Eclipse III“**, фокусирана на нелегална трговија со тутун, тутунски производи и други производи што се користат во процесот на производство на цигари, организирана од SELEC.
- **Семинар/работилница за борба против пролиферација со оружје и прикриени операции**, организирани од Амбасадата на САД, одржан во Скопје.
- **Осумнаесетти состанок на Работната група за борба против измами и криумчарење**, организиран од SELEC, кој се одржа во Букурешт, Романија.
- **Меѓународна обука за справување со криумчарење на наркотици**, во Центарот за обуки на ILEA¹⁷, Будимпешта, Унгарија.
- **Интердисциплинарна регионална работилница** на тема „Поврзаност помеѓу криумчарењето на огнено оружје и трговијата со дрога“, во рамките на проектот „Siras“, организирана од SELEC, која се одржа во периодот од 11 до 13.06.2018 во Софија, Бугарија.

Во 2018 година Царинската управа внесе во CEN¹⁸ базата податоци за 59 заплени, достави 60 информации за заплена стока до SELEC центарот, достави 13 информации за заплена на дрога до ZKA Балкан инфо¹⁹ и 5 информации за заплена во „Containercom“ комуникацискиот систем на СЦО.

---

¹⁷ ILEA – International Law Enforcement Academy (Меѓународна академија за спроведување на закони)

¹⁸ CEN – Customs Enforcement Network (Царинска мрежа на податоци за спречување на криминалот)

¹⁹ Balkan Route Data Collection and Dissemination System (Balkan Info) – Систем за собирање и дистрибуција на податоци за Балканската рута (Балкан Инфо), координиран од Германската служба за царински криминал (ZKA)

VII. ТРАНСПАРЕНТНОСТ И СОРАБОТКА ВО ОБЛАСТА НА ЦАРИНАТА

VII.1. Односи со јавноста

Транспарентноста на една институција е клучна при воспоставувањето на добри односи со сите целни групи и градење на поволен публицитет, добар институционален имиџ и спречување или решавање на несакани појави. Во таа насока, во 2018 година објавени се 392 соопштенија за активностите на Царинската управа, воведените новитети во царинското работење, како и за откриена непријавена и фалсификувана стока и царински измами.

VII.1.1. Позначајни настани

Одбележан 26-ти јануари – Меѓународниот ден на царината

По повод 26 јануари – Меѓународниот ден на Царината, кој годинава се одбележува под мотото „Сигурно деловно окружување за економски развој“ со кое се охрабруваат членките на Светската царинска организација (СЦО) да создадат средина за деловната заедница која ќе го олеснува нејзиното учество во прекуграничната трговија, Ѓоко Танасоски, директор на Царинската управа, на четворица царински службеници им додели пофалници од Кунио Микурија, Генерален секретар на СЦО.

Пофалници за исклучителен ангажман во сферата на креирање на безбедно окружување и придонес за поголема ефективност и ефикасност во работењето и олеснување на трговијата и транспортот, им беа доделени на следните царински службеници: Никола Неделковски, виш цариник на Царинска испостава Блаце, Тоде Цветановски, цариник на Царинска испостава Блаце, Беким Хоџа, водител на отсек на царинска испостава Блаце и Лидија Петковска, самостоен советник за податочно складирање во Сектор за информатичко комуникациски технологии. Генералниот секретар на СЦО, по повод Меѓународниот ден на Царината, упати порака до сите земји членки на СЦО во која истакна дека Царината може многу да придонесе во создавањето на стабилно и предвидливо деловно окружување, со кое ќе се овозможи рационализација на постапките, справување со корупцијата, подобрување на интегритетот и олеснување на прекуграничното движење на стока, услуги и луѓе, истакнувајќи ја и големата важност на безбедноста, бидејќи легитимните бизниси бараат сигурен синџир на трговска размена за да

просперираат, но во самата трговија постојат закани, како што се пратки со нелегална стока која може да е штетна по здравјето и безбедноста на луѓето.

Царинската управа се стекна со сертификат ISO 9001:2015

Царинската управа постојано ги подобрува внатрешните процеси во работењето со цел заштита на финансиските интереси на Република Македонија, олеснување на меѓународната трговија со понатамошна модернизација на царинското работење и поедноставување на царинските постапки, одржување и унапредување на конкурентен економски амбиент, како и реализација на економските политики на Владата на Република Македонија. По спроведена сертификациска проверка на исполнетоста на барањата на меѓународниот стандард ISO 9001:2015 од страна на Сертификационото тело МКД Сертификат Царинската управа се стекна со овој сертификат.

Имено, Царинската управа во 2013 година се стекна со ISO 9001:2008 сертификат за управување со квалитет. Посветеноста на Царинската управа кон квалитетот, корисниците и клиентите низ годините доведе до усовршување на процесите и постапките што резултираше со добивање на меѓународниот стандард ISO 9001:2015. Поседувањето на сертификат за Систем за менаџмент со квалитет значи признавање дека сите процеси и постапки кои се спроведуваат во Царинската управа, како и услугите кои ги дава и нуди заинтересираните страни се во согласност со барањата на стандардот ISO 9001:2015 и во насока на постојано подобрување на работењето и задоволување на барањата на сите заинтересирани страни. Сето ова претставува уште една потврда за успешната работа на Царинската управа.

Одбележани 26 години самостојна и независна Царинска управа на Република Македонија

Царинската управа на 14-ти април – Денот на Царината одбележа 26 години од своето постоење како самостоен државен орган. По тој повод, на 11 април 2018 година, во Музејот на современа уметност во Скопје, се одржа свечена церемонијана на која присуствуваа високи претставници на државата, владата, министерствата, дипломатскиот кор, претставници на науката и бизнис заедницата, Колегиумот на Царинската управа и други соработници и пријатели на Царинската управа.

Настанот со свое обраќање го отвори д-р Драган Тевдовски, министер за финансии, кој истакна дека Министерството за финансии ќе продолжи во спроведувањето на реформите во овој сектор, како и во вложувањето и стручната поддршка на Царината, потенцирајќи дека само заедно можат да одговорат на новите предизвици. На свеченоста посебно внимание се посвети на развојот на дигитализацијата на царинската служба, односно „Царината некогаш и денес“. Неколку пензионирани царински службеници на сликовит начин го доловија почетокот на дигитализацијата, а потоа директорот на Царинската управа се надоврза за новата ера на дигитална царина потенцирајќи дека истата значително го измени начинот на кој работи Царината. Како крајна цел таа треба да придонесе за подобрена можност за комуникација на Царинската управа, обработка при царинењето на стоките, прием и размена на информации, координирани гранични активности, како и соработка во областа на примените на законите. Исто така, директорот посочи дека иницијативата дигитална царина има за цел да ги замени царинските постапки што се базираат на хартија со електронски постапки, на тој начин создавајќи поефикасна и модерна царинска околина во согласност со глобалниот развој. Воедно, се осврна и на постигнатите резултати во 2017 година, но и на она што ќе биде приоритет во наредниот период.

Дел од царинскиот празник беше и темата „Херои на секојдневието“, на која неколку царински службеници презентираа со какви ситуации и случки се соочуваат во секојдневното работење.

По повод одбележувањето на 14-ти април – Денот на Царинската управа, се организираа три кампањи: **„Стоп за фалсификуваните производи“**, **„Пријавете корупција“** и **„Не биди муле“** со цел подигнување на јавната свест на граѓаните во борбата против фалсификатите, корупцијата и штетните последици од трговијата со дрога.

Цариниците во акција на дарување крв

Царинската управа на Република Македонија во соработка со Републичкиот завод за трансфузиологија ја реализираше традиционалната крводарителска акција, во рамки на програмата за општествена одговорност при одбележување на Царинскиот празник – 14 април.

Крводарителска акција под мотото „Вашата крв спасува живот“ се одржа на 13 април 2018 година во просториите на Царинската управа, како и во неколку пункта во центрите за дарување крв низ цела Македонија. Вработените во Царинската управа покажаа голема хуманост и свест за значењето на крводарувањето. Во акцијата околу 130 вработени даруваа крв, при што се собрани исто толку единици крв. Републичкиот завод за трансфузиологија го поздрави големиот интерес на царинските службеници за крводарување и покажаната желба да се учествува во спасување на животите на луѓето на кои им е неопходна драгоцената течност.

Кампања „Стоп за фалсификуваните производи“

Царинската управа го одбележа 26 април – Светскиот ден на интелектуалната сопственост, преку активности во дел од кампањата „Стоп за фалсификуваните производи“. Кампањата започна да се спроведува на 5 април 2018 година, како дел од активностите организирани по повод одбележувањето на 14 април – Денот на Царинската управа.

Кампањата стартуваше во трговскиот центар „Сити Мол“ каде беше поставен штанд на кој беа изложени примероци од заплени фалсификати, а по повод Светскиот ден на интелектуалната сопственост, со штетните последици кои може да ги предизвикаат фалсификатите се запознаа и учениците од СУГС „Јосип Броз Тито“ од Скопје. Во просториите на училиштето беа изложени примероци од заплени фалсификувани производи, а на учениците им се делеа информативни брошури и истите во разговор со царинските службеници имаа можност, покрај информации за опасноста од употребата на фалсификати, да се информираат и за сè што презема Царинската управа во борбата против фалсификатите, како и за тоа како најлесно може да ги препознаат фалсификуваните производи.

Оваа кампања е фокусирана на заштита на корисниците од купувањето на фалсификуваните производи бидејќи тие преставуваат огромен ризик за здравјето на луѓето, додека светската економија бележи огромни загуби поради дејствија поврзани со производството и пуштањето во оптек на фалсификувани производи.

Потпишан Меморандум за соработка со Универзитетот „Гоце Делчев“ – Штип и одржана презентација пред студентите

На 19 април 2018 година директорот на Царинската управа одржа предавање пред студентите на економскиот факултет при Универзитетот „Гоце Делчев“ – Штип и ги запозна со надлежностите на Царинската управа. Директорот во своето излагање пред студентите презентираше различни теми од царинското работење, како што се улогите и функциите на Царинската управа, царински постапки, управување со човечки ресурси и слично. На овој начин студентите имаат можност да се запознаат како теоријата која ја изучуваат се применува во процесите на една организација како Царинската управа. Во согласност со заедничките интереси и меѓусебната соработка на двете институции, директорот на Царинската управа и д-р Блажо Боев, ректор на Универзитетот „Гоце Делчев“ – Штип потпишаа Меморандум за соработка. Инкорпорирањето на стручното и научно мислење при дефинирање и спроведување на политиките на Царинската управа, претставува битен сегмент од соработката со високообразовните институции. На овој начин се обезбедува успешно спроведување на економските политики и олеснување на трговијата. Исто така, потпишувањето на овој Меморандум ќе овозможи научните истражувања за влијанието на измените во царинските и акцизни постапки на економијата на национално и регионално ниво да бидат еден од алатките за донесување на стратешки одлуки и натамошна модернизација на Царинската управа.

Пуштен во употреба новиот царински терминал на граничниот премин Табановце финансиран од Европската Унија

На 30 мај 2018 година се одржа официјален настан на кој беше пуштен во употреба новиот царински терминал на граничниот премин Табановце. Надградбата на терминалот, финансиран од Европската унија овозможи олеснување на прекуграничната трговија долж Коридорот 10 и спроведување на царинските постапки во модерни капацитети.

Се обезбедија подобри услуги за економските оператори за побрз и поефтин транспорт на нивната стока преку границата. Подеднакво важно е и тоа што надградениот царински терминал ќе придонесе за зголемена безбедност на Република Македонија и нејзините граѓани. Настанот го отвори Зоран Заев, претседател на Владата на Република Македонија, кој во своето обраќање истакна дека новореконструираниот инфраструктурен капацитет на ГП Табановце е

развиен според најмодерните и функционални стандарди за царинење и за олеснување на трговијата и контролата. Евроамбасадорот Самуел Жбогар истакна дека со овој настан се означува и крајот на последната кампања „ЕУ за ТЕБЕ“ чија цел беше подигање на јавната свест за помошта на ЕУ во областа на транспортот. Тој посочи дека новиот терминал ќе помогне за олеснување на прекуграничната трговија долж Коридорот 10, што е најважната меѓународна рута низ земјата. Драган Тевдовски, министерот за финансии истакна дека со проекти како што е модернизацијата и проширувањето на еден од најфреквентните гранични премини се подобруваат услугите на Царинската управа кон граѓаните и фирмите и се очекува значително да се забрза протокот на возила и да се намали времето на задржување на граничниот премин. Со тоа граѓаните и превозниците помалку ќе чекаат при премин, а услугата која ќе ја добиваат ќе биде подобра. Директорот на Царинската управа во говорот пред присутните истакна дека проектите се реализирани и се усогласени со царинското законодавство на ЕУ и со проектот ќе се заштеди на време, ќе се подобри квалитетот на услугите и условите за работа на економските оператори и царинските службеници и ќе се зголемат капацитетите за преглед.

Информативна работилница за царински постапки и извоз во е-трговија

„A man's station is only limited by his imagination“ беше слоганот на конференцијата во организација на Асоцијација за е-трговија на Македонија, што се одржа на 13 септември 2018 година во Скопје, на која учествуваше Царинската управа со информативна работилница за Царински постапки и извоз во е-трговијата.

Учеството на Царинската управа на оваа работилница е резултат на потпишаниот Меморандум за соработка со Асоцијацијата за електронска трговија, и е потврда на заложбите на Царинската управа за разбирање на партнерите, почитување и исполнување на заедничките принципи на постапување и делување, земајќи ги предвид предностите и современите текови на електронската трговија што ги вклучува сите трансакции реализирани од далечина, со користење на електронски или дигитални платформи. Директорот на Царинската управа во своето обраќање на работилницата им честиташе на организаторите за успешниот настан и уште еднаш ја потврди својата лична заложба како и заложбата на Царинската управа за максимална поддршка во подобрувањето на условите за прекугранична е-трговија.

Информативна работилница за царински постапки и извоз во е-трговија

На 26 септември 2018 година, Царинската управа беше домаќин на ученици и наставници од ОУ „Коле Неделковски“, Скопје. Целта на посетата на учениците од II-а одделение беше нивна едукација за работата на Царинската управа, особено во делот заштита на здравјето и животот на населението.

Добредојде на учениците им посака директорот на Царинската управа кој накратко ги презентираше надлежностите на Царината и активностите поврзани со борбата против недозволената трговија со цел исполнување на мисијата на Царинската управа за заштита на населението и најмладата популација. Учениците имаа можност да го видат Царинскиот музеј во кој се наоѓаат повеќе примероци од запленета стока, воедно тука се претставени и активностите и резултатите од работењето на Царинската управа од почетокот на нејзиното постоење. Во дворот на управата им беше презентирана и показна вежба со царинско куче.

VII.1.2. Меѓународна соработка

Состанок со амбасадорот на Кралството Холандија во Република Македонија

На 17 јануари 2018 година во просториите на Царинската управа беше остварена средба меѓу директорот на Царинската управа и Вилем Ваутер Пломп, амбасадор на Кралството Холандија.

На средбата беа истакнати придобивките од досегашната успешно спроведена билатерална соработка помеѓу царинските служби на Холандија и Македонија со која се даде поддршка во унапредувањето на царинските постапки кај увозот за облагородување, економски ефект и акцизни добра, унапредување на работата на царинската лабораторија, како и воспоставувањето на систем за адекватна заштита на правата на интелектуална сопственост и соработката со Управата за јавни приходи и други инспекциски органи. Беа разменети и предлози за идни заеднички делувања во рамки на билатерална соработка и нејзиното проширување, во однос на идно учество на Царинската управа на Холандија во

идните твининг проекти на Царинската управа, поголемо учество во МАТРА програмите за обука и поддршка во процесот на европска интеграција.

Состанок со заменик амбасадорот на Кралството Холандија во Република Македонија

На 18 декември 2018 година, во просториите на Царинската управа беше остварена протоколарна средба помеѓу директорот на Царинската управа и Андри ван Менс, заменик амбасадор на Кралството Холандија. На средбата беа истакнати придобивките од досегашната успешно спроведена билатерална соработка помеѓу царинските служби на Холандија и Македонија, која датира од 2003 година, а особено соработката во периодот 2003-2012, со која се даде поддршка во унапредувањето на царинските постапки кај увозот за облагородување, економски ефект и акцизни добра, унапредување на работата на царинската лабораторија, како и воспоставувањето на систем за адекватна заштита на правата на интелектуална сопственост. На средбата се презентирани активностите кои Царинската управа ги реализира во 2018 година во насока на надградба на стекнатите придобивки од воспоставената соработка, како и други активности за подорување на царинското работење, пред сè на полето на компјутеризацијата и олеснувањето на трговијата.

Средба на директорот на Царинската управа со амбасадорот на Јапонија во Република Македонија

На 24 јануари 2018 година, г-ѓа Кеико Ханеда, амбасадор на Јапонија, на средба со директорот на Царинска управа беше запознена со претстојните приоритетни и стратешки активности што ги презема Царинската управа во насока за понатамошно осовременување на царинското работење и забрзувањето на меѓународната трговија. На средбата е истакната заинтересираноста за продлабочување на билатералната соработка помеѓу царинските служби на Јапонија и Република Македонија на полето на примена на искуства и добри практики за поголема ефикасност и примена на современи методи во работењето.

Нова донирана опрема од Програмата за контрола на извозот и граничната безбедност при Амбасадата на САД

На 12 февруари 2017 година, во просториите на Царинската управа се одржа состанок помеѓу директорот на Царинската управа и Џорџ Кларк, регионален советник на Програмата за контрола на извоз и гранична безбедност (EXBS) на Владата на САД.

Програмата за контрола на извозот и гранична безбедност, финансирана и поддржана од страна на Стејт Департментот и Министерството за безбедност на САД, во изминатите години обезбедува помош и поддршка за севкупното царинско работење, преку донирање на оперативна опрема во повеќе наврати, како и специјализирани обуки за стручна подготовка на царинските работници. Во таа насока, беше официјално предадена опрема што како донација е обезбедена за дополнителна поддршка на капацитетите за контрола на Царинската управа. Донираната опрема со вредност од околу 18 илјади американски долари вклучува систем за контрола со видеоскоп, инструменти за мерење на густина и рачен алат.

Обука за вештини за набљудување на однесувањето

Во организација на Програмата за контрола на извозот и гранична безбедност (EXBS) при Амбасадата на САД во Република Македонија, во периодот 26-28 февруари 2018 година се одржа Обука за зајакнување на вештините за набљудување на однесувањето (бихејвиористичка опсервација) наменета за 24 царински и полициски службеници.

Учесниците на обуката следеа настава во училница, работеа на студии на случај и практични вежби за зајакнување на вештините на царинските и граничните полициски службеници за набљудување, интервјуирање и идентификација на криумчари на недозволена стока и оружје за масовно уништување, криминалци и терористи.

Состанок со генералниот директор на Центарот за спроведување на законот во Југоисточна Европа (SELEC)

На 27 февруари 2018 година во просториите на Царинската управа беше остварена протоколарна средба помеѓу директорот на Царинската управа и Снежана Малеева, Генерален директор на Центарот за спроведување на законот во Југоисточна Европа (SELEC).

На средбата беа истакнати придобивките од досегашната успешна соработка во рамките на активностите кои се реализираат во Центарот и на заедничко задоволство се констатираа резултатите од соработката, како и придобивките во борбата против организираниот прекуграничен криминал. На средбата Царинската управа ја искажа намерата за користење на расположивите инструменти и поволностите кои ги нуди центарот, со што ќе се постигне поуспешна и поорганизирана борба против царински измами, недозволената трговија и криминал.

Царински службеници одликувани со благодарница и значка од Програмата за контрола на извоз и гранична безбедност (EXBS)

Царинската управа во насока на обезбедување на одржлив систем на учење за вработените постојано инвестира во развојот на обучувачки вештини кај вработените. Пренесувањето на знаењето, праксите и градење на капацитетите претставува особена гордост како за Царинската управа, така и за обучените обучувачи.

Во периодот од 26 и 27 март оваа година царински службеници имаа чест да одржат обука за ракување со специфична опрема за колегите од царинската администрација на Косово. Обуката се реализираше со поддршка на Амбасадата на САД во Скопје, Програмата за контрола на извоз и гранична безбедност. За својот труд обучувачите беа одликувани со благодарница и значка од Програмата за контрола на извоз и гранична безбедност. Овие обуки и во иднина ќе претставуваат предизвик и мотив за градење на компетентни и професионални царински службеници не само во рамки на Царинската управа, туку и пошироко.

Билатерална средба помеѓу царинските служби на Македонија и Албанија

На 5 април 2018 година во Корча се одржа билатерална средба помеѓу делегации на Царинските управи на Република Македонија и Република Албанија. Состанокот на делегациите предводени од директорите на двете служби се одржа во насока на зајакнување на соработката помеѓу двете земји.

Соработката е воспоставена во рамките на Спогодбата за билатерална царинска соработка помеѓу Република Македонија и Република Албанија, соработката во рамките на Договорот за слобдна трговија (ЦЕФТА) како и соработката на граничните премини.

Делегациите предводени од Директорите на царинските служби Ѓоко Танасоски и Белинда Икономи, разговараа за повеќе теми од интерес за унапредување на взаемната соработка, за понатамошна продлабочена соработка на полето на контролите и истрагите во борбата против царинските измами, како и на забрзувањето на преминувањето на границата на граничните премини.

На средбата е констатирано дека соработката меѓу двете царински служби е на високо ниво, дека двете царински управи соработуваат во имплементацијата на ЦЕФТА и дека понатамошното продлабочувањето на оваа соработка е од интерес за двете држави како и за целиот регион.

Потпишан Меморандум за соработка со регионален центар за животна средина за Централна и Источна Европа – канцеларија во Македонија (REC COM)

Царинската управа на 16 мај 2018 година, потпиша Меморандуми за соработка со Регионален центар за животна средина за Централна и Источна Европа – Канцеларија во Македонија (REC COM). Целта на Меморандумот е да се воспостави соработка помеѓу Царинската управа и REC COM кон развивање на методологија за пресметување на данок на возилата, која ќе се користи при изработката на Предлог Законот за оданочување на возила.

Методологијата треба да ги земе во предвид најдобрите практики на земјите членки на ЕУ, усогласена со условите на македонскиот пазар на патнички

автомобили, локалните еколошки и климатски услови, како и со куповната моќ на граѓаните. Приходот од данокот на возила, во споредба со приходите остварени од наплатата на сегашната акциза од патничките автомобили треба да остане во истите рамки, но ќе овозможи граѓаните кои имаат мала куповна моќ да купуваат возила со подобри еколошки и повисоки стандарди за енергетска ефикасност, и со намалени трошоци за гориво и одржување.

Програмата за контрола на извозот и граничната безбедност (EXBS) донираше систем за откривање на наркотици и експлозиви

Царинската управа во насока на модернизација и користење на модерни технологии во секојдневното работење, со поддршка на Програмата EXBS при Амбасадата на САД, на 29 мај 2018 година пушти во употреба нов систем за откривање на наркотици и експлозиви.

Покрај донацијата, Програмата обезбеди и обука за оператори на системот за 10 македонски царински службеници. EXBS придонесоа. Оваа помош претставува основа за зајакнување на капацитетите на Царинската управа во нејзините напори за спроведување на законите, заштита на општеството и граѓаните и спречување на криумчарењето.

Донација на опрема од владата на САД за гранична контрола и внатрешна безбедност

На 13 декември 2018 година, во Министерството за внатрешни работи, директорот на Царинската управа присуствуваше на свеченото предавање на донација на опрема и возила, која ќе биде користена од надлежните организациони единици на Министерството за внатрешни работи и од други надлежни институции во државата, меѓу кои и Царинската управа. Донацијата вредна 500.000 долари обезбедена од Владата на САД преку програмата за контрола на извозот и граничната безбедност, при амбасадата на САД во Скопје ја предаде Џес Бејли, амбасадор на САД. Дел од опремата, кој се состои од 2 специјални комбиња со мобилна опрема за откривање на радијација, ќе може да ги користи Царинската управа.

Соработката на царинските служби на Македонија и Хрватска потврдена на нова работна средба во Хрватска

Делегација на Царинската управа на Република Македонија, предводена од директорот, на 4 и 5 јуни оствари работна посета на Царинската управа на Република Хрватска.

Оваа средба е своевидно надоврзување на претходно одржаната средба од октомври минатата година, кога беше потврден заедничкиот интерес за размена на искуства од областа на примена на законодавството на Европската Унија (во дел на царинските прописи и акцизни давачки), јакнење на информатичко-технолошките капацитети и други активности од доменот на царинското работење, вклучувајќи ја и примената на Договорот за олеснување на трговијата на Светската трговска организација. На работната средба претставниците на двете царински служби ги договорија начините на идна соработка во домените во кои Царинската управа на Македонија би сакала да ја има Царината на Хрватска како партнер и близок соработник. што впрочем беше потврдено и на средбата со високи претставници на Министерството за финансии на Република Хрватска.

Неформален регионален состанок на директорите на царинските управи од Западен Балкан

Во период од 11 до 12 јуни 2018 година, директорот на Царинската управа на Република Македонија учествуваше на неформален регионален Состанок на директорите на Царинските управи од Западен Балкан, што се одржа во Република Албанија.

Состанокот е продолжение на првиот неформален регионален состанок, што се одржа во Република Македонија во период од 30 ноември до 1 декември 2017 година. На состанокот на кој се дискутираше за подготовка на заеднички пристап на Царинските служби од регионот со цел унапредување на царинските постапки и економската соработка во Западен Балкан присуствуваа претставници на Царинските управи на Македонија, Црна Гора, Албанија, Србија, Босна и Херцеговина, Косово и меѓународни институции и организации. На маргините на состанокот, директорот на Царинската управа на Република Македонија оствари билатерални средби со Белинда Икономи, директор на Царината на Република

Албанија, Владан Јоковиќ, директор на Царината на Република Црна Гора како и со Емир Џикиќ, директор на Секретаријатот на ЦЕФТА.

ЕХИМ - Електронски едношалтерскиот систем за дозволи за увоз, извоз и транзит на стоки презентирани на претставници од албанска царина

На 6 јули 2018 година, претставници на Царинската управа на Република Македонија, предводени од директорот, во Царинската испостава Кафасан одржаа состанок со претставници на Царинската управа на Република Албанија, предводени од Белинда Икономи, директор на албанската царина.

Целта на состанокот беше запознавање на царинските службеници од Република Албанија со работењето на ЕХИМ - електронски систем кој го користат 16 институции кои имаат надлежности во областа на надворешно-трговското работење и претставува едношалтерскиот систем за дозволи за увоз, извоз и транзит на стоки и тарифни квоти. ЕХИМ системот овозможува електронско поднесување на барањата за дозволи за увоз, извоз и транзит од страна на деловната заедница, како и електронско издавање на дозволи од страна на надлежните институции, а Царинската управа на Република Македонија го воведо во 2008 година. За време на состанокот, претставниците на Царинската управа на Република Албанија имаа можност да направат увид во градежните работи за изградба на нов терминал на ГП Кафасан, што се планира во иднина да се користи од двете царински служби.

Работни средби на делегации на Делегацијата на ЕУ во Скопје и Царинската управа

На 9 и 15 август 2018 година делегации на Царинската управа и Делегацијата на ЕУ во Скопје, предводени од директорот на Царинската управа и Никола Бертолини, шеф за операции, реализираа посети на граничните премини Табановце Автопат, Деве Баир, Кафасан, како и на постојната инфраструктура на областа Маркова нога.

При посетата на ГП Табановце Автопат извршен беше увид во користењето и функционалностите кои се овозможени преку реализираниот инфраструктурен

проект за надградба на објектите на овој граничен премин. На 30-ти мај 2018 година беше официјално пуштен во употреба новиот царински терминал на граничниот премин Табановце, како и двете коловозни ленти на излезот од преминот, финансиран од ЕУ.

Беше оценето дека придобивките од проектот, и покрај краткиот период од неговото завршување, веќе ги даваат првите резултати во олеснување на прекуграничната трговија долж Коридорот 10 и спроведувањето на царинските постапки во модерни капацитети и услови.

При посетата на граничниот премин Ќафасан делегациите беа запознаени со напредокот во реализацијата на проектот „Надградба на објектите за царинење и инспекција на Граничниот премин за патен промет Ќафасан“ во рамките на Инструментот за предпристапна помош на Европската унија (ИПА) со средства алоцирани за Програмата 2013. При посетата е заклучено дека напредокот на проектот е задоволителен и дека истиот се очекува да биде реализиран до крајот на 2018 година.

При посетата на Охридско-преспанскиот регион посетена е областа Маркова нога, за запознавање со локалната инфраструктура.

Посетите се реализираа во рамките на повеќегодишната соработка и постојаната поддршка на царинското работење во Република Македонија, од страна на Европската унија и Делегацијата на ЕУ во Скопје, за негово приближување кон стандардите на Европската унија.

Проект за заедничко гранично управување помеѓу Република Македонија и Република Србија

На 2 септември 2018 година, на граничниот премин Табановце-Прешево од страна на Зоран Заев, претседател на Владата на Република Македонија, и Александар Вучиќ, претседател на Република Србија, беше најавен почетокот на имплементацијата на Проектот за заедничко гранично управување „One Stop Shop“ помеѓу Република Македонија и Република Србија.

„One stop shop“ е најголемата потврда за посветената работа на овој проект, што Царинската управа на Република Македонија го имаше таргетирано како една од поважните стратешки цели. Царинската управа со финансиска помош на Европската Унија и на Владата на Република Македонија изврши реконструкција и модернизација на инфраструктурата на граничниот премин на Табановце, со што се остварени сите предуслови за започнување на заедничките контроли. Договорот за олеснување на трговијата на СТО и Берлинскиот процес за Западен Балкан, препорачуваат земјите од Западен Балкан да воспостават заеднички гранични контроли, со цел да го олеснат и забрзаат извозот, увозот и транзитот на стоките. Република Македонија заедно со Република Србија ќе бидат првите земји од Западен Балкан што ќе воспостават заедничка гранична контрола, со што ќе се обезбеди заедничко извршување на граничните и царинските формалности при движењето на стоките и патници.

Царинската управа домаќин на 4-ти Состанокот на Работната група за соработка во олеснување на царинењето помеѓу Кина, Унгарија, Србија и Македонија

Во период од 5 до 6 септември 2018 година, Царинската управа на Република Македонија беше домаќин на 4-ти Состанок на Работната група за имплементација на Рамковната спогодба за соработка во олеснување на царинењето помеѓу Царинските управи на Кина, Унгарија, Србија и Македонија.

Спогодбата склучена во Белград на 17 декември 2014 година во рамки на 3-от Самит на лидерите на Кина и земјите на Централна и Источна Европа, има за цел да обезбеди поблиска соработка во олеснувањето на царинските процедури, трговијата, како и подобрување на трговската размена помеѓу Договорните страни, преку примена на меѓународни стандарди и најдобри практики. На овој состанок, на кој се присутни делегации на сите царински служби – договорни страни (Кина, Унгарија, Србија и Македонија) се дискутира за досегашната соработка и постигнатите резултати и беше предложен план за соработка за периодот 2018/2019 година, со посебен осврт на соработката со Царината на Србија, на полето на заедничките гранични контроли, како и Пилот проектот за Овластен економски оператор во рамки на ЦЕФТА. Покрај тоа, делегациите дискутираат и за иницијативата за формирање на координативен механизам за царинење „Кина – државите од Иницијативата 16+1“ (Кина, Албанија, Босна и Херцеговина, Бугарија, Хрватска, Чешка, Естонија, Унгарија, Латвија, Литванија, Македонија, Црна Гора, Полска, Романија, Србија, Словачка и Словенија) како и

можностите за зајакнување на соработката помеѓу деловната заедница и Царината.

Пилот проектот за взаемно признавање на статусот Овластен економски оператор во ЦЕФТА страните

Во рамки на проектот „Поддршка за олеснување на трговијата меѓу ЦЕФТА страните“, на 19 септември 2018 година во Скопје, се одржа воведен состанок од Пилот проектот за взаемно признавање на статусот Овластен економски оператор (ОЕО) на Република Македонија, поддржан од Германското друштво за меѓународна соработка (ГИЗ).

Царинската управа на Република Македонија ја имаше честа да учествува во пилот проектот за взаемно признавање на одобренјата за ОЕО во рамките на ЦЕФТА регионот заедно со царинските администрации на Република Србија и Република Молдова. Активностите на проектот за Царинската управа на Република Македонија се одвиваа до 21 септември 2018 година и опфатија анализа на националното законодавство поврзано со статусот ОЕО, организациска поставеност на Царинската управа и постојните процедури за издавање и надзор на издадените одобренја. На воведниот состанок присуствуваа високи претставници на ЦЕФТА и DG TAXUD како Емир Џикич, директор на ЦЕФТА Секретаријатот, како и Марсел Негерс, претставник на DG TAXUD (Генерален директорат за царина и оданочување на Европската Комисија). На настанот се обрати директорот на Царинска управа на Република Македонија кој истакна дека учеството во овој пилот проект е резултат на бројните подготвителни активности и работилници во изминатиот период во кои учествуваше Царинската управа. Преку овој пилот-проект, што директно е мониториран од страна на претставници на Европската Унија, се треба да се развие и унапреди концептот ОЕО што е највисок приоритет во спроведувањето на Повеќегодишниот акциски план за Регионална економска интеграција на Западен Балкан и основа за потпишување на договор за взаемно признавање на одобрените статуси во ЦЕФТА страните.

Работилница за воспоставување на систем за управување со сопствени ресурси на ЕУ во Царинската Управа на Република Македонија

Во период од 17 до 21 септември 2018 година, во просториите на Царинска управа се одржа работилница со подготвителни активности за воспоставување на систем за управување со сопствени средства на Европската унија. Работилницата е дел од Твининг проектот „Зајакнување на институционалните и оперативни капацитети на Царинската управа“, финансиран од ИПА фондовите на ЕУ.

Експертите од оваа област, Марица Вуковиќ, помошник директор на Сектор за финансии во Царинска управа на Република Хрватска и Марина Кнежевиќ, претставник од Одделение за задолжителни давачки при Сектор за финансии во Царинската управа на Република Хрватска, зборуваа за царинското законодавство на ЕУ од областа на управување со финансиските средства, како и за активностите кои ги презеде Царинската управа на Хрватска пред пристапувањето во ЕУ, со цел усогласување со законите во ЕУ, како и подготовка на ИТ системите за спроведување на постапката за управување со сопствените средства на ЕУ. За време на петдневната работилница се дискутираше и за потребните административни капацитети и евентуални промени во организацијата со цел воспоставување на систем за управување со сопствени ресурси.

Потпишан договор за кофинансирање на Проект за прекугранична соработка со Грција

На 21 септември 2018 година, Сухејл Фазлиу, министер за локална самоуправа и Ѓоко Танасоски, директор на Царинската управа, потпишаа договор за кофинансирање на Проект од Програмата за прекугранична соработка меѓу Македонија и Грција.

Учесници во Проектот за „Развој на гранична инфраструктура помеѓу Република Македонија и Република Грција – We cross borders“ се Царинската управа како партнер-носител и Министерството за внатрешни работи како партнер-учесник од Република Македонија, во соработка со Децентрализираната управа за областа Македонија и Тракија од Република Грција. Преку овој проект ќе се реконструираат ГП Богородица и ГП Дојран. Проектот е финансираат од ИПА

инструментот на Европската унија, а согласно правилата за реализација на ваков вид на проекти кои се финансираат од средства на ЕУ, предвиден е дел на национално кофинансирање. Средствата за национално кофинансирање ги обезбедува Министерството за локална самоуправа, од буџетот на државата. Од вкупниот износ на Проектот наменет за Република Македонија кој изнесува 379.090,00 евра, со потпишување на Договорот за национално ко-финансирање, се обезбедија и 15% средства кои изнесуваат 56.863,50 евра.

Царинската управа учествуваше на 15-тиот состанок на Поткомитетот за трговија, индустрија, царина и оданочување

Делегација на Царинската управа на Република Македонија предводена од директорот на 13 ноември 2018 година учествуваше на 15-тиот состанок на Поткомитетот за трговија, индустрија, царина и оданочување што се одржа во Скопје. Во делот на Царинската унија, во рамките на состанокот на Поткомитетот, Директорот на Царинската управа ги информираше претставниците на Европската Комисија за напредокот во законодавството, институционалниот и административниот капацитет на Царинската управа, тековните иницијативи за олеснување на трговијата, продлабочувањето на регионалната соработка како и за одржувањето на ИТ системите. Беше разговарано за напредокот и идните активности во развојот на Системот за обработка на царински декларации, за одржувањето и развојот на информатичките системи за транзит и за интегрирана тарифна околина. Учесниците на состанокот беа информирани за тековните инфраструктурни проекти поддржани од ЕУ и нивното влијание врз забрзување на граничните и царинските постапки. Учесниците беа информирани и за новитетите во поглед на воведувањето на Овластениот економски оператор (ОЕО) и активностите за меѓусебно признавање на ОЕО во рамките на ЦЕФТА регионот. Европската Комисија информираше за новитетите во законодавството на ниво на Европската Унија.

Состанок со амбасадорот на ОБСЕ

На 12 декември во просториите на Царинската управа беше остварена протоколарна средба помеѓу директорот на Царинската управа и Клеменс Која, амбасадор на Мисијата во Скопје на Организацијата за безбедност и соработка во Европа (ОБСЕ). На средбата амбасадорот беше известен за приоритетни и стратешки активности кои ги презема Царинската управа во насока за понатамошно осовременување на царинското работење и забрзувањето на меѓународната трговија, како и мерките кои се преземаат за поголема безбедност на граничните премини и борбата за спречување на нелегалната трговија. Притоа позитивно беше оценета соработката и поддршката во изминатиот период, во

насока на зголемување на капацитетите на вработените во Царинската управа во областа на борбата против прекуграничниот криминал.

VII.1.3. Соработка со бизнис заедницата

Одржан состанок на Советодавното тело

На 8 февруари 2018 година, во просториите на Царинската управа се одржа состанок со Советодавното тело²⁰.

За време на состанокот се разгледаа повеќе актуелни прашања од областа на царинското работење, како и барања на деловната заедница.

Царинската управа ги информираше претставниците на деловната заедница за претстојните измени на Царинскиот закон, при што посебен акцент беше ставен на унапредувањето на концептот за Овластен економски оператор и измените кои се предлагаат во делот на прекршочните одредби.

---

²⁰ Царинската управа партнерството со деловната заедница го остварува преку работата на Советодавното тело, во кое освен Царинската управа членуваат Стопанска комора на Република Македонија, Сојуз на стопански комори на Република Македонија, Стопанска комора на Северозападна Македонија, Американска стопанска комора во Република Македонија, СИЗ „Македонија сообраќај“ АМЕРИТ, Групација на шпедитери и логистички оператори – МИФА, Текстилно трговско здружение – Текстилен кластер, Стопанска комора за информатички и комуникациски технологии – МАСИТ, Холандска стопанска комора, Македонско Бугарска стопанска комора, Унија на Германски комори за индустрија и трговија – Претставништво Скопје, Стопанска комора на Македонија – Турција и Здружение на кожарско-преработувачка индустрија.

Работилница за олеснување на трговијата

Директорот на Царинската управа учествуваше на работилница за олеснување на трговијата, што се одржа на 22 февруари 2018 година, во просториите на Стопанската комора на Македонија.

Работилницата ја организираше Проектот на УСАИД за регионален економски раст „УСАИД РЕГ“ преку Центарот за развојни политики „ИДЕАС ДеПо“ во соработка со Стопанската комора на Македонија, Стопанската комора на Северозападна Македонија и Стопанската комора за информатички и комуникациски технологии МАСИТ, како дел од активностите за поддршка на институциите на Република Македонија во имплементација на реформите за олеснување на трговијата. Основната цел на работилницата беше информирање на деловната заедница за најновите глобални и регионални иницијативи насочени кон забрзување и поедноставување на постапките во прекуграничната трговија и обврските кои од нив произлегуваат за Република Македонија, како и запознавање на компаниите со резултатите од анкетата за бариерите во прекуграничните постапки спроведена од страна на „УСАИД РЕГ“ проектот и „ИДЕАС ДеПо“ во текот на 2017 година. Учесници на работилницата беа компании чиешто деловно работење и резултати се тесно поврзани и директно зависат од ефикасното одвивање на постапките за увоз, извоз и транзит на стоки, како и претставници од надлежните институции. Директорот на Царинската управа на Република Македонија ја отвори работилницата и истакна дека токму поради тоа што македонската економија во голема мера зависи од присутноста и конкурентноста на домашните компании на регионалните и глобалните пазари, Царинската управа своите активности интензивно ги фокусира кон имплементација на добри практики со цел олеснување и забрзување на протоколот на стоки од и кон Република Македонија.

Одржан состанок со Стопанската комора на Северо-Западна Македонија

На 27 февруари 2018 година, директорот на Царинската управа одржа работен состанок со претставници на Стопанската комора на Северо-Западна Македонија.

На состанокот се дискутираше за предизвиците со кои што членките на Стопанската комора на Северо-Западна Македонија се соочуваат при секојдневните царински постапки, издавање на одобрение и лиценци за вршење на работи на застапување пред царинските органи заради спроведување на дејствија и формалности пропишани со царински прописи. Присутните состанокот го оценија како доста корисен и успешен и изразија интерес за продолжување и подобрување на меѓусебната соработка.

Производителите и увозниците на алкохолни пијалоци се запознаа со новитетите од предлог Законот за акцизи

На 30 март 2018 година, во просториите на Царинската управа се одржа работна средба со цел запознавање со одредбите од новиот предлог Закон за акцизи кој е во завршна фаза на усогласување. На состанокот присуствуваа производителите и увозниците на алкохолни пијалаци во Република Македонија.

На средбата компаниите се запознаа со одредбите кои се предлагаат со новиот предлог Закон за акцизи: плаќањето на акцизата со поднесување на акцизна декларација по пуштање во промет и новиот начин на управување со акцизните марки, роковите за постапување, како и со промените кои ќе настанат со воведувањето на новиот Систем за обработка на царински декларации и акцизни документи. Претставниците на компаниите покажаа голем интерес за новините кои се предвидуваат со предлог законот, како и за поедноставувањето и забрзувањето на акцизните постапки со примената на новиот систем. Предлозите дадени од нивна страна ќе бидат разгледани во насока на нивно имплементирање во предлог законот или во подзаконските акти кои ќе произлезат.

Царинската управа ќе го поедностави системот на извозни, увозни и транзитни дозволи

Во период од 19 до 23 март, во просториите на Царинска управа се одржа работен состанок реализиран со поддршка на Проектот за регионален економски развој финансиран од USAID, на кој учествуваа претставници на членките на Советодавното тело и претставници на инволвираните надлежни институции.

На состанокот се разменуваа информации за статусот на постапките спроведувани на граница, примената на нетарифни мерки, функционалностите на новиот систем за обработка на царински декларации и акцизни документи чија имплементација е во фаза на финализирање, формалностите околу издавање на дозволи за царинската постапка, применуваните предметни законски одредби, тековните и претстојни активности за реформирање на системот на лиценци и гранични инспекции. Состојбата на постапките кои се спроведуваат на граничните премини при издавање и контрола на сите дозволи за увоз, извоз и транзит на стока, исто така е тема на повеќедневен работен состанок организиран по повод посетата на експертската мисија во врска со постапувањето и контролата на царинските стоки на граничните премини.

Потпишан Меморандум за соработка со ТДР Скопје ДООЕЛ Скопје

Царинската управа на 16 мај 2018 година, потпиша Меморандум за соработка со друштвото ТДР Скопје ДООЕЛ Скопје како член на групацијата „British American Tobacco“.

Со овој Меморандум се уредува постапката помеѓу и надлежностите на договорните страни со цел борба против сузбивање на криумчарењето и нелегалната трговија со тутунски производи и заштита од повреда на правата за интелектуална сопственост, односно спречување на фалсификување на цигари и други тутунски производи од трговските марки чии носители на правата се друштвата членови на групацијата „British American Tobacco“. Имајќи ја предвид и безбедносната функција на Царинската управа, меѓу другото, двете страни потписнички се договорија и заеднички да спроведуваат медиумски кампањи

наменети за подигнување на јавната свест за нелегалната трговија со цигари и други тутунски производи, како и нивното влијание врз економијата, врз правниот систем и врз општеството во целина. Само во изминатата 2017 година царинските службеници во 25 случаи спречија шверц на околу 270 илјади парчиња цигари и 222 килограми режан тутун.

Промовиран концептот на Овластен економски оператор (ОЕО) и неговото значење за економските оператори

На 22 јуни 2018 година, во Скопје се одржа настан за Промовирање на концептот за овластен економски оператор (ОЕО) во Република Македонија и неговото значење за економските оператори. Настанот го организираше Царинската управа во соработка со Проектот за УСАИД за регионален економски раст²¹ (USAID Regional Economic Growth Project – REG).

Статусот на ОЕО е меѓународно признаена марка за квалитет, која укажува на тоа дека економските оператори во Република Македонија (производители, извозници, увозници, шпедитери, транспортери) во меѓународниот синџир на снабдување се безбедни и сигурни и дека нивните царински контроли и процедури се ефикасни и усогласени. Оваа работилница претставува исклучителна можност за градење на партнерски односи помеѓу носителите на политиките – Владата, Министерството за финансии, Царинската управа и претставниците на приватниот сектор што учествуваат во царинското работење и логистичкиот бизнис. За време на работилницата поздравно обраќање имаа Ширет Елези, заменик-министер на Министерството за финансии, Ѓоко Танасоски, директор на Царинската управа и Едвард Гонзалес, директор на канцеларијата за развој, УСАИД Македонија. Стекнувањето на статусот ОЕО претставува сертифицирање на трговското друштво како сигурен и безбеден партнер на Царинската управа и сигурен и безбеден партнер во меѓународниот и регионалниот синџир на снабдување, истакна заменик-министерот за финансии Ширет Елези. Директорот на Царинската управа посочи дека ОЕО е клучна активност што е предвидена во Повеќегодишниот акциски план за регионална економска интеграција на земјите од Западен Балкан усвоен на Самитот во Трст. Директорот на канцеларијата за развој, УСАИД Македонија во своето обраќање ја поздрави заложбата на Царинската управа за промовирање на Концептот ОЕО и ја истакна важноста на ОЕО, поволностите и олеснувањата кои овој статус ги овозможува. Со цел промовирање и користење на статусот на ОЕО во регионални и глобални рамки,

²¹ USAID REG – Regional Economic Growth Project

Царинската управа, со поддршка на Проектот на УСАИД за регионален економски раст организира вакви настани насочени кон запознавање на деловната заедница со концептот на ОЕО.

Промовиран концептот на Овластен економски оператор (ОЕО) пред деловната заедница во Струмица

На 17 септември 2018 година, во Струмица се одржа работилница со цел промовирање на концептот за Овластен економски оператор (ОЕО) и неговото значење за економските оператори, во организација на Царинската управа во соработка со Проектот за УСАИД за регионален економски раст.

Тоа е втора работилница и дел од активностите што Царинската управа ги спроведува во насока на градење на партнерски односи помеѓу носителите на политиките – Владата, Министерството за финансии, Царинската управа и претставниците на приватниот сектор што учествуваат во царинското работење и логистичкиот бизнис. За време на работилницата пред присутните се обрати и директорот на Царинската управа, кој посочи дека ОЕО е клучна активност предвидена во Повеќегодишниот акциски план за регионална економска интеграција на земјите од Западен Балкан усвоен на Самитот во Трст. Воедно, ја искористи приликата да ги охрабри македонските компании да се здобијат со статус на ОЕО со цел да ги искористат придобивките и поволностите на одобрениот статус.

Заедничка промоција на концептот Овластен економски оператор

Царинската управа со Американската стопанска комора на 9 октомври 2018 година организираа настан за промовирање на концептот на Овластен економски оператор, инициран и поддржан од Американската стопанска комора. Директорот на Царинската управа ја презентираше примената на концептот Овластен економски оператор, со осврт кон предизвиците, како и придобивките што како олеснување произлегуваат од неговата примена.

Царинската управа продолжува со промоција на концептот на Овластен економски оператор (ОЕО)

На 29 октомври 2018 година во Охрид се одржа работилница со цел промовирање на концептот за Овластен економски оператор (ОЕО) и неговото значење за економските оператори. Ова беше трета од низата работилници, организирани од Царинската управа на Република Македонија во соработка со Проектот за УСАИД за регионален економски раст²². Пред економските оператори од охридскиот регион презентирани беа предностите од здобивањето со статусот ОЕО. За време на работилницата обраќање имаше директорот на Царинската управа кој посочи дека целта на работилницата е економските оператори да се запознаат со факторите што треба да се земат предвид при користењето на концептот на Овластен економски оператор, како и да ги слушнат сите придобивки и поволности на одобриениот статус.

Вицепремиерот Анѓушев и директорот на Царинската управа Танасоски: со концептот на овластен економски оператор се олеснуваат царинските процедури и се убрзува транспортот на стоки

Олеснувањето на административните царински процедури и убрзувањето на прекуграничниот транспорт на стоки се само некои од придобивките од воведувањето на концептот на Овластен економски оператор, заклучија д-р Кочо Анѓушев, вицепремиер за економски прашања и Ѓоко Танасоски, директор на Царинската управа, на четврта по ред работилница, каде што пред бизнис заедницата беше претставен концептот кој за првпат се воведува во Република Македонија. Воведувањето на Овластен економски оператор како концепт е дел од активностите кои Владата ги реализира во рамките на „Берлинскиот процес“ за интензивирање на економската соработка на земјите од регионот на Западен Балкан, како и за повисоко ниво на соработка на земјите членки на ЦЕФТА, но и како подготовка за пристапување кон европскиот пазар.

---

²² USAID Regional Economic Growth Project – REG

Потпишани меморандуми за соработка со Асоцијацијата за е-Трговија и DHL Експрес

Царинската управа на 25 јули 2018 година потпиша меморандуми за соработка со Асоцијацијата за е-Трговија на Македонија и „DHL Експрес Македонија“. Меморандумите за соработка се потврда дека Царинската управа се води од заеднички принципи на постапување и делување, разбирање на партнерите.

Притоа ги зема предвид предностите и современите текови на електронската трговија која ги вклучува сите трансакции реализирани од далечина, со користење на електронски или дигитални платформи. Нина Ангеловска, претседател на Асоцијацијата за е-трговија на Македонија и директорот на Царинската управа потпишаа Меморандум за соработка што претставува пристапување на Царинската управа во почесно членство во Асоцијацијата за е-трговија. Потписниците на Меморандумот соработката ќе ја остваруваат преку споделување на релевантни информации од областа на е-трговијата, заеднички ќе придонесуваат за развојот на соодветни програми од областа на е-трговијата, за потребите на корисниците на услугите, како и преку споделување на тековни и нови искуства, релевантни за област на дејствување и соодветната целна група. Меморандумот за соработка што го потпишаа директорот на Царинската управа и Радослав Нановиќ, директор на „DHL Експрес Македонија“ ќе придонесе за зајакнување на борбата против трговијата со нелегални стоки и обезбедување на сигурен превоз на брзите пратки, промовирање на ефикасна размена на информации, изнаоѓање на практични решенија за взаемна помош при идентификување на пратки со поголем ризик и обезбедување на брз третман на пратките без да биде доведено во прашање сигурноста и безбедноста на граѓаните. На ваков начин ќе се унапреди меѓусебната соработка и ќе се зголеми свеста од негативните ефекти на нелегална трговија и транспорт што ги предизвикуваат најновите појави, облици и предизвици на шверцот на стоки.

Отворен ден – средба со директорот на Царинска управа

Директорот на Царинската управа на 10 октомври 2018 година во Царинска управа одржа средба – отворен ден со учесниците во царинската постапка (увозници, извозници, застапници, шпедитери, производители и транспортери). На средбата, на која присуствуваа голем број на претставници на економски оператори, директорот во своето обраќање ги истакна постигнатите резултати во изминатата година и ги запозна присутните со новините во царинското работење, како што се

новиот електронски систем за обработка на царински и акцизни документи, Овластениот економски оператор и новите царински прописи. Притоа, директорот ја истакна важноста на ваквите настани и посочи дека соработката со деловната заедница е клучен фактор за градење на доверба, промовирање на доброто владеење и забрзувањето и поедноставувањето на царинските постапки.

Царинската управа и Македонско турска стопанска комора одржаа работилница за актуелни царински теми

На 16 октомври 2018 година во Скопје, Царинската управа на Република Македонија и Македонско турска стопанска комора (МАТТО) одржаа работилница на која беа презентирани актуелни теми и новитети од областа на царинското работење. Присутните стопанственици, членки на Македонско турската стопанска комора, имаа можност подетално да се запознаат со Имплементацијата на Протоколот 2 (за поттекло) кон Договорот за слободна трговија меѓу Република Македонија и Република Турција, значењето и бенефитите од концептот на Овластен економски оператор. На настанот се обрати директорот на Царинската управа кој ги поздравил активностите на Македонско-турската стопанска комора за збогатување на соработка помеѓу двете земји на економски план и истакна дека благодарение на добрата соработка многу компании членки на комората ги уживаат погодностите на поедноставените царински постапки.

VII.2. Царинска соработка

VII.2.1. Меѓуинституционална соработка

Во рамките на активностите на **Комитетот за следење, анализа и унапредување на деловната клима** во областа „Прекугранична трговија“ согласно „**Doing Business**“ извештајот од Светска Банка, Царинската управа во јануари 2018 година до Министерството за финансии достави анализа на рангот на Република Македонија кај индикаторот „Услови за прекугранично тргување“ со предлог-мерки за подобрување на состојбите, имајќи го предвид искуството на подобро рангираните земји од регионот. Во април 2018 година Царинска управа до Министерството за финансии достави збиен извештај за сите спроведени реформи и проекти за индикаторот „Прекугранично тргување“ за периодот 1 мај 2017 година-1 мај 2018 година, со цел истиот да биде испратен до Светска Банка. Царинска управа ѝ предложи на Владата на Република Македонија, при предлагањето на мерки за подобрување на деловната клима, освен Царинска управа, да се вклучат и другите институции кои имаат надлежности во прекуграничната трговија.

Царинската управа смета дека реализацијата на следните проекти, која е во тек, ќе доведе до подобрување на деловното опкружување и консеквентно до

унапредување на рангот на Република Македонија во областа „Услови за прекугранично тргување“:

- Воведување на нов Систем за обработка на царински декларации и акцизни документи (СОЦДАД);
- Надградба на објектите за царинење и контрола на граничен премин Табановце Автопат;
- Надградба на објектите за царинење и објектите за инспекциските органи на граничниот премин Кафасан;
- Воведување на ISO 27001 – Стандард за управување со безбедноста на информатичките системи;
- Зајакнување на оперативните и институционалните капацитети на Царинската управа;
- Воведување на заеднички гранични контроли со соседните земји;
- Ревизија и надградба на Едношалтерскиот систем за издавање на дозволи за извоз, увоз и транзит и распределба на квоти (ЕХИМ); и
- Воведување информации пред пристигнување на пратките со брза пошта во рамките на редовните или поедноставените постапки во воздушниот сообраќај.

Царинската управа и Бирото за јавна безбедност потпишаа протокол кој ќе овозможи побрз проток на стока на граничните премини Табановце и Богородица

Ѓоко Танасоски, директор на Царинската управа и Лазо Велковски, директор на Бирото за јавна безбедност, во присуство на Љупчо Николовски, министер за земјоделство, водостопанство и шумарство, на 14 мај потпишаа нов Протокол за уредување на постапките за побрз проток на жива стока, стока во жива состојба, опасни материи, стока во новиот компјутерски транзитен систем и на празни камиони на граничните премини Табановце и Богородица.

Овој протокол е од исклучително значење за извозот на македонските земјоделско – прехранбени производи. Новиот протокол во исто време, ќе придонесе и да се избегнат подолги задржувања на граничните премини и да се обезбеди брз и

безбеден проток на жива стока на овие два гранични премини. Протоколот за побрз проток на стоки на граничните премини Табановце и Богородица е изработен врз основа на Меморандумот за разбирање помеѓу Министерството за внатрешни работи и Министерството за финансии и стапува на сила веднаш.

Претставници на Царинска управа учествуваа на Работилница за презентација на „Национален едношалтерски систем“

Претставници на Царинската управа учествуваа на дводневна работилница на која се презентира Национален едношалтерски систем. Работилницата е организирана од страна на Светска банка и се одржува во период од 5-6 јули 2018 година во Скопје.

Настанот беше вовед во активностите што следат за развој и воведување на Национален едношалтерски систем и има за цел да го помогне процесот на донесување на одлуки кај учесниците во олеснувањето на трговијата. На работилницата се презентираше концептот на едношалтерското работење, како се усогласуваат информациите што треба да се достапни за јавноста, податоците и законските прописи и како да се достигне повисоко ниво на координација на граничните царински постапки. На работилницата поздравно обраќање имаше директорот на Царинската управа кој истакна дека едношалтерскиот систем е токму пример за работење каде традиционалната структура на Царината е трансформирана во нови процеси што најдобро им служат на потребите на граѓаните и на учесниците во царинската постапка. Како дел од пристапот за едношалтерски систем, граѓаните и учесниците во царинската постапка ги добиваат сите услуги преку единствен интерфејс. Сложените организациски аранжмани помеѓу различните гранични агенции се потранспарентни за корисниците, што резултираат со зголемена ефикасност и намалување на трошоците за увоз или извоз. Посочи и дека воспоставувањето на едношалтерски систем е еден од клучните придобивки од Договорот за олеснување на трговијата на Светската трговска организација, каде е наведено дека најголем дел од активностите за спроведување на увозот, извозот и транзитот треба да се вршат преку единствена точка, односно преку едношалтерскиот систем.

Средба со гувернерот на Народна банка

На 7 декември 2018 година, во просториите на Царинската управа, беше остварена средба меѓу директорот на Царинската управа и д-р Анита Ангеловска-Бежоска,

губернер на Народна банка на Република Македонија. На средбата беше разговарано за тековната соработка меѓу двете институции, со акцент на новините коишто ги воведува Царинската управа со воведувањето на новиот систем за обработка на царинските декларации, во контекст на нивното користење како извор за изготвување на надворешните статистики. Поради воведените новини во работењето на двете институции, оценето е дека постои потреба од изготвување нов Меморандум за соработка и нов Протокол за размена на податоци. На средбата беше изразено задоволство од придобивките од досегашната успешна соработка помеѓу двете институции.

VII.3. Интернет и интранет

Во 2018 година интернет страницата е посетена од вкупно 148.384 посетители. Во 2018 година на интернет страницата се објавени 392 содржини на македонски, англиски и албански јазик.

СТАТИСТИЧКИ ПОДАТОЦИ ЗА ИНТЕРНЕТ СТРАНИЦАТА										
	2017					2018				
	Прв квартал	Втор квартал	Трет квартал	Четврт квартал	Вкупно	Прв квартал	Втор квартал	Трет квартал	Четврт квартал	Вкупно
Објавени содржини	87	42	59	77	265	106	101	73	112	392
Број на посетители	50,775	32,335	25,263	32,486	140,859	35,468	34,305	35,809	42,802	148,384
Број на посети	464,356	297,133	175,097	226,974	1,163,560	260,659	230,464	227,613	281,459	1,000,195
Најпосетени табови (број)										
Вести	284,628	162,285	61,876	75,967	584,756	78,581	49,757	49,398	58,481	236,217
NCTS	22,578	15,037	14,378	14,383	66,376	7,175	4,755	3,399	5,731	21,060
Царинска тарифа	8,111	4,251	5,419	11,251	29,032	8,575	3,217	3,363	6,428	21,583
Контакти	6,535	3,124	2,957	4,331	12,616	3,858	3,065	1,409	2,843	8,332

Во 2018 година страницата е посетена 1.000.195 пати. Најпосетени се рубриците: „Вести“ (236.217 посети), „Царинска тарифа“ (21.583 посети), „Нов компјутеризиран транзитен систем – NCTS“ (21.060 посети) и „Контакти“ (8.332 посети).

Во 2017 година страницата беше посетена 1.163.560 пати.

VII.4. Отворена царинска телефонска линија (197)

На отворената царинска телефонска линија (197) во 2018 година добиени се вкупно 5,924 повици или во просек 16 повици на ден и тоа: „А“²³ класа – 17 повици, „Б“²⁴

²³ „А“ класа се информации кои бараат неодложна акција од страна на испостава или мобилна екипа.

²⁴ „Б“ класа се информации кои бараат понатамошни дополнителни испитувања од други одделенија во Секторот за контрола и истраги или од други одделенија во Царинска управа.

класа – 18 повици, „С“²⁵ класа – 365 повици и „Ј“²⁶ класа – 32 повици. Најголем број се однесуваат на прашања поврзани со функционирањето и состојбата на граничните и внатрешните царински испостави, како и на спроведувањето на одделни царински постапки. Како резултат на процесирање на добиените повици на отворената царинска линија извршени се контроли од страна на граничните и внатрешните царинските испостави, како и од мобилните тимови, а надлежните служби извршија обработка, анализа и истрага од доменот на нивното работење.

ОТВОРЕНА ЦАРИНСКА ЛИНИЈА 197										
Вид на повици	2017					2018				
	Прв квартал	Втор квартал	Трет квартал	Четврт квартал	Вкупно (јан.-дек.)	Прв квартал	Втор квартал	Трет квартал	Четврт квартал	Вкупно (јан.-дек.)
Класа А	7	2	4	10	23	2	4	8	3	17
Класа Б	11	4	4	2	21	7	2	4	5	18
Класа Ц	132	107	170	99	508	98	120	66	81	365
Класа Ј	13	3	10	2	28	8	8	9	7	32
Останато	1,811	1,776	1,732	1,392	6,711	1,314	1,625	1,551	1,002	5,492
Вкупно:	1,974	1,892	1,920	1,505	7,291	1,429	1,759	1,638	1,098	5,924

²⁵ „С“ класа се информации што неможат да се користат, односно се повици за пријава на застои од страна на превозни компании, поплака или пофалба на царински процедури.

²⁶ „Ј“ класа информации проследени до Сектор за професионални стандарди, а кои се однесуваат на жалби на граѓани за коруптивно и непрофесионално работење на царинските работници.